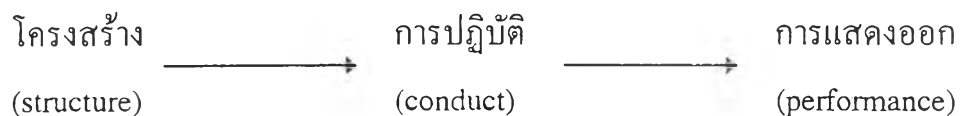

บทที่ 4

การวิเคราะห์โครงสร้างและการแสดงบทบาทหน้าที่

สื่อมวลชนเป็นองค์กรที่มีความเกี่ยวข้องกับสถาบันทางสังคมอื่นๆ เช่น รัฐบาล พรรคการเมือง สถาบันทางเศรษฐกิจ สถาบันทางศาสนา องค์กรเอกชน คู่แข่งขัน ซึ่งใน ความเกี่ยวพันนั้นแสดงออกในแง่ความสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ เช่น ในเชิงอำนาจควบคุม การส่งเสริมสนับสนุน การแข่งขัน เป็นต้น ความสัมพันธ์เหล่านี้ล้วนมีผลต่อการแสดง บทบาทหน้าที่ของสื่อ นอกจากนี้โครงสร้างภายในองค์กรสื่อมวลชนเอง ก็มีส่วนในการ แสดงบทบาทหน้าที่ของตัวสื่อเองด้วย Dennis McQuail (1994) กล่าวว่า โครงสร้าง (structure) เช่น ขนาด (size) ลักษณะของเจ้าของกิจการ หรือความเป็นเจ้าของสื่อ (form of ownership) และหน้าที่ของอุตสาหกรรมสื่อ (media-industrial function) มีผล โดยตรงต่อการปฏิบัติหรือการดำเนินกิจการภายในทุกอย่างขององค์กรสื่อ (conduct ; all systematic activities within them) ซึ่งจะไปมีผลต่อการแสดงออก (performance) ของสื่อด้วย ในแง่ความสัมพันธ์ และรูปแบบของเนื้อหาที่สื่อที่ผลิตออกมาสู่ผู้รับสาร

ผลของการศึกษาวิจัยตามกรอบแนวคิดดังกล่าว พบว่า โครงสร้างภายในองค์กร ของสถานีวิทยุกระจายเสียง 92.5 เมกกะเฮิร์ต ที่เป็นปัจจัยเงื่อนไขสำคัญต่อการปฏิบัติ กิจกรรมด้านการผลิตรายการ จำแนกออกได้เป็น 3 องค์ประกอบหลัก คือ

1. นโยบาย และการบริหารจัดการด้านการผลิต
2. บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการผลิต
3. เทคนิค และเครื่องมืออุปกรณ์ในการผลิตรายการ

1. นโยบาย และการบริหารจัดการด้านการผลิต

1.1 นโยบายและเป้าหมายของสถานี

นโยบายของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (สวท.) เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต เริ่มมาจากการประชุมร่วมกันเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2537ระหว่าง รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ (นายชั้น พูลสมบัติ : ตำแหน่งขณะนั้น) ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ผู้อำนวยการกองข่าวในประเทศ ผู้อำนวยการกองข่าวต่างประเทศ และหัวหน้าฝ่ายต่างๆ ใน 3 กอง ที่กล่าวถึง ซึ่งที่ประชุมมีความเห็นว่า

“เพื่อให้การนำเสนอข่าว และรายการเฉพาะในกรุงเทพมหานคร มีความน่าสนใจเกี่ยวกับการเสนอข่าวที่รวดเร็ว ทันสมัย และแข่งขันกับสถานีวิทยุอื่นๆ ได้ มีความเห็นว่า สมควรที่จะแยกคลื่นความถี่ 92.5 เมกกะเฮิร์ต ออกต่างหากเพื่อนำเสนอข่าวสารที่ “ฉับไว” (รายงานการประชุม)

จากการสัมภาษณ์ ชั้น พูลสมบัติ ทำให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับหลักการ และเหตุผลของนโยบายดังกล่าวว่า

“เรามองถึงประชาชนในฐานะผู้รับสารว่า ในสภาวะปัจจุบันคนฟังต้องการอะไรแน่นอน โลกปัจจุบันเป็นยุคสังคมข่าวสาร ใครที่มีข้อมูลในการตัดสินใจมาก ก็จะสามารถก้าวเป็นผู้นำได้ดีกว่า เร็วกว่า แต่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ นั้นมีอยู่มากมาย อะไรที่เชื่อถือได้ อะไรที่เชื่อถือไม่ได้ สิ่งเหล่านี้แหละที่กรมประชาสัมพันธ์ โดย สวท.จะดึงเอาศักยภาพที่สั่งสมมานาน คือเรื่องความน่าเชื่อถือในการนำเสนอข่าวสารมาเป็นจุดเด่นที่คนอื่นยากจะสร้างขึ้นมาได้ทันในเวลาอันรวดเร็ว ดังนั้นเราจึงมุ่งเน้นให้คลื่น 92.5 เป็นสถานีข่าวและเพลง โดยใช้ข่าวเป็นตัวขาย และใช้เพลงเป็นตัวเสริม” (ชั้น พูลสมบัติ, สัมภาษณ์)

จากการประชุมดังกล่าว กรมประชาสัมพันธ์ได้แต่งตั้งคณะทำงานปรับปรุงข่าว และรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ตามคำเสนอของนายสมศักดิ์ สว่างเจริญ ผู้อำนวยการกองข่าวในประเทศ โดยมีคณะทำงาน 6 คน ได้แก่

1. นายสมศักดิ์ สว่างเจริญ ผู้อำนวยการกองข่าวในประเทศ เป็น หัวหน้าคณะทำงาน
2. นายชัยวิชิต อติศัพท์ หัวหน้าฝ่ายกระจายเสียงในประเทศ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เป็น คณะทำงาน
3. นายวินัย หาญธานี หัวหน้าฝ่ายข่าวต่างประเทศภาคภาษาไทย เป็นคณะทำงาน
4. นายอาวุธ โสรรัตน์ หัวหน้าฝ่ายช่าง สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เป็น คณะทำงาน
5. นายสุริยงค์ หุณฑสาร ผู้สื่อข่าว 6 กองข่าวในประเทศ เป็น คณะทำงาน
6. นายปราโมช รัฐวินิจ หัวหน้าฝ่ายข่าว 4 กองข่าวในประเทศ เป็น คณะทำงาน และเลขานุการ

คณะทำงานได้มีการประชุมเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2537 เพื่อเตรียมการในการแยกคลื่นความถี่ เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต ออกจากคลื่นความถี่ เอ.เอ็ม. 891 กิโลเฮิร์ต และมีมติต่างๆ คือ

1. กำหนดให้สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ความถี่ 92.5 เน้น “ข่าว” เป็นหลัก
2. กำหนดตัวผู้ดำเนินรายการในเบื้องต้น คือ นายปราโมช รัฐวินิจ นายวินัย หาญธานี นายสาโรช บุญบุตร นายเอกศักดิ์ กุลหทัย นายธิติพงษ์ พิมจันทร์ นายสุพงศ์ นะมาตร นายอุปากร เศตะพราหมณ์ นายสุริยงค์ หุณฑสาร นางสาวภัทรา ลำเจียก นางสาววโรกาส บุญเนา นางสาวศิริวรรณ อาชาศรีเพชร และให้หาเพิ่มเติมจาก เจ้าหน้าที่จากฝ่ายกระจายเสียงในประเทศ และศูนย์ผลิตรายการ

3. มอบหมายให้ นายปราโมช รัฐวินิจ พิจารณาแนวทางการใช้จ่ายเงินค่าตอบแทนให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

4. มอบหมายให้ นายอาวุธ โสรรัตน์ พิจารณาแนวทางการเพิ่มเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัย เช่น โทรศัพท์มือถือ ฯลฯ และขอสนับสนุนช่างเทคนิคจากศูนย์สื่อสาร และ กองช่าง เพิ่มขึ้นอีก 4 คน

โครงการแยกคลื่นดังกล่าวนี้ กรมประชาสัมพันธ์ได้ยึดถือเป็นหลักในการดำเนินงานสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต ในฐานะคลื่นเฉพาะด้านในเวลาต่อมา โดยมีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อเผยแพร่ข่าว รายงานสถานการณ์ด้านต่างๆ ด้วยความรวดเร็ว จับใจ
2. เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างรัฐบาล องค์กรของรัฐและเอกชน กับประชาชน ในการที่จะสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน เพื่อสร้างประโยชน์ต่อประเทศชาติ
3. เพื่อเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้แก่ประชาชนในด้านต่างๆ ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และส่งเสริมสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
4. เพื่อตอบสนองความต้องการกลุ่มผู้ฟังที่นิยมการนำเสนอข่าวสาร ข้อมูล ในรูปแบบดำเนินรายการสด
5. เพื่อให้สื่อวิทยุกระจายเสียงของกรมประชาสัมพันธ์ ได้ขยายขอบข่ายการออกอากาศเพื่อเจาะกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายมากขึ้นกว่าเดิม

โดยกลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (กรมประชาสัมพันธ์, โครงการ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต สถานีเพลงและข่าว ใน คำสั่งที่ 773/2538 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต สถานีเพลงและข่าว, 29 สิงหาคม 2538)

จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของ ชัน พูลสมบัติ อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ กล่าวว่า ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายของสถานีไว้ คือ

- เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล
- อายุระหว่าง 25 ปีขึ้นไป
- รายได้ระหว่าง 5,000 บาทขึ้นไป
- การศึกษาระดับ มัธยมศึกษาขึ้นไป
- เป็นคนทันสมัย ติดตามความคืบหน้าของเหตุการณ์บ้านเมือง แสวงหาความรู้

อยู่ตลอดเวลา

ทั้งนี้ได้วางตำแหน่งของสถานีให้สอดคล้องกับกลุ่มผู้ฟัง คือประมาณ บีบวก (ชัน พูลสมบัติ, สัมภาษณ์)

ดังเป็นที่ทราบว่ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร้ท เป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงของรัฐ ดำเนินการให้บริการแก่กลุ่มผู้ฟังครอบคลุมทั่วประเทศ โดยไม่หวังผลกำไรทางด้านธุรกิจ แต่เมื่อ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร้ท มีการปรับเปลี่ยนแนวทางการแสดงออก โดยมีเหตุผลหนึ่งคือ จำเป็นต้องแข่งขัน จึงมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายขึ้นอย่างชัดเจน โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้มีขนาดเล็กลงมาเฉพาะในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ทั้งยังกำหนดคุณสมบัติอื่นๆ ของกลุ่มเป้าหมายประกอบอย่างชัดเจน ก็เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการนำเสนอรูปแบบรายการที่ สวท.เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร้ท ได้ทำการปรับเปลี่ยน ทั้งนี้เป็นการชี้ให้เห็นว่า การแสดงออกของสื่อในการปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองนั้น เหตุผลหนึ่ง คือ ต้องคำนึงถึงกลุ่มผู้รับสารด้วย เพื่อให้สารที่สื่อออกไปนั้นตรงกับกลุ่มผู้รับสารเป้าหมายมากที่สุด โดยหวังผลคือความนิยมของประชาชนที่จะมีต่อสถานีวิทยุแห่งนี้ ชัน พูลสมบัติ อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

“การวางตำแหน่งของสถานี 92.5 ในตลาด ถ้ามองอย่างเมื่อก่อน จะต้องมองว่าเราไม่มองตลาด เพราะเราเป็นสถานีของราชการ ไม่มีโฆษณา ดังนั้นเราไม่มีคู่แข่ง แต่ปัจจุบัน การไม่มีโฆษณาเป็นจุดได้เปรียบเพียงข้อเดียวเท่านั้น เพราะผู้ฟังเริ่มพัฒนา เริ่ม

มีเหตุผลในการเลือกฟังมากขึ้น ถ้าการนำเสนอของคุณไม่มีมาตรฐาน ไม่มีคุณภาพ ถึงคุณไม่มีโฆษณา คนก็ไม่ฟัง...เมื่อเรายอมรับแล้วว่าเราต้องเข้าสู่วงจรทางการตลาด การกำหนดกลุ่มเป้าหมายจะมีความสำคัญที่สุด เพราะถ้าเราชี้กลุ่มเป้าหมายได้ตรงมากเท่าไร การนำเสนอก็จะมีประสิทธิภาพมากขึ้นเท่านั้น” (ชั้น พูลสมบัติ, สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ยังมีเหตุผลทางด้านเทคนิคประกอบการกำหนดกลุ่มเป้าหมายด้วย กล่าวคือ การส่งกระจายเสียงในระบบ เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต ซึ่งมีกำลังส่ง 10 กิโลวัตต์นั้น จะไม่สามารถทำการส่งกระจายเสียงครอบคลุมพื้นที่ที่กว้างไกลได้ แต่สามารถส่งกระจายเสียงครอบคลุมพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลได้

ในคำสั่ง 773/2538 ได้กำหนดการดำเนินงานไว้ดังนี้

1. ส่งกระจายเสียงรายการด้วยความถี่ 92.5 เมกกะเฮิร์ต ในระบบ เอฟ.เอ็ม. และความถี่ 819 กิโลเฮิร์ต ในระบบ เอ.เอ็ม ควบคู่กันไป
2. ส่งกระจายเสียงตั้งแต่เวลา 05.00 - 24.00 น.
3. ดำเนินรายการสด เพื่อรายงานข่าวให้ความรู้ ความบันเทิง ตลอดวัน
4. รายงานข่าว และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ ตลอดจนวิเคราะห์เจาะลึกข่าวสำคัญที่เกิดขึ้น สัมภาษณ์บุคคลในข่าว ผู้เกี่ยวข้องหรือนักวิชาการ เพื่อให้ความรู้อันจะนำไปสู่การพิจารณาเรื่องราวที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล
5. เสนอข่าวสาร ข้อมูลต่างๆ สลับกับเพลง
6. ดำเนินการโดยรูปแบบคณะทำงาน ซึ่งประกอบด้วย ข้าราชการ และลูกจ้าง จาก สวท. กชน. กขต. หรืออาสาสมัครจากหน่วยงานต่างๆ ในกรมประชาสัมพันธ์

อย่างไรก็ดี ก่อนที่จะมีการออกคำสั่ง ที่ 773/2538 ลงวันที่ 29 สิงหาคม 2538 นั้น กรมประชาสัมพันธ์ได้วางแนวทางการดำเนินงาน โครงการแยกความถี่ ระบบ เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต นี้ ออกจากระบบ เอ.เอ็ม. 891 กิโลเฮิร์ต ซึ่งเคยส่งกระจายเสียงควบคู่กันในฐานะสถานีวิทยุแห่งชาติ โดยกำหนดให้ ความถี่ในระบบ เอ.เอ็ม. 891

กิโลเฮิร์ต ส่งกระจายเสียงตามแผนผังปกติ และ ให้ความถี่ระบบ เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกะเฮิร์ต จัดทำรายการใหม่ โดยมีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

1. กำหนดผังรายการของสถานีวิทยุ 92.5 เมกะเฮิร์ตใหม่ ในแนวทางของ สถานีเพลงและข่าว
2. การจัดรายการของสถานีเป็นรายการสด
3. การจัดรายการอยู่ในความรับผิดชอบของ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ฝ่ายกระจายเสียงในประเทศ และศูนย์ผลิตรายการ
4. การรายงานข่าวและเหตุการณ์ที่น่าสนใจในประเทศ อยู่ในความรับผิดชอบของ กองข่าวในประเทศ โดยโทรศัพท์ออกอากาศสดได้ตลอดเวลา
5. การรายงานข่าวและเหตุการณ์ที่น่าสนใจในต่างประเทศ อยู่ในความรับผิดชอบของ กองข่าวต่างประเทศ และฝ่ายกระจายเสียงต่างประเทศ
6. รายการข่าวต้นชั่วโมง และข่าวภาคสำคัญให้ถ่ายทอดจาก สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ระบบ เอ.เอ็ม. ความถี่ 891 กิโลเฮิร์ต

ต่อมา นายชั้น พูลสมบัติ รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ (ตำแหน่งขณะนั้น) ได้ลงนามใน คำสั่งกรมประชาสัมพันธ์ ที่ 773/2538 ลงวันที่ 29 สิงหาคม 2538 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย 92.5 เมกะเฮิร์ต ในคำสั่งดังกล่าว มีการตั้งคณะกรรมการอำนวยการ จำนวน 17 คน และคณะทำงานอีกจำนวน 31 คน

วันที่ 30 สิงหาคม 2538 มีการประชุมคณะทำงานตามคำสั่งกรมประชาสัมพันธ์ ที่ 773/2538 โดยมี นายปราโมช รัฐวินิจ หัวหน้าฝ่ายข่าว 4 กองข่าวในประเทศ เป็นประธานที่ประชุม ได้ใช้โครงการแยกความถี่ ระบบ เอฟ.เอ็ม. 92.5 และระบบ เอ.เอ็ม. 891 เป็นเอกสารประกอบการประชุม และถือเป็นต้นแบบในการดำเนินการคลื่นแห่งนี้ในเวลาต่อมา อย่างไรก็ตาม ในการประชุมครั้งนี้ ที่ประชุมมีมติเปลี่ยนชื่อโครงการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (สวท.) 92.5 เมกะเฮิร์ต สถานีเพลงและข่าว เป็น สถานีข่าวและเพลง (รายงานการประชุม)

เมื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินงานของ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ ที่กำหนดให้การจัดรายการของสถานีเป็นรายการสด และสามารถรายงานทางโทรศัพท์ ออกอากาศสดได้ตลอดเวลา นั้น ก็เนื่องมาจากนโยบายของการแยกคลื่น ที่ต้องการให้การเสนอข่าวมีความรวดเร็ว ทันสมัย สามารถแข่งขันกับสถานีวิทยุอื่นๆ ได้ ประกอบกับนโยบาย และรูปแบบการนำเสนอเดิมขององค์กร ที่เน้นในเรื่อง ความถูกต้องเป็นจริงของข้อมูล เชื่อถือได้ ซึ่งองค์กรได้รับความเชื่อถือจากผู้ฟังในมิตินี้มาก การทำรายการสด เป็นการแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงภาวะดังกล่าว เพราะ รายการสดเป็นการนำเสนอเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นจริงในขณะนั้น ไม่สามารถบิดเบือนข้อมูลได้ ทั้งยังเป็น การแสดงถึง ความสด ทันเหตุการณ์ ประกอบกับการที่เปิดโอกาสให้สามารถรายงาน เหตุการณ์ทางโทรศัพท์ออกอากาศสดได้ตลอดเวลา เป็นการแสดงถึงความพยายามนำเสนอข้อมูลที่ทันสมัยตลอดเวลา หากข้อมูลนั้นมีการเปลี่ยนแปลง เป็นการสะท้อนให้ผู้รับสารสามารถมองเห็นความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ถือเป็นการตอบสนองความต้องการข้อมูล ข่าวสารของผู้ฟังที่วางไว้เป็นกลุ่มเป้าหมายด้วย คือ เป็นคนทันสมัย ติดตามความคืบหน้าของเหตุการณ์บ้านเมือง และแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา หรืออาจกล่าวได้ว่า การกำหนดรูปแบบของรายการเช่นนี้ เป็นการสนองตอบนโยบายขององค์กร ที่มีผู้รับสารเป็นส่วนกำหนด

ส่วนการกำหนดรายงานข่าวต้นชั่วโมง และข่าวภาคสำคัญ ให้ถ่ายทอดจาก สถานีวิทยุกระจายเสียง เอ.เอ็ม. 891 กิโลเฮิร์ตซ์ หรือการกำหนดให้มีการส่งกระจายเสียงด้วยความถี่ 92.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ ในระบบ เอฟ.เอ็ม. และความถี่ 819 กิโลเฮิร์ตซ์ ในระบบ เอ.เอ็ม. ควบคู่กันไปนั้น เป็นการทำหน้าที่เพื่อสนองตอบนโยบายเดิมขององค์กร ที่มีโครงสร้างมาจากความเป็นเจ้าของสื่อโดยรัฐ

1.2 การบริหารจัดการด้านการผลิตรายการ

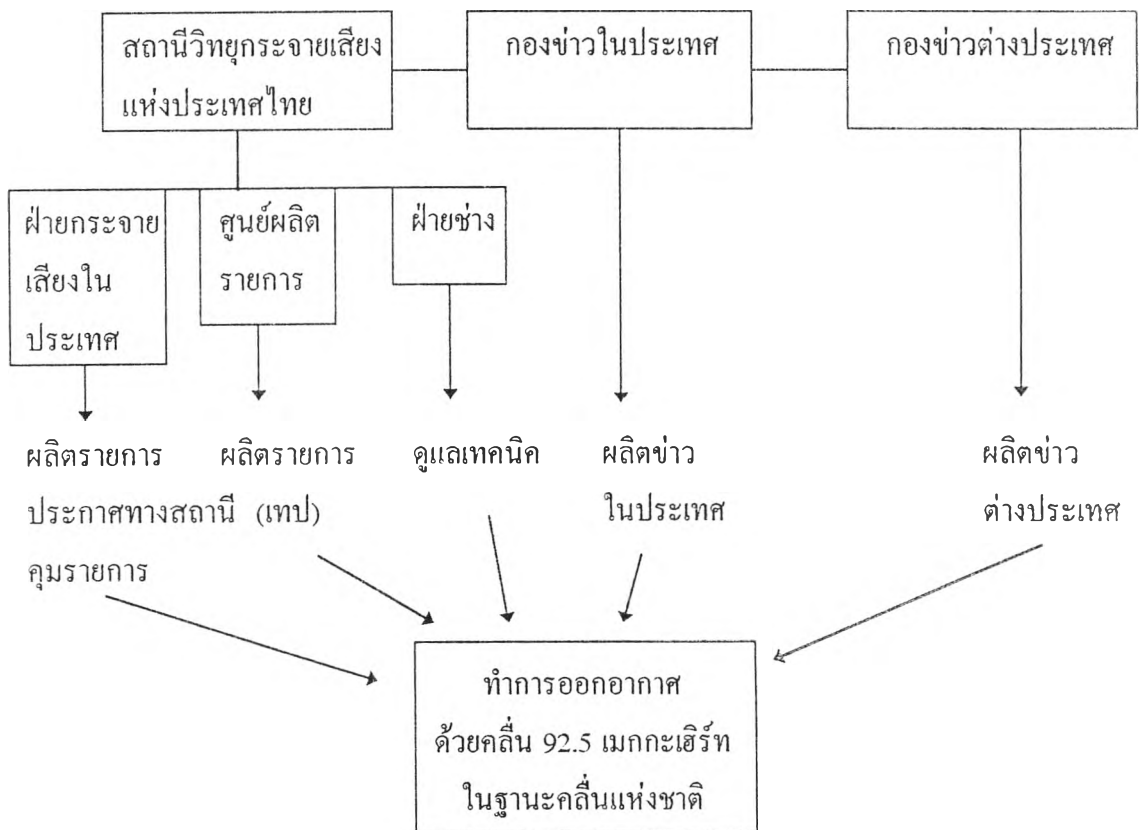
จากแนวนโยบาย และแนวทางการดำเนินงาน การปรับเปลี่ยนการดำเนินการ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ ได้มีการแสดงออกในทางปฏิบัติ 3 ด้านด้วยกัน คือ ด้านการผลิต ด้านผังรายการ และ ด้านเนื้อหาของรายการ

1.2.1 การบริหารจัดการด้านการผลิตรายการ

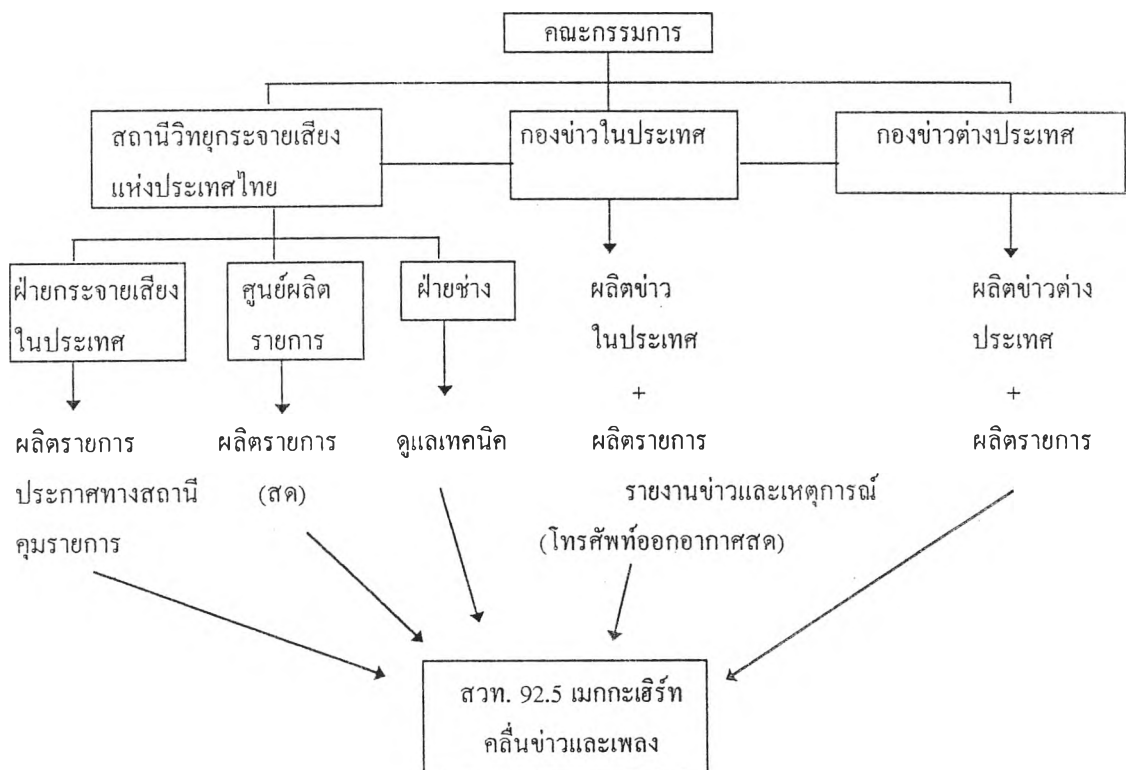
จากการศึกษา พบว่า นโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานีวิทยุ เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต ก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการด้านการผลิตรายการ โดยให้ดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยข้าราชการ และลูกจ้าง จาก สวท. หรือ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กชน. หรือ กองข่าวในประเทศ และ กขต. หรือ กองข่าวต่างประเทศ ซึ่งมีพื้นฐานการทำงานมาจากโครงสร้างการทำงานเดิมของ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต ที่ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะคลื่นแห่งชาติ ที่อยู่ภายในสายการบังคับบัญชาของ ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย โดยได้รับการสนับสนุนด้านรายการข่าวจากกองข่าวในประเทศ และกองข่าวต่างประเทศ ซึ่งสามารถเขียนเป็นแผนภูมิโครงสร้างการทำงานได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 โครงสร้างการทำงานของ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต ในฐานะคลื่นแห่งชาติ

จากโครงสร้างการทำงานดังกล่าว ที่ต้องอาศัยการสนับสนุนรายการข่าวจากกองข่าวในประเทศ และกองข่าวต่างประเทศ แม้เมื่อมีการเปลี่ยนรูปแบบการกระจายเสียงเป็นสถานีคลื่นข่าวและเพลงแล้ว ก็ยังคงต้องอาศัยการสนับสนุนดังกล่าวอยู่ และเนื่องจากนโยบายของรูปแบบรายการใหม่ เน้นไปทางด้านข่าวและรายการสดมากขึ้น ทำให้ต้องอาศัยบทบาทของกองข่าวในประเทศ กองข่าวต่างประเทศ ในการทำหน้าที่จัดรายการเพิ่มขึ้น ในขณะที่ศูนย์ผลิตรายการเปลี่ยนจากการผลิตรายการเทป มาเป็นรายการสด ดังนั้นระบบการบริหารงานของสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง จึงออกมาในรูปแบบของคณะกรรมการตามคำสั่งกรมประชาสัมพันธ์ ที่ 773/2538 ลงวันที่ 29 สิงหาคม 2538 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการ สวท. 92.5 เมกกะเฮิรต์ สถานีเพลงและข่าว โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2538 เป็นต้นไป ในคำสั่งนี้ได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการ จำนวน 17 คน ขึ้น เพื่อทำหน้าที่พิจารณาการดำเนินงาน และควบคุมการปฏิบัติงานให้ดำเนินการด้วยความเรียบร้อย และแต่งตั้งคณะทำงาน จำนวน 31 คน ทำหน้าที่ปฏิบัติงาน ให้การกระจายเสียงเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

แผนภูมิที่ 2 โครงสร้างการทำงานของ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิรต์ ในฐานะคลื่นข่าวและเพลง

จากโครงสร้างการทำงานของ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต แสดงให้เห็นว่า การทำงานของ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (สวท.) กองข่าวในประเทศ (กชน.) กองข่าวต่างประเทศ (กขต.) ต่างทำงานเป็นเอกเทศซึ่งกันและกัน แต่จาก นโยบายของการเปลี่ยนมาเป็นคลื่นข่าวและเพลง ที่เป็นนโยบายหลักข้อหนึ่งก็คือ ให้จัดทำรายการเป็นรายการสด เพื่อความทันสมัย รวดเร็ว และฉับไว ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติประการหนึ่งในเรื่องกำลังคน ประกอบกับสถานีเน้นข่าวเป็นหลัก ทำให้กองข่าวในประเทศต้องทำงานหนัก และมีบทบาทในการดำเนินงานอยู่มาก

“ก่อนจะทำ มีการประชุมร่วมกัน ระหว่าง กชน. กับ สวท. แต่ สวท. ใจไม่สู้ จัดรายการสดไม่ได้ โดยเฉพาะฝ่ายรายการของชัยวิชิต ก็ให้ศูนย์ผลิตรายการมารับ ซึ่งทางศูนย์ก็รับทำได้ในส่วนของเขา ก็เป็นที่นิยม อย่าง สารพินยามบาย แต่ฝ่ายรายการ สวท. คนเยอะ ใจไม่สู้ แรกๆ ส่งมาช่วยแค่ 2 คน ทำช่วง 11 - 12 นอกจากนั้น ก็บอกว่า ไม่ว่าจะ ทำ เอ.เอ็ม. (A.M.) เต็มหมดแล้ว ทำสดไม่ได้..... ไม่รู้จะแก้อย่างไร กชน. ทางปราโมชก็รับมา ให้สุริยงค์ไปทำเลย์เอาต์ (lay out) ออกมา แล้วก็วางคนลงไป เลยเป็นคนของ กชน. เยอะ ก็เลยหนัก เพราะทำทั้งรายการและข่าว” (กรรณิการ์ เพ็ญชาติ, สัมภาษณ์)

1.2.2 ผังรายการ

นอกจากกำหนดโครงสร้างการทำงานแล้ว ตามแนวทางการดำเนินงาน สถานีข่าวและเพลง ยังต้องกำหนดผังรายการใหม่ด้วย ในเดือนกันยายน 2538 กรมประชาสัมพันธ์ได้เริ่มแยกคลื่น เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต ออกจากคลื่น เอ.เอ็ม. 891 กิโลเฮิร์ต จึงมีการวางแผนผังรายการใหม่ให้สอดคล้องกับแนวนโยบายที่กำหนด โดยมีวิธีการวางแผนผังรายการตามที่ ชั้น พูลสมบัติ อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“วิธีการในการวางแผนผังรายการนั้น เมื่อเราตัดสินใจจะให้ข่าวเป็นพระเอกแล้ว เราก็ต้องเทบทบาทไปให้พระเอกมากกว่าพระรอง โดยให้สัดส่วนในการนำเสนอข่าวมาก

กว่า 60% อีก 40% นั้น จะเฉลี่ยไปให้กับรายการอื่นๆ เช่น ความรู้และบันเทิง โดยละกันไป จากนั้น เราก็ศึกษาถึงกลุ่มผู้ฟังว่ามี โไลฟ์สไตล์ (life style) เป็นอย่างไร กลุ่มเป้าหมายของสถานีนี้ เป็นคนในกรุงเทพและปริมณฑล ดังนั้นเวลาที่เหมาะสมคือ ในวันจันทร์ถึงศุกร์ ช่วงเช้า เริ่มตั้งแต่ 05.00 น. ก็จะมีปฏิทินข่าวให้ฟังสั้นๆ จากนั้นก็มีข่าวยามเช้า ที่รายงานความเคลื่อนไหวของคนทั่วประเทศ จากนั้นก็มีรายการข่าวสาระน่ารู้สลับกันไปจนถึงช่วง 08.00 น. ก็จะเป็นการวิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆ ไปจนถึงเวลาเช้าทำงาน ก็จะมีสาระที่น่าสนใจให้ฟัง แต่ทั้งนี้ก็จะมีการข่าวด่วนชั่วโมงสำหรับรายงานข่าวสั้น ช่วงบ่ายก็จะเป็นรายการสาระสลับกับเพลง และช่วงเย็นจะมีการรายงานข่าวจากทั่วประเทศเข้ามาในรายการหมุนตามวัน จนถึงข่าวช่วงค่ำในเวลา 19.00 น. ซึ่งเป็นข่าวที่ให้ทุกสถานีถ่ายทอดทั่วประเทศ และหลังจากข่าว 20.00 น. เป็นเครือข่ายของกรมประชาสัมพันธ์แล้ว จะเป็นรายการเพลงเพื่อเป็นการผ่อนคลายอารมณ์ที่เครียดกับงานมาทั้งวัน จนถึง 24.00น. ปิดสถานี ส่วนเสาร์และอาทิตย์ก็จะมีรายการเบาๆ เพื่อผ่อนคลายมากกว่า” (ชั้น พูลสมบัติ, สัมภาษณ์)

ผังรายการออกอากาศของ สวท.เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต สถานีข่าวและเพลง มีดังนี้

ตารางที่ 1 ผังรายการออกอากาศของ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต สถานีข่าวและเพลง

เวลา	รายการ	ผู้ดำเนินรายการ	รูปแบบการนำเสนอ
05.00 น.	เปิดสถานี		
05.05 น.	ปฏิทินข่าว	สุวัฒน์ เกิดผล	
05.30 น.	ข่าวยามเช้า	ไชยวัฒน์ รัตนประสิทธิ์ สุวัฒน์ เกิดผล	เล่าข่าว
06.30 น.	เมืองไทยวันนี้	ศูนย์ผลิตรายการ	สนทนา
07.00 น.	ข่าว	ศูนย์ข่าว	
08.00 น.	ข่าวด่วนชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	

เวลา	รายการ	ผู้ดำเนินรายการ	รูปแบบการนำเสนอ
08.10 น.	บันทึกสถานการณ์ การเมือง	สุริยงค์ หุณฑสาร ฟองสนาน จามรจันทร์	สนทนา สรุปข่าวหนังสือพิมพ์
09.00 น.	ข่าวต้นชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	
09.10 น.	บันทึกสถานการณ์ ต่างประเทศ	วินัย หาญธานี ภัทธา ลำเจียก ศิริวรรณ อาษาศรีเพ็ชร	เล่าข่าวต่างประเทศ
10.00 น.	ข่าวต้นชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	
10.10 น.	บันทึกสถานการณ์ เศรษฐกิจ	ชาติชาย ร่ำพິง พันธ์ทิพย์ สุนันทียกุล	สรุปข่าวเศรษฐกิจ และ สนทนา
11.00 น.	ข่าวต้นชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	
11.10 น.	92.5 เพื่อชีวิต และ สิ่งแวดล้อม	อรุณี แดงพันธุ์ จิระวรรณ ตันกรานันท์ สนธยา ศรีเวียงธวัช	สนทนา
12.00 น.	เพลงเที่ยงวัน	อุษณา ปรียากร	
12.30 น.	ข่าว	ศูนย์ข่าว	
13.00 น.	สารพินยามบ่าย (1) สาธารณูปโภค และ บริการของรัฐ	สุวัฒน์ เกิดผล ฉัตรฤดี กาญจนโอฬารศิริ ทวีศักดิ์ รัตวีจิตร	สนทนา
14.00 น.	ข่าวต้นชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	
14.10 น.	สารพินยามบ่าย (ต่อ)		
15.00 น.	ข่าวต้นชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	
15.10 น.	สารพินยามบ่าย (2) แรงงาน/การศึกษา	ไพศาล เฟ่งพิศ เดชอนันต์ ธนานันท์	สนทนา
16.00 น.	ข่าวต้นชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	
16.10 น.	แวดวงเศรษฐกิจ	ประพันธ์ หิรัญพฤกษ์	สนทนา/สรุปข่าวเศรษฐกิจ
17.00 น.	ข่าวต้นชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	
17.10 น.	หมุนตามวัน	ทีมงานรายการ/ข่าว	รายงานข่าว สถานการณ์ จากทั่วประเทศ

เวลา	รายการ	ผู้ดำเนินรายการ	รูปแบบการนำเสนอ
18.00 น.	เคารพธงชาติ		
18.05 น.	หมูนตามวัน (ต่อ)		
19.00 น.	ข่าว	ศูนย์ข่าว	
19.30 น.	ข่าวกีฬา	กองข่าวในประเทศ	
20.00 น.	ข่าว	ศูนย์ข่าว	
20.30 น.	ฝากไว้กับวันเวลา	จิตต์พิสุทธิ์ ไกรประสิทธิ์ ภัทรา ลำเจียก วโรกาส บุญเนาวิ	เพลงสมัยใหม่
21.00 น.	ข่าวคืนชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	
21.10 น.	ฝากไว้กับวันเวลา	ธิดิพงษ์ พิมพ์จันทร์	เพลงเก่า
22.00 น.	ข่าวคืนชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	
22.10 น.	ฝากไว้กับวันเวลา (ต่อ)		
23.00 น.	ข่าวคืนชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	
23.10 น.	ฝากไว้กับวันเวลา (ต่อ)		
24.00 น.	ปิดสถานี		

หมายเหตุ วันเสาร์ - อาทิตย์ มีการเปลี่ยนแปลงรายการเพลงจาก รายการฝากไว้กับวันเวลา เป็น รายการถนนคนตรี

เสาร์ - อาทิตย์

เวลา	รายการ	ผู้ดำเนินรายการ	รูปแบบการนำเสนอ
20.30 - 24.00 น.	ถนนคนตรี	พิชญ์ญ รุ่งสมัย	เพลงเพื่อชีวิต และเพลงสร้างสรรค์ มีการแสดงสด และเปิดสายสนทนา

ต่อมาได้มีการเปลี่ยนผังรายการของสถานีวิทยุแห่งนี้ ในเดือน พฤษภาคม 2539 ตามข้อเสนอของ นายปราโมช รัฐวินิจ ผู้อำนวยการกองข่าวในประเทศ เพื่อพัฒนาราย

การให้มีคุณภาพและน่าสนใจยิ่งขึ้น และมุ่งแข่งขันกับสื่อวิทยุคลื่นอื่นซึ่งมีการแข่งขันสูงมากในปัจจุบัน โดยมีการแก้ไขปรับปรุงดังนี้

1. มีการสลับช่วงเวลาระหว่างรายการ 2 รายการ คือ

1) รายการบันทึกสถานการณ์ต่างประเทศ จากเวลาเดิม 09.10 น. ไปจัดที่เวลา 10.10 น.

2) รายการบันทึกสถานการณ์เศรษฐกิจ จากเวลาเดิม 10.10 น. ไปจัดที่เวลา 09.10 น.

2. มีบุคคลภายนอกมาร่วมดำเนินรายการ 4 ราย คือ

1) นายพงษ์เทพ เทพกาญจนา รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (ตำแหน่งในขณะนั้น) ร่วมดำเนินรายการ “อาทิตย์สนทนา” วันอาทิตย์ เวลา 10.00 - 11.00 น. (ปัจจุบันยังคงร่วมดำเนินรายการในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร)

2) นายวัลลภ ตังคณานุก์ย์ สมาชิกวุฒิสภา ร่วมดำเนินรายการ “กระแสสังคม” วันเสาร์ เวลา 10.00 - 11.00 น.

3) ดร.สมพงษ์ จิตระดับ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมดำเนินรายการ “กระแสสังคม” วันเสาร์ เวลา 10.00 - 11.00 น.

4) ดร.กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ ผู้ช่วยเลขาธิการอัยการสูงสุด ร่วมดำเนินรายการ “ทันโลกทันกฎหมาย” วันเสาร์ เวลา 09.00 - 10.00 น.

3. เพิ่มรายการ “บันทึกคดี” โดยคณิต จินดาวรรณ เพื่อเปิดเพิ่มอาชญากรรม วันอาทิตย์ เวลา 09.00 - 09.30 น.

4. เพิ่มรายการ “คนดีวันนี้” โดยมยุรี สุขไย เพื่อยกย่องคนดีของสังคม วันอาทิตย์ เวลา 09.30 - 10.00 น.

5. เพิ่มเวลารายการ “สารพันยามบ่าย” (ไขปัญหา) วันจันทร์ - ศุกร์ อีก 1 ชั่วโมง

จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้มีผังรายการสำหรับวันเสาร์ และอาทิตย์ แยกต่างหากออกจากผังรายการจันทร์ - ศุกร์ โดยผังรายการของสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง ที่มีการปรับปรุงใหม่ในเดือน พฤษภาคม 2539 เป็นดังนี้

ตารางที่ 2 ผังรายการออกอากาศของ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิรต์ สถานีข่าว และเพลง ที่ปรับปรุงใหม่ในเดือนพฤษภาคม 2539

เวลา	รายการ	ผู้ดำเนินรายการ	รูปแบบการนำเสนอ
05.00 น.	เปิดสถานี		
05.05 น.	ปฏิทินข่าว	สุวัฒน์ เกิดผล	
05.30 น.	ข่าวยามเช้า	ไชยวัฒน์ รัตนประสิทธิ์ สุวัฒน์ เกิดผล	เล่าข่าว
06.30 น.	เมืองไทยวันนี้	ศูนย์ผลิตรายการ	สนทนา
07.00 น.	ข่าว	ศูนย์ข่าว	
08.00 น.	ข่าวต้นชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	
08.10 น.	บันทึกสถานการณ์ การเมือง	สุริยงค์ หุณฑสาร พองสนาน จามรจันทร์	สนทนา สรุปข่าวหนังสือพิมพ์
09.00 น.	ข่าวต้นชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	
09.10 น.	บันทึกสถานการณ์ เศรษฐกิจ	ชาติชาย ราพิง พันธ์ทิพย์ สุนันทียกุล	สนทนา/สรุปข่าวเศรษฐกิจ
10.00 น.	ข่าวต้นชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	
10.10 น.	บันทึกสถานการณ์ ต่างประเทศ	วินัย หาญขำนิ ภัทรา ลำเจียก ศิริวรรณ อาชาศรีเพ็ชร	เล่าข่าวต่างประเทศ
11.00 น.	ข่าวต้นชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	
11.10 น.	92.5 เพื่อชีวิต และ สิ่งแวดล้อม	อรุณี แดงพันธุ์ จิระวรรณ ตันกูรอนันท์ สนทยา ศรีเวียงทวี	สนทนา
12.00 น.	เพลงเที่ยงวัน	อุษณา ปรียากร	
12.30 น.	ข่าว	ศูนย์ข่าว	
13.00 น.	สารพินยามบาย (1) สาธารณูปโภค และ บริการของรัฐ	สุวัฒน์ เกิดผล ฉัตรฤดี กาญจนโอพารศิริ ทวิศักดิ์ ราตรีวิจิตร	สนทนา/ไขปัญหา

เวลา	รายการ	ผู้ดำเนินรายการ	รูปแบบการนำเสนอ
14.00 น.	ข่าวต้นชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	
14.10 น.	สารพินยามบ่าย (ต่อ)		
15.00 น.	ข่าวต้นชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	
15.10 น.	สารพินยามบ่าย (2) แรงงาน/การศึกษา	ไพศาล เพ่งพิศ เดชอนันต์ ธนานันท์	สนทนา
16.00 น.	ข่าวต้นชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	
16.10 น.	แฉดวงเศรษฐกิจ	ประพันธ์ หิริญพฤกษ์	สนทนา/สรุปข่าวเศรษฐกิจ
17.00 น.	ข่าวต้นชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	
17.10 น.	หมูนตามวัน	ทีมงานรายการ/ข่าว	รายงานข่าว สถานการณ์ จากทั่วประเทศ
18.00 น.	เคารพธงชาติ		
18.05 น.	หมูนตามวัน (ต่อ)		
19.00 น.	ข่าว	ศูนย์ข่าว	
19.30 น.	ข่าวกีฬา	สาโรช พัฒทวี	
20.00 น.	ข่าว	ศูนย์ข่าว	
20.30 น.	ฝากไว้กับวันเวลา	จิตต์หิสุทธิ์ ไกรประสิทธิ์ ธิติพงษ์ พิมพ์จันทร์	เพลงสมัยใหม่ (จ - พ) เพลงเก่า (พธ - ศ)
21.00 น.	ข่าวต้นชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	
21.10 น.	ฝากไว้กับวันเวลา	ธิติพงษ์ พิมพ์จันทร์	เพลงเก่า
22.00 น.	ข่าวต้นชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	
22.10 น.	ฝากไว้กับวันเวลา (ต่อ)		
23.00 น.	ข่าวต้นชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	
23.10 น.	ฝากไว้กับวันเวลา (ต่อ)		
24.00 น.	ปิดสถานี		

สำหรับผังรายการในวันเสาร์ และอาทิตย์ เป็นดังนี้

ตารางที่ 3 ผังรายการออกอากาศของ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิรตซ์ สถานีข่าว และเพลง ที่ปรับปรุงใหม่ในเดือนพฤษภาคม 2539 (เสาร์-อาทิตย์)

เวลา	รายการ	ผู้ดำเนินรายการ	หมายเหตุ
05.00 น.	เปิดสถานี		
05.05 น.	ปฏิทินข่าว	สุวัฒน์ เกิดผล	
05.30 น.	ข่าวยามเช้า	ไชวัฒน์ รัตนประสิทธิ์ สุวัฒน์ เกิดผล	เล่าข่าว
06.30 น.	เมืองไทยวันนี้	ศูนย์ผลิตรายการ	สนทนา
07.00 น.	ข่าว	ศูนย์ข่าว	
08.00 น.	ข่าวต้นชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	(เสาร์)
	ปาฐกถารธรรม	เชิงชาย ปัญญาวิธาน	(อาทิตย์)
08.10 น.	บันทึกสถานการณ์ การเมือง/สังคม	ไพศาล เฟ่งพิศ สมพร กิจพรประเสริฐ	(เสาร์)
		คณิต จินดาวรรณ ทิวาพร แสนเมืองชิน	(อาทิตย์)
09.00 น.	ข่าวต้นชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	
09.10 น.	ทันโลกทันกฎหมาย	กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ เดชอนันต์ รัตนันท์	(เสาร์)
	บันทึกคดี	คณิต จินดาวรรณ	(อาทิตย์)
09.30 น.	คนดีวันนี้	มยุรี สุขไช	(อาทิตย์)
10.00 น.	ข่าวต้นชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	
10.10 น.	กระแสวิงคอม	วัลลภ ตั้งคณานุกรักษ์ อรุณี แดงพันธ์	(เสาร์)
	อาทิตย์สนทนา	พงษ์เทพ เทพกาญจนา สุชาติ แก้วเพชร	(อาทิตย์)
11.00 น.	ข่าวต้นชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	

เวลา	รายการ	ผู้ดำเนินรายการ	รูปแบบการนำเสนอ
11.10 น.	ประกันสังคม	ชัยวิชิต อติศัพท์	(เสาร์)
	92.5 เพื่อชีวิต และ สิ่งแวดล้อม	สุทินี อัสวานภาพ มูทิตา จันทรานุสรณ์	(อาทิตย์)
12.00 น.	เพลงเที่ยงวัน	อุษณา ปรียากร	
12.30 น.	ข่าว	ศูนย์ข่าว	
13.00 น.	เพลงยามบ่าย	อโศก สุขศิริพรฤทธิ์ จำนงศักดิ์ แดงพันธ์ อรรวรรณ เอมเปรมศิลป์ จิระสุข ชินะโชติ	
14.00 น.	ข่าวคืนชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	
14.10 น.	เพลงยามบ่าย (ต่อ)		
15.00 น.	ข่าวคืนชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	
15.10 น.	เพลงยามบ่าย (ต่อ)		
16.00 น.	ข่าวคืนชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	
16.10 น.	เพลงยามบ่าย (ต่อ)		
17.00 น.	ข่าวคืนชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	
17.10 น.	หมูนตามวัน	ทีมงานรายการ/ข่าว	รายงานข่าว สถานการณ์ จากทั่วประเทศ
18.00 น.	เคารพธงชาติ		
18.05 น.	หมูนตามวัน (ต่อ)		
19.00 น.	ข่าว	ศูนย์ข่าว	
19.30 น.	ข่าวกีฬา	สาโรช พัฒทวี	
20.00 น.	ข่าว	ศูนย์ข่าว	
20.30 น.	ถนนคนตรี	ภิญโญ รุ่งสมัย วิไลลักษณ์ ชมภูศรี	เพลงเพื่อชีวิต เพลงสร้าง สรรค์
21.00 น.	ข่าวคืนชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	
21.10 น.	ถนนคนตรี (ต่อ)		
22.00 น.	ข่าวคืนชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	

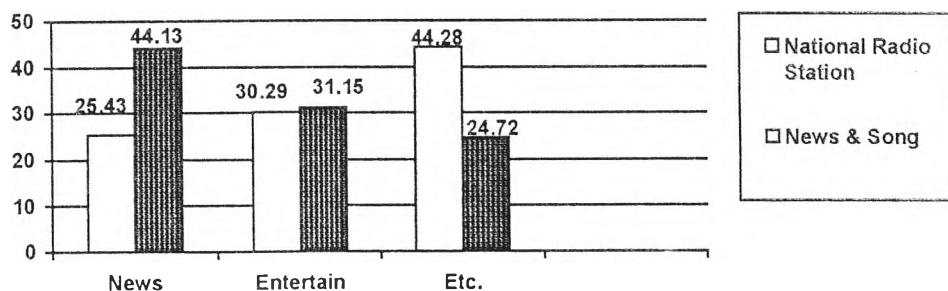
เวลา	รายการ	ผู้ดำเนินรายการ	รูปแบบการนำเสนอ
22.10 น.	ถนนคนตรี (ต่อ)		
23.00 น.	ข่าวต้นชั่วโมง	ศูนย์ข่าว	
23.10 น.	ถนนคนตรี (ต่อ)		
24.00 น.	ปิดสถานี		

จากผังรายการสามารถคิดเป็นสัดส่วนประเภทรายการได้ดังนี้

รายการข่าว	ร้อยละ 44.13
รายการบันเทิง	ร้อยละ 31.15
รายการด้านอื่นๆ	ร้อยละ 24.72

เมื่อพิจารณาจากสัดส่วนประเภทรายการ ของ สวท. เอฟ.เอ็ม 92.5 เมกกะเฮิร์ต ก่อนการปรับเปลี่ยนรูปแบบรายการ เทียบกับสัดส่วนประเภทรายการ หลังจากปรับเปลี่ยน เป็น สถานีข่าวและเพลง แล้ว จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า รายการข่าวนั้นมีส่วนเพิ่มขึ้นมาก รายการเพลงนั้นเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย หรืออาจกล่าวได้ว่า ไม่แตกต่างไปจากเดิมนัก ในขณะที่รายการด้านอื่นๆ มีสัดส่วนลดลงอย่างมาก

แผนภูมิที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบสัดส่วนประเภทรายการของ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต ก่อนและหลังการเปลี่ยนรูปแบบรายการ

การที่รายการข่าวมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นมาก เป็นไปตามนโยบายของสถานีที่เน้นข่าวเป็นหลัก ส่วนบันเทิง หรือรายการเพลงนั้น เนื่องจากนโยบายของสถานีวางไว้ให้เป็นรอง แต่ก็มีสัดส่วนที่ถือได้ว่ามาก ใกล้เคียงกับรายการข่าว ทั้งนี้ก็เพื่อ เป็นการผ่อนคลายอารมณ์ให้กับผู้ฟัง โดยที่เวลาสำหรับรายการเพลงส่วนหนึ่งนั้น ทางสถานีได้จัดผังไว้ในวันเสาร์ และอาทิตย์ ซึ่งเป็นเวลาพักผ่อนเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้มีสัดส่วนมากใกล้เคียงกับรายการข่าว ส่วนรายการด้านอื่นๆ ที่ถูกปรับลดสัดส่วนลงมากนั้น ก็เนื่องจากไม่ต้องสนองตอบนโยบายและกลุ่มเป้าหมายเดิม ที่เน้นการให้สาระ ความรู้ต่างๆ แก่ผู้ฟังครอบคลุมทั่วประเทศ เพราะกลุ่มเป้าหมายของสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลงนี้ ครอบคลุมเพียงแค่เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เท่านั้น และได้มีการกำหนดลักษณะของกลุ่มเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น สาระ ความรู้ต่างๆ จึงสามารถกำหนดให้แคบลงเพื่อตอบสนองเฉพาะกลุ่มเป้าหมายได้

การจัดผังรายการและการแบ่งสัดส่วนเนื้อหาประเภทรายการเช่นนี้ จึงเป็นการแสดงออกของสื่อ ที่เป็นผลมาจากนโยบายขององค์กรสื่อเอง ที่มีนโยบายเปลี่ยนแปลงไป การแสดงออกของสื่อจึงเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

ต่อมาสถานีข่าวและเพลงได้มีการปรับผังรายการอีกครั้งในเดือนมีนาคม 2540 โดย

1. ย้าย รายการบันทึกสถานการณ์เศรษฐกิจ เวลา 09.10 - 10.00 น. ทุกวันจันทร์ - ศุกร์ ไปเป็นเวลา 10.10 - 11.00 น. ซึ่งเป็นเวลาเดิม
2. เพิ่ม รายการบันทึกสถานการณ์ภูมิภาค เวลา 09.10 - 10.00 น. วันจันทร์ - ศุกร์ รูปแบบรายการให้ศูนย์ประชาสัมพันธ์ในส่วนภูมิภาค รวม 6 เขต รายงานข่าวเขตละ 3 - 5 นาที ในแต่ละวัน ส่วนเวลาที่เหลืออีกประมาณ 15 - 20 นาที จะตั้งประเด็นสนทนาโดยเน้นประเด็นในท้องถิ่นมากกว่าในกรุงเทพฯ นอกจากนี้ ในช่วงเวลานี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้สื่อข่าว หรือประชาสัมพันธ์จังหวัดรายงานข่าวในช่วงเวลานี้ได้ และยกเลิก รายการบันทึกสถานการณ์ต่างประเทศ

เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนผังรายการทั้งสองครั้งนั้น พบว่าผังรายการยังคงเน้นข่าวเป็นหลัก และเพลงเป็นส่วนเสริม ตามแนวนโยบายของสถานี ส่วนที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องของช่วงเวลาของการนำเสนอ และการเพิ่มเนื้อหารายการ เป็นส่วนใหญ่ โดยมีแนวทางการเปลี่ยนผังแต่ละครั้ง คือ

“ดูความต้องการของผู้ฟัง ความสะดวกของผู้ดำเนินรายการ และดูสถานการณ์รอบด้าน เป็นต้น” (จัน พูลสมบัติ, สัมภาษณ์)

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดูสถานการณ์รอบด้าน การเปลี่ยนผัง จำเป็นต้องเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งเป็นที่สนใจของผู้ฟังอยู่ในขณะนั้น การสลับช่วงเวลาระหว่าง รายการบันทึกสถานการณ์ต่างประเทศ และบันทึกสถานการณ์เศรษฐกิจ ต้องพิจารณาไปถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม ในช่วงเดือนพฤษภาคม 2539 ด้วย ซึ่งในขณะนั้น ภาวะเศรษฐกิจเริ่มมีปัญหาหลายประการ ที่เด่นชัดมาอยู่ในความสนใจของประชาชน ดังนั้นการเลื่อนเวลา รายการบันทึกสถานการณ์เศรษฐกิจ ขึ้นมาแทน รายการบันทึกสถานการณ์ต่างประเทศ ก็เพื่อเป็นการตอบสนองความสนใจของผู้ฟังในช่วงเวลาที่คาดว่าจะมีความเหมาะสมมากกว่า นอกจากนี้ เวลาของรายการบันทึกสถานการณ์ต่างประเทศใกล้เคียงกับข่าวต่างประเทศ ที่เพิ่งจะรายงานข่าวไป ทำให้ผู้ดำเนินรายการบันทึกสถานการณ์ต่างประเทศ อาจจะยังไม่ได้ข้อมูลเพิ่มเติม การสลับเวลาโดยเลื่อนเวลาออกไป อาจมีข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติมมากขึ้น ส่วนในเวลาต่อมาเมื่อมีการปรับผังครั้งที่สองในเดือนมีนาคม 2540 นั้น ได้ถอดรายการบันทึกสถานการณ์ต่างประเทศออกจากผังรายการ ก็เนื่องมาจากผู้ดำเนินรายการขาดความพร้อม

“ยกเลิก บันทึกสถานการณ์ต่างประเทศ สาเหตุเพราะ คนทำข่าวต่างประเทศไม่พร้อม มีน้อย ทำบ้าง ไม่ทำบ้าง” (กรรณิการ์ เพ็งชูชาติ, สัมภาษณ์)

เรื่องการยกเลิกรายการบันทึกสถานการณ์ต่างประเทศ ซึ่งเนื่องมาจากผู้ดำเนินรายการขาดความพร้อมนั้น ปรากฏในรายงานการประชุม เมื่อเดือนกันยายน 2539 ด้วย

โดย วินัย หาญธานี ได้พูดถึงปัญหาการจัดรายการนี้ว่า ชาวผู้มีประสบการณ์ และความ
รู้ จึงทำให้มักขาดผู้จัดรายการบ่อยครั้ง (กรมประชาสัมพันธ์, รายงานการประชุมคณะ
กรรมการอำนวยการ สวท. 92.5 มส. สถานีข่าวและเพลง ครั้งที่ 1/2539, 5 กันยายน
2539)

ส่วนการปรับผังโดยดูความต้องการของผู้ฟัง จะมีการสำรวจและวิจัยความพึง
พอใจของผู้ฟังประกอบ

“..ได้มีการจัดทำกรวิจัย โดยว่าจ้างบริษัทเอกชนให้เข้ามาดำเนินการวิจัย และ
มอบให้กองสำรวจประชามติ ของกรมประชาสัมพันธ์ ช่วยทำการสำรวจและวิจัยผู้ฟัง
อีกทางหนึ่งด้วย” (ชั้น พูลสมบัติ, สัมภาษณ์)

อย่างไรก็ดีการเพิ่มรายการบันทึกสถานการณ์ภูมิภาค มาแทนที่เวลาเดิมของราย
การบันทึกสถานการณ์ต่างประเทศที่ถูกลดออกไปนั้น ดูจะเป็นไปตามความต้องการ
ของผู้บริหารเป็นหลัก

“ผู้บริหารบอกว่า ควรมีข่าวภูมิภาคในช่วงเช้า เพื่อให้รู้ข่าวภูมิภาคทั่วประเทศ
วาระข่าวใครจะไปไหนมาไหนของผู้ใหญ่ในภูมิภาค ควรจะได้รับรู้บ้าง และติดตามข่าว
นี้ โดยขออย่าทำให้เหมือนกับหมุนตามวัน” (กรรณิการ์ เพ็ญชาติ, สัมภาษณ์)

ขณะที่สุริยงค์ หุณฑสาร ซึ่งเป็นผู้หนึ่งในคณะทำงานปรับปรุงข่าว และรายการ
กล่าวว่า

“การเพิ่มรายการบันทึกสถานการณ์ภูมิภาค เกิดจากการที่หารือในที่ประชุม
ปรับปรุงระบบราชการ (reengineering) ของกรมประชาสัมพันธ์ จากนั้นกองข่าวใน
ประเทศก็เสนอเรื่องเพื่อขออนุมัติการปรับปรุงทันที” (สุริยงค์ หุณฑสาร, สัมภาษณ์)

การเพิ่มรายการบันทึกสถานการณ์ภูมิภาค เป็นการแสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนผังรายการนั้น บางครั้งมิได้เป็นไปตามแนวทางที่ ชัน พูลสมบัติ อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ ได้กล่าวไว้ แต่เกิดจากความต้องการของผู้บริหาร หรือเกิดจากคำปรารภในการประชุมเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีได้เกี่ยวกับการประชุมปรับผังรายการ เนื่องจากการเปลี่ยนผังรายการทั้งสองครั้งไม่ได้มีเอกสารใดๆ ที่ชี้ให้เห็นว่ามีการประชุมหารือในระดับผู้บริหาร นโยบายของ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิรต์ สถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลงเลย มีเพียงข้อเสนอจาก ปราโมช รัฐวินิจ ผู้อำนวยการกองข่าวในประเทศ ต่ออธิบดีกรมประชาสัมพันธ์เท่านั้น

หากพิจารณาการเปลี่ยนผังรายการ กับโครงสร้างการทำงานแล้ว จะพบว่า การทำงานของ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิรต์ ต้องอาศัยการสนับสนุนจากกองข่าวในประเทศเป็นอย่างมาก และเมื่อสถานีมีรายการข่าวเป็นรายการหลักของสถานี ดังนั้นกองข่าว หรือ ผู้บริหารของกองข่าวจึงมีบทบาทมากต่อการกำหนดผังรายการ ประกอบกับการทำงานที่ แม้จะมีคณะทำงาน แต่ในทางปฏิบัติมีการทำงานเป็นเอกเทศซึ่งกันและกัน และแม้แต่การผลิตรายการต่างๆ ภายในกองข่าวในประเทศเองก็มีการทำงานที่เป็นเอกเทศต่อกัน ซึ่งในความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติเองยังคิดว่าองค์กรควรมีการปรับปรุงระบบการทำงานในเรื่องของความเป็นเอกภาพในการทำงานด้วย

“ต้องการให้ปรับปรุงระบบการทำงาน คือให้เป็นเอกภาพมากกว่านี้ คือ ปัจจุบันต่างคนต่างทำ ควรมาร่วมมือกัน มองหาทิศทางร่วมมือกัน อะไรที่จะเดินไปข้างหน้าพร้อมๆ กัน ไม่ใช่ใช้อีกคนเดิน อีก 2 คนก็ยังไม่เดิน” (พันธ์ทิพย์ สุนันทียกุล, สัมภาษณ์)

จะเห็นได้ว่า ในกรณีเช่นนี้ โครงสร้างการบริหารงาน ส่งผลต่อการแสดงออกของสื่อมากกว่านโยบาย คือ เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติปรับเปลี่ยนแผนงาน หรือผังรายการได้โดยมิได้มีการประชุมปรึกษาหารือกันตามแนวทางการเปลี่ยนผังของผู้บริหาร แม้ว่ารายการที่เพิ่มนั้นจะขัดกับกลุ่มเป้าหมายของสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง ที่เน้นให้บริการประชาชนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลเป็นหลัก

1.2.3 เนื้อหาของรายการ

จากนโยบายและผังรายการของ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิรต์ สถานีข่าวและเพลง ปรากฏชัดเจนว่าเน้นรายการข่าวเป็นหลัก รายการเพลงเป็นส่วนที่รองลงมา และเสริมด้วยรายการอื่นๆ ที่เป็นความรู้ประกอบ ซึ่งสามารถวิเคราะห์เนื้อหาของรายการได้ตามประเภทของรายการดังนี้

ประเภทของรายการ แบ่งออกได้เป็น รายการข่าว รายการเพลง และรายการด้านอื่นๆ

1. รายการข่าว

รายการข่าวถือเป็นรายการหลักของสถานี มีสัดส่วนประเภทของรายการถึง ร้อยละ 44.13 สามารถจำแนกออกได้ตามรูปแบบการนำเสนอได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1.1 รายการข่าวที่นำเสนออย่างเป็นทางการ มีลักษณะเป็นทางการ คือ มีการนำเสนอโดยผู้ประกาศข่าว และอาจมีการรายงานข่าวประกอบด้วย รายการข่าวที่นำเสนออย่างเป็นทางการนี้ แบ่งได้เป็น 2 รายการ คือ

1) รายการข่าวภาคใหญ่ นำเสนอครั้งละ 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมง โดยเสนอวันละ 4 ช่วงเวลา ได้แก่ 07.00 - 08.00 น. 12.30 - 13.00 น. 19.00 - 19.30 น. และ 20.00 - 20.30 น.

2) รายการข่าวต้นชั่วโมง นำเสนอเป็นประจำทุกต้นชั่วโมง ใช้เวลาประมาณ 10 นาที โดยแยกเป็นข่าวในประเทศ 6 - 7 นาที ข่าวต่างประเทศ 3 นาที

1.2 รายการข่าวที่นำเสนอด้วยวิธีการเล่าข่าว หรือการสนทนา ซึ่งเป็นวิธีการนำเสนอข่าวในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ มีการนำข่าวมานำเสนอใหม่ด้วยวิธีการที่ทำให้ง่ายขึ้น คล้ายกับการเล่านิทาน หรือการพูดคุย ทำให้เนื้อหาข่าวไม่เคร่งเครียด และอาจจะมีการแทรกอารมณ์ขันปนเข้าไป หรือแทรกนัยบางประการ

ความหมายแฝง และเกร็ดความรู้ต่างๆ รายการที่นำเสนอด้วยวิธีการเล่าข่าว หรือการสนทนาของสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง แบ่งได้เป็น 3 กลุ่มรายการ คือ

1) รายการข่าวยามเช้า ระหว่างเวลา 05.30 - 06.30 น.

2) รายการบันทึกสถานการณ์ ทั้ง 4 รายการ คือ บันทึกสถานการณ์การเมือง บันทึกสถานการณ์ต่างประเทศ บันทึกสถานการณ์เศรษฐกิจ และบันทึกสถานการณ์ภูมิภาค

3) รายการหมุนตามวัน ระหว่างเวลา 17.00 - 19.00 น.

2. รายการเพลง

รายการเพลงเป็นรายการที่มีสัดส่วนประเภทของรายการ รองลงมาจากรายการข่าว คือ มีสัดส่วน ร้อยละ 31.15 รายการเพลงเป็นรายการที่จัดขึ้นเพื่อผ่อนคลายอารมณ์ที่เครียดกับงานมาทั้งวัน และตลอดสัปดาห์ รายการเพลงของสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง มี 3 รายการใหญ่ คือ

1) รายการฝากไว้กับวันเวลา ออกอากาศทุกวันจันทร์ - ศุกร์ เวลา 20.30 - 24.00 น.

2) รายการเพลงยามบ่าย ออกอากาศทุกวัน เสาร์ และ อาทิตย์ ระหว่าง 13.00 - 15.00 น.

3) รายการถนนคนตรี ออกอากาศทุกวัน เสาร์ และ อาทิตย์ ระหว่างเวลา 20.30 - 24.00 น.

3. รายการด้านอื่นๆ

นอกจากรายการข่าว และ รายการเพลงที่เป็นรายการหลักตามนโยบายของ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิรท์ คลื่นข่าวและเพลงแล้ว สถานียังมีการนำเสนอรายการด้านอื่นๆ อีกด้วย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 24.72 รายการด้านอื่นๆ นี้ ส่วน

ใหญ่จะเป็นรายการประเภทที่ให้ความรู้ หรือไขปัญหาต่างๆ เช่น รายการสารพันยาม บ่าย เป็นต้น

จากประเภทของรายการดังกล่าว แต่ละรายการมีการผลิตและการนำเสนอรายการ ดังนี้

1. รายการข่าว

รายการข่าวภาคใหญ่และข่าวต้นชั่วโมง

รายการข่าวทั้งข่าวภาคใหญ่ และข่าวต้นชั่วโมง ซึ่งใช้เวลาออกอากาศรวมกันทั้งสิ้น วันละ 270 นาที หรือคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ 23.68 นั้น ผลิตโดยกองข่าวในประเทศเป็นส่วนใหญ่ โดยมีการตั้งศูนย์ข่าวขึ้นดำเนินการในการผลิตข่าวสำหรับสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลงแห่งนี้ แต่ในทางปฏิบัติ กรมประชาสัมพันธ์ได้กำหนดให้สถานีวิทยุของกรมประชาสัมพันธ์ทั่วประเทศ ถ่ายทอดข่าวภาคใหญ่ และข่าวต้นชั่วโมง จากคลื่นข่าวและเพลง โดยสถานีวิทยุของกรมประชาสัมพันธ์ทั่วประเทศ จะถ่ายทอดรายการข่าวภาคใหญ่ ทั้ง 4 ช่วงเวลา คือ 07.00 - 08.00 น. 12.30 - 13.00 น. 19.00 น. - 19.30 น. และ 20.00 - 20.30 น. ส่วนสถานีวิทยุทั่วประเทศ ถ่ายทอดรายการข่าวภาคใหญ่ 2 ช่วงเวลา คือ 07.00 - 07.30 น. และ 19.00 - 19.30 น.

“เราต้องการให้คนทั่วประเทศทราบความเคลื่อนไหวของข่าวทั้งหมด เลยบังคับให้ถ่ายทอด และบังคับให้ สวท.ที่ถูกเช่าไปแล้วต้องถ่ายทอดด้วย” (กรณีการ เพ็ญชาติ, สัมภาษณ์)

จากการกำหนดให้มีการถ่ายทอดข่าวจาก สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ ทำให้รายการข่าวของสถานีวิทยุแห่งนี้กลายเป็น ข่าวของกรมประชาสัมพันธ์ไปโดยปริยาย ซึ่งเป็นการทำหน้าที่ในอีกบทบาทหนึ่ง คือ กลับไปทำหน้าที่สถานีวิทยุแห่งชาติ มิใช่ทำหน้าที่ในฐานะของสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง เนื่องจากการถ่ายทอดนั้น มิได้เป็นการ

ถ่ายทอดมาจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เอ.เอ็ม 891 กิโลเฮิร์ต ที่ยังคงทำหน้าที่หลักในฐานะสถานีวิทยุแห่งชาติ หากแต่ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต ได้เป็นแม่ข่ายในการถ่ายทอดเสียงเอง

สำหรับการดำเนินการของศูนย์ข่าววิทยุแห่งนี้ โดยหลักการจะรวมเอาเจ้าหน้าที่ผู้ประกาศ ช่างห้องส่ง เจ้าหน้าที่ข่าวต่างประเทศ เข้ามาทำงานร่วมกันเพื่อเป็นกองบรรณาธิการข่าว แต่ในทางปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ข่าวต่างประเทศยังคงแปลข่าว โดยการคัดเลือกข่าวจากสำนักข่าวต่างๆ ส่งให้แก่ศูนย์ข่าวเท่านั้น ไม่ได้มีส่วนในการประสานงานในเรื่องการออกอากาศแต่อย่างใด งานบรรณาธิการข่าวจึงขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ของกองข่าวในประเทศ โดยมีผู้ประกาศจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มาอ่านข่าวประกอบเสียงให้ในช่วงผลิตรายการข่าวภาคใหญ่เท่านั้น

กล่าวโดยสรุป การผลิตข่าวของ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต คลื่นข่าวและเพลงนี้ ยังคงมอบอำนาจในการดูแลข่าว ให้อยู่ในความรับผิดชอบดำเนินงานของกองข่าวในประเทศเป็นหลักใหญ่ ดังนั้นการดำเนินงานของกองข่าวในประเทศ จึงมีผลต่อการผลิตรายการข่าวของ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต อยู่มาก ในการทำความเข้าใจการผลิตข่าวของกองข่าวในประเทศ การวิจัยนี้จึงจะศึกษาโครงสร้างการบริหารงานภายในของหน่วยงานนี้ด้วย ตามแนวคิดที่ว่าโครงสร้างขององค์กรมีผลกระทบต่อปฏิบัติ และการแสดงออกขององค์กรนั้น

โครงสร้างการบริหารงานภายในของกองข่าวในประเทศ

กองข่าวในประเทศ ได้แบ่งการบริหารงานออกเป็น 4 ฝ่ายข่าว และ 1 งานบริการ มีอัตรากำลังข้าราชการตามที่กำหนดไว้ในกรอบอัตรากำลังของกรมประชาสัมพันธ์ รวม 56 คน แยกเป็น

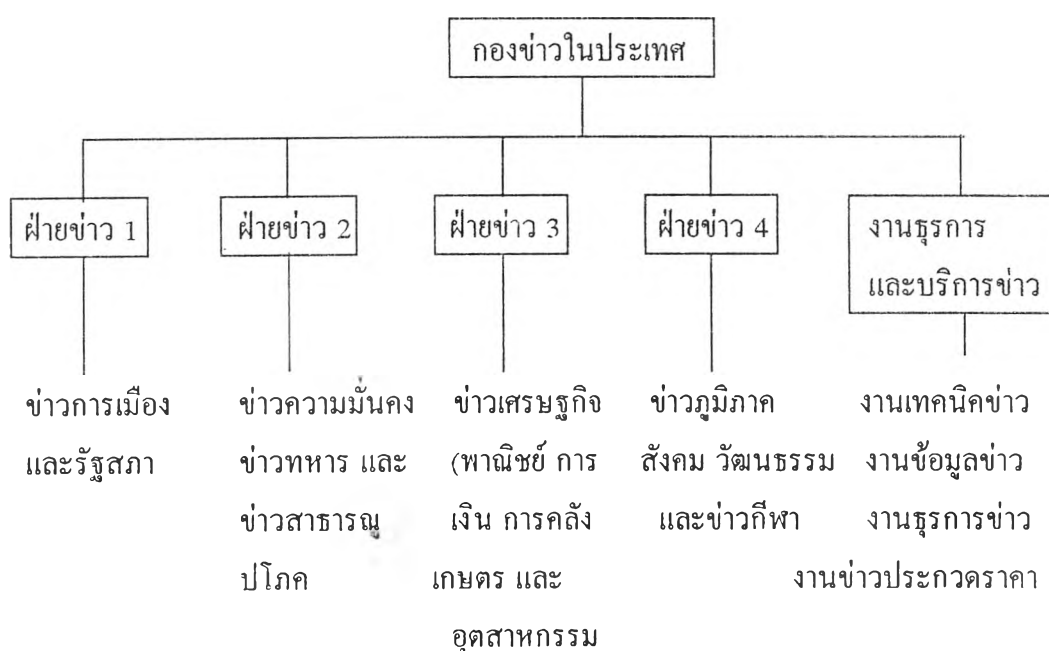
ฝ่ายข่าว 1	ข่าวการเมืองและรัฐสภา มีผู้สื่อข่าวรวม 7 คน
ฝ่ายข่าว 2	ข่าวความมั่นคง ข่าวทหาร และข่าวสาธารณสุขปโลก มีผู้สื่อข่าวรวม 7 คน

ฝ่ายข่าว 3 ข่าวเศรษฐกิจ ได้แก่ พาณิชย การเงิน การคลัง เกษตร และอุตสาหกรรม มีผู้สื่อข่าวรวม 8 คน

ฝ่ายข่าว 4 ข่าวภูมิภาค สังคม วัฒนธรรม และข่าวกีฬา มีผู้สื่อข่าวรวม 7 คน

งานธุรการและบริการข่าว ประกอบด้วยงานเทคนิคข่าว งานข้อมูลข่าว งานธุรการข่าว และงานข่าวประกวดราคา มีเจ้าหน้าที่รวม 26 คน

แผนภูมิที่ 4 โครงสร้างการบริหารงานของกองข่าวในประเทศ

อย่างไรก็ตาม กองข่าวในประเทศยังมีข้าราชการจากหน่วยงานอื่นมาช่วยราชการ และได้รับอนุมัติให้จ้างลูกจ้างชั่วคราวเพิ่มเติมจำนวนหนึ่ง ทำให้ปัจจุบันกองข่าวในประเทศมีอัตรากำลังรวม 78 คน โดยแยกอัตรากำลังตามหน่วยงานสายข่าวดังนี้

ฝ่ายข่าว 1	ด้านการเมือง	มีผู้สื่อข่าวรวม 10 คน
ฝ่ายข่าว 2	ด้านความมั่นคง	มีผู้สื่อข่าวรวม 11 คน
ฝ่ายข่าว 3	ด้านเศรษฐกิจ	มีผู้สื่อข่าวรวม 11 คน
ฝ่ายข่าว 4	ด้านสังคมและวัฒนธรรม	มีผู้สื่อข่าวรวม 11 คน

จากโครงสร้างการบริหารงานของกองข่าวในประเทศ พบว่า ผลผลิตที่ออกมา นั้นส่วนของฝ่ายข่าวที่ 2 คือด้านความมั่นคงส่วนใหญ่เป็นข่าวการเมือง กองข่าวในประเทศมิได้แบ่งแยกข่าวตามเนื้อหาข่าว แต่ได้แบ่งแยกลักษณะของข่าวจากสถานที่มา ของข่าว เช่น ข่าวนายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย อธิบดีข้าราชการกระทรวงมหาดไทย ถือเป็นข่าวความมั่นคง ทั้งนี้เพราะ กระทรวงมหาดไทย อยู่ในสายงานความมั่นคง (เพิ่มสรุปข่าวออกอากาศภาค 07.00 น., 30 พฤศจิกายน 2539) อย่างไรก็ตามข่าวบางข่าวก็ไม่สามารถแยกประเภทของเนื้อหา อย่างชัดเจนได้

“นอกจากนั้นแล้วข่าวที่ออกอากาศบางข่าวก็ไม่สามารถแยกแยะได้เด็ดขาด ระหว่างข่าวการเมือง กับข่าวความมั่นคง หรือข่าวการเมือง กับข่าวเศรษฐกิจ” (จันทน์ ศรันยพิพัฒน์, สัมภาษณ์)

อย่างไรก็ดี โดยสรุปสถานีวิทยุกระจายเสียงคลื่นข่าวและเพลง จะเสนอข่าวด้านการเมืองมากกว่าร้อยละ 65 ของเนื้อหาข่าวทั้งหมด

นอกจากนั้นการกำหนดนักข่าวให้ประจำตามแหล่งข่าวต่างๆ ก็ชี้ให้เห็นว่า กองข่าวในประเทศเน้นหนักข่าวการเมือง

กองข่าวในประเทศได้กำหนดนักข่าวให้ประจำตามแหล่งข่าวต่างๆ ดังนี้

ทำเนียบรัฐบาล

1. นางฟองสนาน จามรจันทร์
2. นางสาวสมพร กิจพรประเสริฐ
3. นางสาวจินตนา จ้อยจุมพจน์

รัฐสภา

1. นายวิบูลย์ ศรีสุวรรณรัช
2. นายปัญญา ชมจำปี
3. นางสาวทิวพร แสนเมืองจีน
4. นางนิตยา หิรัญประดิษฐ์

กระทรวงการคลัง	1. นางธัญนรี ชันยากร
	2. นางสาวปลายรุ่ง พิศณุภูมิ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	1. นางกอบแก้ว อินจนา
	2. นางสาวสุภา เลี้ยวกายะสุวรรณ
กระทรวงคมนาคม	1. นายคารม พิทักษ์พัศคุ
กระทรวงพาณิชย์	1. นางสาวพันธ์ทิพย์ สุนันทียกุล
	2. นายวีระพล จันทภูมิ
กระทรวงมหาดไทย	1. นายนพศักดิ์ กุลสุจริต
กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม	1. นางสาวปิ่นลดดา วณิชชีวะ
กระทรวงศึกษาธิการ,ทบวงมหาวิทยาลัย	1. นางศศิธร ภูจินาพันธ์
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและ การพลังงาน	1. นางจ่านงค์ ศรีณยพิพัฒน์
กระทรวงสาธารณสุข	1. นางสาวกรรณิกา แก้วใส
กระทรวงอุตสาหกรรม	1. นางสาวจริยา ปานประสงค์
กระทรวงการต่างประเทศ	1. นางกอบกุล เกษสุวรรณ
กระทรวงกลาโหม	1. นายโอภาส เสวิกุล
	2. นางสาวนัฏวารณ มีเครือ
กรมตำรวจ	1. นายคณิต จินดาวรรณ
กรุงเทพมหานคร	1. นางสาวสุทนี อัสวณูภาพ
ประสานงานภูมิภาค	1. นายชาติชาย รำพึง
	2. นายธิติพงษ์ พิมพ์จันทร์
รวบรวมข้อมูลข่าว	1. นางสาวจิรฐา สละชีพ
ประสานงาน เอฟ.เอ็ม. 92.5	1. นายสุริยงค์ หุณฑสาร
	2. นายเดชนันต์ ธนานันท์
	3. นายไพศาล เฟ่งพิศ

(กองข่าวในประเทศ, คำสั่งที่ 7/2539 เรื่องการกำหนดตัวผู้สื่อข่าวประจำกระทรวง, 22 กุมภาพันธ์ 2539)

อย่างไรก็ตาม ในช่วงต้นปี 2540 กองข่าวในประเทศได้กำหนดรูปแบบการบริหารงานข่าวใหม่ทั้งหมด โดยยกเลิกคำสั่งที่ให้ผู้สื่อข่าวประจำตามกระทรวงเช่นเดิม แต่ใช้วิธีแยกกลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้สื่อข่าว และกองบรรณาธิการ ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มผู้สื่อข่าว จำนวน 12 คน มีหน้าที่ปฏิบัติงานด้านข่าวตามที่ได้รับมอบหมายในแต่ละวัน ไม่มีการส่งผู้สื่อข่าวไปประจำตามสถานที่ต่างๆ ยกเว้นผู้สื่อข่าวประจำทำเนียบรัฐบาล ให้คงไว้ตามเดิม 3 คน ได้แก่ ฟองสนาน จามรจันทร์ สมพร กิจพรประเสริฐ และจินตนา จ้อยจุมพจน์
2. กลุ่มงานด้านศูนย์ข่าววิทยุ จำนวน 11 คน มีหน้าที่ในการเรียบเรียงข่าวออกอากาศในภาคต้นชั่วโมง และข่าวภาคบังคับของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ทั่วประเทศ โดยสรุปกลุ่มงานนี้ทำหน้าที่ในฐานะกองบรรณาธิการข่าว โดยจะเรียบเรียง และจัดข่าวออกอากาศในแต่ละภาค
3. กลุ่มงานด้านศูนย์ข้อมูล มีจำนวน 12 คน มีหน้าที่ป้อนข้อมูลข่าวทั้งหมดลงในคอมพิวเตอร์ออนไลน์ ตรวจสอบข่าวจากสื่อด้านวิทยุ และโทรทัศน์อื่นๆ รวมถึงกำหนดวาระงานที่จะให้ผู้สื่อข่าวไปปฏิบัติในแต่ละวัน (กองข่าวในประเทศ, รายงานการประชุมหัวหน้าฝ่ายและหัวหน้างาน, 26 ธันวาคม 2539)

ลักษณะการจัดองค์กรผู้สื่อข่าวเช่นนี้ เป็นการเน้นให้เห็นว่า กองข่าวในประเทศเน้นเนื้อหาข่าวการเมืองอย่างชัดเจน เนื่องจากได้วางตัวผู้สื่อข่าวไว้ที่ทำเนียบรัฐบาลจำนวน 3 คน และรัฐสภาอีก 4 คน ทำให้ข่าวจากสายการเมืองไหลเข้าสู่กองบรรณาธิการจำนวนมากกว่าข่าวอื่นๆ นอกจากนั้นตามกระทรวงต่างๆ ก็ยังมีรัฐมนตรีให้สัมภาษณ์ในเรื่องที่เกี่ยวกับด้านการเมืองได้ด้วย สำหรับในส่วนของกองบรรณาธิการข่าวจะเน้นหนักด้านการนำเสนอข่าวการเมืองเช่นกัน

“เมื่อถึงเวลาเข้าเวรบรรณาธิการข่าว สิ่งที่จะต้องถามเพื่อนร่วมทีมคำแรกคือ วันนี้มีข่าวการเมืองอะไรบ้างเพราะเราจะจัดข่าวออกอากาศโดยเน้นการเมืองเป็นด้านหลัก” (ธัญนรี ชันยากร, สัมภาษณ์)

“ส่วนใหญ่เท่าที่ดู เป็นความเคลื่อนไหวด้านการเมือง มีออกแทบทุกต้นชั่วโมง รองลงมาคือ เศรษฐกิจและมั่นคง” (ไพศาล เฟ่งพิศ, สัมภาษณ์)

การที่กองบรรณาธิการเน้นให้นักการนำเสนอข่าวการเมืองก็เพราะ ประเพณีปฏิบัติที่เป็นมาช้านานว่า ข่าวการเมืองเป็นเรื่องสำคัญ เป็นเรื่องของกระแสข่าวที่เกิดขึ้นทุกวัน และประชาชนจะให้ความสนใจ เนื่องจากการเมืองจะมีส่วนเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องอื่นๆ ได้ด้วยเหตุนี้กองบรรณาธิการจึงเน้นข่าวการเมืองเป็นพิเศษ

“ข่าวการเมืองไม่น้อยกว่า 50% อันนี้การเมืองมากอาจเป็นเพราะ การเมืองของเราเป็นตัวหลัก การเมืองเป็นอย่างไร ก็ส่งผลกระทบต่อด้านอื่น เช่น การค้า ตลาดหุ้น การลงทุน ทำให้คิดว่า ข่าวการเมืองต้องมากกว่าข่าวด้านอื่น” (ธาริณี ภาวะสุทธิการ, สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ ข่าวการเมืองเป็นเรื่องของกระแสข่าวที่เกิดขึ้นทุกวัน ประชาชนให้ความสนใจ ประกอบกับนโยบายของสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง ที่ต้องการตอบสนองความต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนอยู่แล้ว การผลิต และการนำเสนอข่าวการเมืองจึงไม่ใช่เรื่องยาก ทั้งยังสามารถตอบสนองความต้องการดังกล่าว ได้อย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์

“เราต้องมีข่าวน่าสนใจ เราต้องมีข่าวมาก เราพยายามทำให้ทันสมัย ข่าวการเมืองทำง่ายที่สุด ข่าวอื่นๆ ทำยาก คือที่น่าสนใจ อยู่ในกระแส หรือเป็นข่าวเดี่ยว เพราะอาจมีการแถลงข่าวเศรษฐกิจ สังคม กีฬา กันอยู่เสมอๆ แต่ข่าวที่ทำให้สนใจในด้านสังคม วัฒนธรรม กีฬา ยากกว่าข่าวการเมืองที่เป็นเรื่องกระแส การเกาะตามกระแส เป็นงานที่ทำง่าย เลยทำอย่างนั้น” (ปราโมช รัฐวินิจ, สัมภาษณ์)

“การเมืองไม่ใช่เรื่องยาก เพียงรู้จักคน และรู้ว่ามิอะไร และหากคน นักการเมืองที่ดูแลเรื่องนี้ ก็ถามเรื่องนั้นได้” (คารม พิทักษ์พัศดู, สัมภาษณ์)

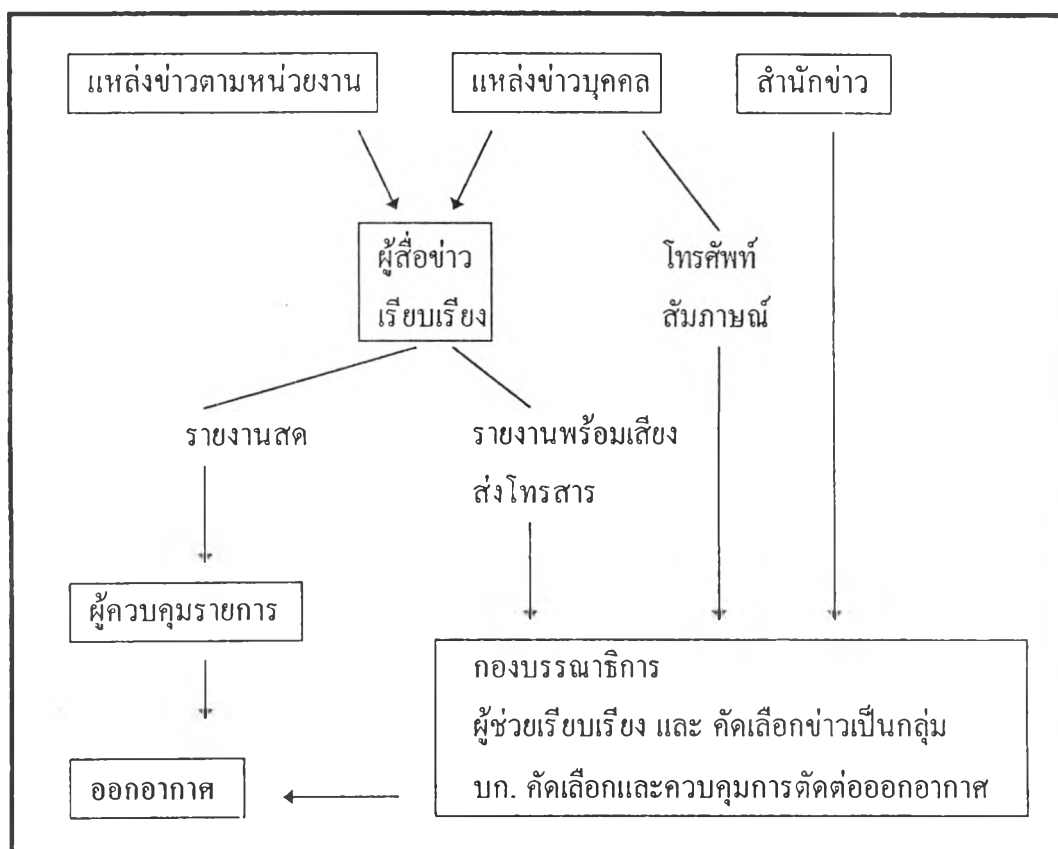
การที่กองข่าวในประเทศเน้นข่าวการเมืองเป็นด้านหลัก เป็นการสะท้อนถึงความต้องการ หรือความสนใจของผู้ฟังได้เป็นอย่างดี เมื่อพิจารณาไปถึงสภาพการณ์ของสังคมในช่วงก่อนการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต มาเป็นสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง เหตุการณ์ทางการเมืองเป็นแรงผลักดันทางสังคมที่สำคัญประการหนึ่ง ประกอบกับประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร ได้มีความตื่นตัวทางการเมืองมากขึ้น สนใจ และคอยติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมากขึ้น และจากสภาพการณ์ทางสังคมดังกล่าว ที่นำไปสู่การยกเลิกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 15 และ 17 ซึ่งได้เปิดโอกาสให้สื่อมวลชนมีอิสระเสรีภาพมากขึ้น สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต เมื่อเปลี่ยนมาเป็นสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง จึงให้ความสำคัญกับข่าวการเมืองมาก เพื่อเป็นการสนองตอบต่อสิทธิเสรีภาพในการรับรู้ และรับทราบข่าวสารของประชาชน

ขั้นตอนการผลิตข่าว

การบริหารงานการผลิตข่าวของกองข่าวในประเทศ มีขั้นตอนในการปฏิบัติงานข่าว โดยเริ่มจากผู้สื่อข่าวที่ออกไปปฏิบัติงานสื่อข่าว รายงานข่าวเข้าไปยังกองบรรณาธิการ ซึ่งปัจจุบันเน้นการรายงานข่าว โดยใช้เสียงผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบด้วย ขณะเดียวกัน หากเป็นเรื่องเร่งด่วน หรือเรื่องที่อยู่ในความสนใจของประชาชน ผู้สื่อข่าวสามารถรายงานข่าวนั้นไปยังห้องส่งของสถานีวิทยุ เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต เพื่อให้ผู้ควบคุมรายการนำออกอากาศได้ทันที ทั้งนี้เป็นไปตามนโยบายในการจัดตั้งคลื่นข่าวและเพลง คือ ต้องการที่จะเสนอข่าวและเหตุการณ์ที่ทันสมัยที่สุด เพื่อใช้เป็นจุดแข่งขันกับสถานีวิทยุอื่นๆ

“นอกจากการรายงานสดไปยังห้องส่ง และการส่งรายงานข่าวเข้าไปยังกองบรรณาธิการแล้ว เมื่อมีโอกาสผู้สื่อข่าวจะต้องเขียนข่าวส่งผ่านเครื่องโทรสาร เข้าไปยังกองบรรณาธิการเพื่อให้กองบรรณาธิการพิจารณาด้วย” (สุภา เลี้ยวกายะสุวรรณ, สัมภาษณ์)

แผนภูมิที่ 5 ขั้นตอนการผลิตงานข่าวของ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต

จากขั้นตอนการผลิตข่าวดังกล่าว พิจารณาได้ว่า กระบวนการทำงานผลิตในแต่ละขั้นตอนมีลักษณะ การกรองข่าวเป็นขั้นๆ ข่าวที่ออกอากาศไม่ได้ขึ้นอยู่กับอำนาจการตัดสินใจของกองบรรณาธิการเท่านั้น แต่ข่าวจะถูกคัดเลือกตั้งแต่ระดับผู้สื่อข่าวเป็นต้นมา ซึ่งกระบวนการนี้ตรงกับการวิจัยเรื่อง วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยกับการสร้างความชอบธรรมของรัฐ : วิเคราะห์รายการข่าวภาคถ่ายทอด ของสมสุข หินวิมาน

“ ถ้ามองอย่างผิวเผินดูเหมือนว่า อำนาจการตัดสินใจในการคัดเลือกข่าว จะอยู่ที่บรรณาธิการเท่านั้น แต่ความจริงแล้ว บรรณาธิการเป็นเพียงผู้หนึ่งในกระบวนการตัดสินใจ เพราะการตัดสินใจจะเกิดขึ้นทุกขั้นตอนของการทำข่าวนั่นเอง” (สมสุข หินวิมาน, 2534)

เมื่อพิจารณากระบวนการทำงานข่าว ในมิติของเสรีภาพของสื่อ จากแนวคิดที่มา จากทฤษฎีบรรทัดฐานของสื่อมวลชน เดนนิส แม็คเคลล (1994) กล่าวว่า องค์ประกอบ ที่สำคัญที่สื่อจำเป็นต้องมี เพื่อให้ได้มาซึ่งเสรีภาพในการสื่อสาร นั่นคือ ปราศจากการ ตรวจสอบหรือควบคุมจากรัฐ ไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของเจ้าของสื่อหรือผู้โฆษณา ที่มี ต่อการคัดเลือกข่าวและการแสดงความคิดเห็น สื่อมวลชนมีเสรีภาพในการได้มาซึ่ง ข้อมูลจากแหล่งข่าวที่เกี่ยวข้อง และประชาชนมีสิทธิที่จะรับข่าวสารต่างๆ ได้โดยเสรี เป็นต้น แม้ว่า สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต สถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง จะเป็น สื่อมวลชนในสังกัดของกรมประชาสัมพันธ์ มีรัฐเป็นเจ้าของสื่อ แต่จากการยกเลิก ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 15 และ 17 ทำให้ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต ในฐานะเป็นสื่อมวลชน มีเสรีภาพในการทำงานระดับหนึ่ง เนื่องจาก รัฐได้ลดบทบาทในการตรวจสอบหรือควบคุมสื่อมวลชนลงตามกฎหมาย แต่อย่างไรก็ คดี เนื่องจาก สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต เป็นสื่อของรัฐ แม้จะได้รับเสรีภาพตาม กฎหมาย แต่ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต ก็ยังคงคำนึงถึง หรือปฏิบัติตาม นโยบายหลักของหน่วยงานต้นสังกัด คือกรมประชาสัมพันธ์ ดังนั้น ในการศึกษาจึงพบ ว่า ในกระบวนการทำงานข่าวนั้น จึงมีการกรองข่าวเป็นชั้นๆ มีการทำหน้าที่ผู้กรองสาร ตั้งแต่ ผู้สื่อข่าวเป็นต้นมา ซึ่งเป็นการควบคุมจากภายในองค์กร และจากตัวเจ้าหน้าที่ผู้ ปฏิบัติเอง ที่มีแนวคิดในเรื่องความเป็นสื่อของรัฐ ซึ่งเกิดมาจากความยึดติดกับภาพของ กรมประชาสัมพันธ์ในฐานะสื่อมวลชนของรัฐ ที่ควรเสนอข่าวของรัฐบาลเป็นหลัก แม้ จะพยายามทำตัวเป็นกลางด้วยการเสนอข่าวในอีกซีกหนึ่งหรือข่าวของฝ่ายค้าน แต่ก็ จะเสนอเพียงเล็กน้อย ซึ่งเป็นการป้องกันตนเองด้วย ทั้งนี้เพราะเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติไม่แน่ใจ ว่า หากเสนอข่าวในลักษณะที่โจมตีรัฐบาลรุนแรงแล้ว จะมีผลกระทบต่อตนเองหรือไม่ สุภาพ คลีขเจย บรรณาธิการหนังสือพิมพ์เครือ เดอะเนชั่น กล่าวว่า

“...ผมได้คุยกับเพื่อนในกรมประชาสัมพันธ์หลายคน แน่่อนเขาต้องการหลัก ประกันที่เป็นถาวร ความรู้สึกของคนทำงานในกรมประชาสัมพันธ์เชื่อว่า ถ้ามีหลัก ประกัน เขามีความรู้ความสามารถไม่แตกต่างกว่าเอกชนทำ แต่เขามีความรู้สึกว่า ถ้าเขา กล้าเสี่ยง เขาเสี่ยงไปทำไม มีข่าวคุณชวนให้สัมภาษณ์ เรื่องป่าท่าชนะที่ออกอากาศวิทยุ

กรมประชาสัมพันธ์ ภาคทุ่มหนึ่ง เมื่อ 4-5 วันที่ผ่านมา เขาคิดกันแทบตายว่า ถ้าออกไปแล้วสมมุติว่า มีความไม่พอใจเกิดขึ้น กลุ่มไหน ฉะนั้นเขาต้องการจะเพลย์เซฟ (play safe) (ป้องกันตนเอง-ผู้วิจัย) เสนอข่าวที่เป็นประโยชน์ต่อรัฐบาลมากกว่า ถึงแม้ว่ารัฐมนตรีจะบอกว่าไฟเขียว ถึงแม้อธิบดีจะไม่ว่า ถึงแม้ผู้อำนวยการกองจะไม่ค้าน เขามีความรู้สึกว่า ที่เขาเสี่ยงไปนี้ ถ้าพลาดแล้วอะไรจะเกิดขึ้น ฉะนั้นความรู้สึกที่ อย่าเสี่ยงดีกว่า อย่าหลมดึกว่า อย่าเอาดีกว่า ตรงนี้ต่างหากที่มาทำลายคุณภาพของรายการกรมประชาสัมพันธ์ เพราะเขาอยู่ในระเบียบราชการ เหมือนนกที่เลี้ยงไว้ในกรง พอปล่อยออกมาไม่รู้ว่าจะไปหากินที่ไหน กลับไปอยู่ในกรงเก่า การที่จะกล้าแหวกที่จะรายงานข่าวทั้ง 2 ด้าน ยังมีน้อยอยู่...” (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะนิเทศศาสตร์, สัมมนา : บทบาทของรัฐต่อกระบวนการผลิตรายการข่าว, 1 กุมภาพันธ์ 2539)

แม้แต่บุคลากรในองค์กรเองก็ยอมรับว่า พวกเขาจะต้องป้องกันตนเอง

“แน่นอนต้องป้องกันตัวเองอยู่แล้ว เพราะเราเป็นข้าราชการ เราไม่รู้ว่าจะมีผลกระทบเราเมื่อไหร่ เพราะฉะนั้นก็ต้องระวัง” (วิบูลย์ ศรีสุวรรณรัช, สัมภาษณ์)

“ความเห็นคนอื่นผมไม่ทราบ แต่ตัวผมเองด้วยความที่เป็นข้าราชการ ในระบบข้าราชการ อาจจะเป็นปัญหา เพราะถ้าออกข่าวรัฐบาลเป็นข่าวสร้างสรรค์ แต่เมื่อออกข่าวโจมตีรัฐบาล บรรณาธิการข่าวเองก็ไม่กล้าตัดสินใจเอาข่าวที่กระทบรัฐบาลแรงมาออกอากาศ เพราะเกรงว่าจะกระทบตนเอง” (ไพศาล เพ่งพิศ, สัมภาษณ์)

จากเหตุการณ์บางเหตุการณ์จะเป็นตัวช่วย ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี ที่ทำให้ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ข่าวของสถานีวิทยุแห่งนี้ต้องระวังตัว เช่นกรณีที่ ฟองสนาน จามรจันทร์ หัวหน้าข่าวการเมืองไม่ได้รับวิชาให้เดินทางติดตาม นายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรี ไปประเทศญี่ปุ่น โดยฟองสนาน จามรจันทร์ ถูกมองว่าฝักใฝ่ฝ่ายค้าน พร้อมๆ กับมีข่าวลือที่จะย้าย ฟองสนาน จามรจันทร์ ออกจากสายข่าวทำเนียบรัฐบาล

“เป็นเพราะรายการบันทึกสถานการณ์ ที่จัดทำนั้นเป็นช่วงจากเพื่อนห้อง หนังสือพิมพ์ โดยสรุปเอาข่าวจากหนังสือพิมพ์ในแต่ละวันมานำเสนอ ซึ่งในช่วงที่คุณ บรรหาร ขึ้นมาเป็นนายกรัฐมนตรีนั้น มีข่าวร้ายๆ เกี่ยวกับรัฐบาลมาโดยตลอด และ หนังสือพิมพ์ก็นำเสนอข่าวเหล่านี้ทั้งสิ้น จำเป็นอยู่เองที่จะต้องสรุปข่าวเหล่านั้นออก อากาศ เพราะเป็นกระแสข่าว กระแสสังคม จึงทำให้เกิดปัญหาขึ้น และช่วงนั้นก็มีความ ว่าจะถูกย้ายออกจากสายข่าวทำเนียบรัฐบาลด้วย จนเมื่อเกิดกรณีคว่ำไปญี่ปุ่น คุณปี ยะณัฐ จึงได้ออกมาปกป้องและให้ทำงานที่เดิมต่อไป” (ฟองसन จามรจันทร์, สัมภาษณ์)

ในกรณีที่มีข่าวที่อาจกระทบรัฐบาลรุนแรง หรือมีความขัดแย้งสูงผู้ปฏิบัติจะ พยายามหลีกเลี่ยง หรือลดทอนความรุนแรงนั้นลง เพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อตนเอง

“กรณีที่เกิดปัญหาอย่างนี้ ผมจะหลีกเลี่ยงข่าวที่จะมีผลกระทบต่อตัวเอง ไม่ใช่ ไม่ออกข่าวให้ แต่จะไม่ออกคำพูดทุกคำพูด แต่จะสรุปข่าวว่า ฝ่ายค้านพูดทำนองนี้โดย จะเถลา และกรองถ้อยคำและสรุปออกเป็นข่าวไม่รุนแรงเกินไป” (ไพศาล เพ่งพิศ, สัมภาษณ์)

การหลีกเลี่ยงดังกล่าว นอกจากจะเป็นการป้องกันตนเองแล้ว ยังเป็นการลด ความขัดแย้ง จากการทำหน้าที่เป็นผู้กรองสารด้วย ตัวอย่างเช่นกรณีความขัดแย้ง ระหว่าง นายมนตรี พงษ์พานิช รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวง สาธารณสุข ในฐานะหัวหน้าพรรคกิจสังคม กับ นายอำนาจ วีรวรรณ รองกรัฐ มंत्री เรื่องค่าถมทรายสนามบินหนองงูเห่า ซึ่งนายมนตรี พงษ์พานิช ได้ให้สัมภาษณ์ อย่างรุนแรง แต่ข่าวของ สวท.เอฟ.เอ็ม 92.5 เมกกะเฮิรท์ กลับเสนออย่างรวบรัด

ตัวอย่างข่าว ภาค 19.00 น. วันที่ 22 มกราคม 254

ทางด้านนายมนตรี พงษ์พานิช รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ชี้แจงกรณี นายอานวย วีรวรรณ รองนายกรัฐมนตรี ได้ระบุในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ถึงราคา ค่าซื้อทรายถมพื้นที่โครงการสนามบินหนองงูเห่า ในราคาลูกบาศก์เมตรละ 900 บาท ว่า ไม่เป็นความจริงแต่อย่างใด เพราะราคาที่แท้จริงนั้นตกราคาลูกบาศก์เมตรละ 500 กว่าบาท เท่านั้น นายมนตรี พงษ์พานิช ยังระบุด้วยว่า มีความพยายามที่จะล้มโครงการสนามบินหนองงูเห่า ใ้ย่างไรก็ตาม หากนายกรัฐมนตรียืนยันต้องการขยายสนามบินดอนเมือง ก็ควรจะได้พื้นที่ของกองทัพ อากาศทั้งหมด

ในขณะที่หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับวันที่ 23 มกราคม 2540 ได้เสนอคำให้สัมภาษณ์ของนายมนตรี พงษ์พานิช อย่างละเอียด

มนตรีประชิดข้ามหัวเสา

นายมนตรี พงษ์พานิช รองนายกรัฐมนตรี และหัวหน้าพรรคกิจสังคม กล่าวถึงปัญหาความขัดแย้งกรณีการชะลอโครงการสนามบินหนองงูเห่าว่า ในระหว่างการประชุม ครม. นายกรัฐมนตรี ได้ปรารถนารัฐมนตรีว่าการก่อสร้างสนามบินหนองงูเห่าควรพิจารณาอย่างไรดี ซึ่งนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ รมว.คมนาคม ออกมาพูดว่าสร้างไปก็ไม่คุ้ม ขยายดอนเมืองจะดีกว่า เพราะการก่อสร้างสนามบินหนองงูเห่ามีราคาแพงเกินไป ซึ่งความจริงการก่อสร้างสนามบินหนองงูเห่า รมว.คมนาคมได้มอบหมายให้ นายสมศักดิ์ เทพสุทิน รมช.คมนาคม จากพรรคกิจสังคมดูแล แต่นายสมศักดิ์ กลับไม่รู้เรื่องเลยว่าเขาพูดอย่างไรกัน

ขยายดอนเมืองก็แค่นั้น

รองนายกรัฐมนตรี เผยต่อว่า นายสมศักดิ์ ได้ให้ปลัดกระทรวงคมนาคม และอธิบดีกรมการบินพาณิชย์มาตอบข้อซักถาม ทั้งสองท่านก็ไม่ได้พูดอะไรมาก โดยชี้แจงว่า หากจะขยายสนามบินดอนเมือง จะเสร็จเรียบร้อยในปี 2543 แต่จะใช้ได้เพียงแค่ปี 2546 เท่านั้น และข้อสำคัญคือ รันเวย์ที่ใช้เครื่องบินจะขึ้นลงสวนกันไม่ได้ ถ้าต้องการขยายรันเวย์ให้วิ่งสวนทางกันได้ จะต้องใช้พื้นที่ของกองทัพอากาศทั้งหมด รวมทั้งพื้นที่ของท่าอากาศยานทหาร (บน.6) ด้วย ถึงจะเป็นสนามบินนานาชาติได้ และต้องสร้างทางเข้าดอนเมืองและทางยกระดับเพื่อเข้าสนามบินดังกล่าว

จวกอำนาจพูดโกหก

นายมนตรี กล่าวต่อว่า เมื่อชี้แจงถึงตรงนี้ นายอำนาจ วีรวรรณ รองนายกรัฐมนตรี ได้กล่าวว่า การถมทรายสนามบินหนองงูเห่าพื้นที่แค่ 2,000 ไร่ ใช้เงินหมื่นกว่าล้าน ซึ่งตกคิวละ 900 บาท คนกลัวคนเข้าใจผิดก็ขอยกมือพูดบ้าง โดยถามปลัดกระทรวงการคลังและอธิบดีกรมการบินพาณิชย์ว่า ที่นายอำนาจพูดจริงหรือไม่ อธิบดีกรมการบินพาณิชย์ก็ชี้แจงว่า ไม่จริงหรอก ทรายที่ซื้อคิวละ 250 บาท แต่เป็นทรายแบบคิวแน่นต้องใช้ 2 คิวเท่ากับ 1 คิว หมายความว่าต้องเอาทราย 2 คิวมาอัดเป็น 1 คิว พอถมไปในเลน ก็รวมเป็นคิวละ 500 บาท ส่วนค่าใช้จ่ายมากกว่านั้นเป็นค่าท่อ และอื่นๆ ซึ่งเป็นอุปกรณ์ในการทำรันเวย์

“ผมไม่อยากจะให้คนเข้าใจผิด เพราะถ้าพูดข้อมูลผิดๆ อย่างนี้ใช้ไม่ได้ นายอำนาจเอาความไม่จริงมาพูด ถ้าทรายคิวละ 900 บาทจริง ผมจะปลัดนายสมศักดิ์ทิ้งเดี๋ยวนี้เลย ผมบอกว่าสมัยผมเป็น รมว.คมนาคม ผมไม่เคยเห็นด้วยในการสร้างสนามบินหนองงูเห่า แต่เมื่อมาถึงขั้นที่มีการเริ่มต้นที่จะก่อสร้างแล้ว หากยกเลิกจริงก็ควรมีที่ดอนเมืองที่ได้รับการขยายเป็นสนามบินหมายถึงที่ของกองทัพอากาศ ถึงจะเป็นสนามบินใหญ่อย่างที่ต้องการได้ แต่ถ้าต้องการขยายสนามบินเพื่อต้องการใช้เพียง 3-4 ปี แล้วระงับเรื่องนี้ไว้ เมื่อครบกำหนดแล้วมาสร้างใหม่ผมก็ไม่เห็นด้วย เพราะราคามันจะไม่ใช่นานี้แล้ว” นายมนตรีกล่าว

แลสินบนต่างชาติล้มโครงการ

รองนายกรัฐมนตรียังกล่าวด้วยว่า เท่าที่ทำได้ เมื่อวานไม่ได้มีมติ ครม. ระงับการก่อสร้างสนามบินหนองงูเห่า เป็นเพียงคำปรารภของนายกรัฐมนตรีเท่านั้น

“ที่พูดก็เพราะเคยเป็น รมว.คมนาคม มาก่อน และไม่อยากจะให้มีคนเข้าใจผิดอย่างที่นายอำนาจพูด เพราะว่ามีข่าวลือมานานแล้ว สื่อมวลชนไม่เคยได้ยินหรือว่ามีประเทศข้างเคียงเอาสินบนมาให้ใครต่อใครเพื่อไม่ให้สร้างสนามบินหนองงูเห่า” นายมนตรีกล่าว ผู้สื่อข่าวถามว่า เป็นคนที่คัดค้านโครงการนี้ใช่หรือไม่ นายมนตรีกล่าวว่าคุณไม่รู้ เพียงแต่เคยได้ยินมาเท่านั้นเอง

ตัวอย่างการเปรียบเทียบระหว่างข่าวของ สถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง กับหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ซึ่งให้เห็นเด่นชัดถึงการพยายามหลีกเลี่ยงความขัดแย้งอย่างชัดเจน มีการนำเสนอข่าวโดยใช้วิธีการเรียบเรียงข่าวอย่างสรุปประเด็นให้ย่อและไม่นั้น ประเด็นที่จะก่อให้เกิดความขัดแย้ง รวมทั้งไม่ได้อธิบายรายละเอียดในเนื้อหาที่นายมนตรี พงษ์พานิช กล่าวโจมตีนายอำนาจ วีรวรรณ และไม่มีการปล่อยเสียงสัมภาษณ์ของนายมนตรี พงษ์พานิช ประกอบการเสนอข่าว การไม่ปล่อยเสียงสัมภาษณ์ประกอบ

ข่าวนี้ กระทำตั้งแต่ขั้นตอนของผู้สื่อข่าวแล้ว ที่ไม่ส่งเสียงการให้สัมภาษณ์ของนายมนตรี พงษ์พานิช เข้าไปในกองบรรณาธิการ ทั้งๆ ที่ข่าวนี้เป็นข่าวหมุ่ หรือข่าวตามกระแสที่สื่อมวลชนทุกสื่อได้รับข่าวพร้อมกัน

อย่างไรก็ดี อาจกล่าวได้ว่า การทำหน้าที่ทรงสารก็ดี การป้องกันตนเองก็ดี ส่วนสืบเนื่องมาจาก ความเป็นเจ้าของสื่อแห่งนี้โดยรัฐ ทำให้สื่อแห่งนี้ยังคงอยู่ภายใต้อิทธิพลของเจ้าของสื่อ หรือผู้มีอำนาจในองค์กรที่เป็นเจ้าของสื่ออยู่ แม้ว่าจะถูกควบคุมโดยตรงหรือไม่ก็ตาม ถูกควบคุมอย่างชัดเจนหรือไม่ก็ตาม

“บางครั้งมีการสั่งการให้เสนอข่าวในทิศทางที่รัฐบาลต้องการและหวังผล ก็มีบ้าง โดยเฉพาะปัญหาการเมือง เกิดขึ้นในแง่ของเสถียรภาพของรัฐบาล เช่น รัฐบาลบริหาร มีปัญหาเสถียรภาพ ความขัดแย้งภายในตัวรัฐบาลสูง รัฐบาลพยายามสร้างภาพว่ามีความสามัคคี ทั้งๆ ที่ภาพบางอย่างสวนทางกับประชาชน ชูคนี่ก็หนองงูเห่า ที่ขัดแย้งสูงมาก รัฐบาลพยายามชี้ให้เห็นว่า การตัดสินใจของรัฐบาลไม่สับสน ชัดเจน ทั้งๆ ที่ ภาพออกมาขัดแย้งสิ้นเชิง” (สุริยงค์ หุณฑสาร, สัมภาษณ์)

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าการควบคุมดังกล่าว อาจจะเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นทั้งจากการใช้อำนาจควบคุมสั่งการ หรือเกิดจากการได้ข่าวเฉพาะด้านก็ตาม ก็ได้ส่งผลกระทบต่อการทำงานการผลิตข่าว โดยส่งผลไปถึงคุณภาพของรายการด้วย และแม้ว่า สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต จะมีเสรีภาพในการได้มาซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีความถูกต้องสูง แต่ก็ยังเป็นข้อมูลที่ให้นำหนักไปเพียงด้านเดียว คือ ฝ่ายรัฐบาล ซึ่งเป็นเจ้าของสื่อ ทำให้การเสนอข่าวขาดความสมดุล และเป็นการลดทอนโอกาสและสิทธิของประชาชนในการรับข่าวสารต่างๆ อย่างเสรีด้วย

จากโครงสร้างและกระบวนการทำงานดังกล่าว ทำให้ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต ไม่อาจแสดงบทบาทในการเสนอตัวเป็นปากเสียงให้กับประชาชนได้ อันเนื่องมาจากการที่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของเจ้าของสื่อ แม้ว่าวัตถุประสงค์หนึ่งของสถานีแห่ง

นี่ คือ ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างรัฐบาล องค์กรของรัฐและเอกชน กับประชาชน ในการที่จะสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน เพื่อสร้างประโยชน์ต่อประเทศชาติ แต่จากการศึกษาพบว่า สถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง ยังคงทำหน้าที่สนองนโยบายของรัฐอยู่เช่นเดิม ที่ว่า เพื่อเผยแพร่ข่าวสารของรัฐบาล และหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจและทราบงานตามนโยบายของรัฐบาล

“...ข่าวที่รัฐบาลขอให้ทำ โดยมากเป็นภารกิจของนายกรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรีไปทำอะไร ที่ไหน เป็นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ ที่จริงไม่ใช่ร้องขอ แต่ย้ำว่าข่าวอย่างนี้มีนะ ไม่ใช่นายกพูด แต่สต๊าฟ (staff) (ทีมงานประชาสัมพันธ์ของนายกรัฐมนตรี สมัยนายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นนายกรัฐมนตรี - ผู้วิจัย) ย้ำมา ซึ่งจริงๆ แล้ว ในสามัญสำนึก วิจารณ์ญาณก็คือ เราต้องทำอยู่แล้ว” (วิบูลย์ ศรีสุวรรณรัช, สัมภาษณ์)

โครงสร้างการบริหารงานภายในของกองข่าวในประเทศ ยังมีผลกระทบต่อคุณภาพ ความหลากหลายของข้อมูลอีก คือ จากการที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารงานข่าวใหม่ทั้งหมด โดยยกเลิกคำสั่งให้ผู้สื่อข่าวประจำตามกระทรวง และหน่วยงานอื่นๆ โดยเปลี่ยนมาใช้วิธีการแยกกลุ่ม เจ้าหน้าที่ผู้สื่อข่าวและกองบรรณาธิการออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้สื่อข่าว กลุ่มศูนย์ข่าววิทยุ และกลุ่มศูนย์ข้อมูล นั้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ก่อให้เกิดปัญหาในการทำงาน คือ ความไม่ต่อเนื่องในการทำข่าว ซึ่งส่งผลไปถึงคุณภาพของข้อมูลด้วย เนื่องจากผู้สื่อข่าวจะปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายในแต่ละวัน ซึ่งอาจจะไม่ใช่แหล่งข่าวเดิม ในขณะที่ข่าวสารจากแหล่งข่าวเดิมนั้นเป็นเรื่องที่มีความต่อเนื่องกัน ผู้ที่หมุนเวียนมาปฏิบัติหน้าที่ที่แหล่งข่าวนั้น อาจไม่มีความรู้ หรือพื้นฐานในเรื่องเดิมมาก่อน ทำให้การนำเสนอข่าวสาร ขาดความสมบูรณ์ หรือขาดความลึกได้

“เวลาไปทำข่าวแทน จะมีปัญหาไม่รู้เรื่อง เพราะไม่มีพื้น วันรุ่งขึ้นก็จะเกิดปัญหา เมื่อจับประเด็นผิดกับที่อื่น...” (คารม พิทักษ์พัสดุ, สัมภาษณ์)

การไม่มีผู้สื่อข่าวประจำตามกระทรวงหรือหน่วยงานต่างๆ (ยกเว้นสายการเมือง) แต่ผู้สื่อข่าวจะออกไปทำข่าวตามกำหนดวาระการทำข่าว และจะต้องติดตามข่าวด้วยตนเอง จึงเป็นการออกไปในพื้นที่โดยไม่ได้รับมอบหมายหรือสั่งการใดๆ เป็นพิเศษ นอกจากไปทำข่าวตามวาระเท่านั้น ข่าวที่ได้จึงเป็นข่าวหมู่ หรือข่าวที่สัมภาษณ์พร้อมกันเป็นกลุ่มๆ หรือข่าวเหตุการณ์สำคัญที่สื่อทุกสื่อได้รับข่าวเหมือนกันหมด ไม่มีการเปิดประเด็นใหม่ที่ไม่แหลมคม นอกเหนือไปจากสื่ออื่นๆ ทั้งนี้เพราะกองบรรณาธิการข่าวทำงานในลักษณะตั้งรับมากกว่าการรุก คือรอให้ข่าวเกิด หรือมีการส่งข่าวเข้ามาในกองบรรณาธิการ มากกว่าจะสั่งการให้ทีมข่าวไปเจาะข่าว ติดตามข่าว หรือเน้นข่าวใดข่าวหนึ่งเป็นกรณีพิเศษ

“ทุกวันนี้เราทำข่าวกันตามกระแส ที่จริงก็ต้องตาม แต่เราก็ต้องรุกของเราด้วย เพื่อไม่ให้เหมือนใคร ทุกวันนี้ใครก็ต้องเก็บข่าว ต้องมีข่าว 2 ชิ้นต่อวัน คนที่มา นั่งข้างในต้องหาข่าว 2 ชิ้น ทุกคนก็หาเอง แต่ไม่มีจุดเด่นของข่าว บางทีพ้อยท์ (point) ดีๆ มี แต่ไม่มีหัวหอมมานั่งรวมกลุ่ม ตรงนี้จะมีได้ต้องมีผู้ใหญ่มารับผิดชอบ” (พันธ์ทิพย์ สุนันทียกุล, สัมภาษณ์)

นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการทำงานข่าว ที่แยกออกเป็นกลุ่มๆ ดังกล่าว ยังก่อให้เกิดปัญหาผู้สื่อข่าวไม่เพียงพอ ศูนย์ข่าวไม่ได้รับข่าวบางข่าว ทำให้ต้องใช้ข่าวจากแหล่งอื่น เช่น สำนักข่าวบิสิเนส อ.ส.ม.ท. หรือแม้กระทั่งลอกข่าวจากสถานีโทรทัศน์

ผลกระทบจากโครงสร้างการบริหารงานเช่นนี้ ส่งผลให้รายการข่าวของสถานีไม่สามารถแสดงความหลากหลายของแหล่งข้อมูลได้ เนื่องจากไม่สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ เพราะผู้สื่อข่าวไม่เพียงพอ ดังนั้น สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิรต์ จึงไม่อาจแสดงบทบาทหน้าที่ของตนเองในการนำเสนอข้อมูล ข่าวสาร ที่หลากหลาย และมีความลึก หรือสมบูรณ์ได้

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตที่พบได้คือ ในการจัดทำข่าวภาคใหญ่ และข่าวต้นชั่วโมง มิได้มีการแบ่งแยกกองบรรณาธิการออกจากกัน คณะบรรณาธิการแต่ละวันจะมีหน้าที่รับผิดชอบในการออกอากาศข่าวของ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิรต์ ทั้งข่าวภาคใหญ่และข่าวต้นชั่วโมง โดยมีลักษณะการนำเสนอข่าวที่ไม่แตกต่างกัน ข้อแตกต่างระหว่าง ข่าวภาคใหญ่ กับ ข่าวต้นชั่วโมง มีเพียง ข่าวภาคใหญ่จะพยายามคัดเลือกข่าวที่เป็นประเด็นสำคัญและต่อเนื่องไว้ด้วยกัน ในขณะที่ข่าวต้นชั่วโมงนั้น ในระยะแรกเปรียบเสมือนข่าวทั่วไปที่เสนอให้ครบตามเวลาที่กำหนดเท่านั้น

“เดิมที่ผ่านมา ข่าวเรายึดหลักต้นชั่วโมงให้เต็มเวลา คือเอาข่าวยัดใส่เข้าไปให้เต็มเวลา” (พันธ์ทิพย์ สุนันทียกุล, สัมภาษณ์)

การจัดตั้งสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง ของกรมประชาสัมพันธ์ขึ้นมานั้น เน้นการแข่งขันในเรื่องของข่าวสารที่ฉับไว ตามคำขวัญของสถานีที่ว่า “ข่าวสารฉับไว เพลงไพเราะ” ปรากฏว่า ในระยะ 1 ปีแรกของการดำเนินงานคลื่นข่าวและเพลงดังกล่าว การพัฒนาด้านข่าวสารกลับไปอยู่ที่รูปแบบการนำเสนอ คือ มีการรายงานข่าวโดยผู้สื่อข่าว และใช้เสียงสัมภาษณ์ประกอบมากขึ้น ไม่จัดแยกหมวดหมู่ระหว่างข่าวอ่านกับข่าวประกอบเสียง แต่ใช้วิธีนำเสนอพร้อมๆ กัน ในประเด็นข่าวเดียวกัน ทำให้เกิดความหลากหลายของเสียง ประกอบกับความแตกต่างในวิธีการรายงานข่าว ทั้งความกระตือรือร้นในน้ำเสียง ความเข้มแข็งของพลังเสียง สำเนียง หรือความรวดเร็วกระชั้นในการพูด ทำให้รูปแบบการนำเสนอข่าวของกรมประชาสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปอย่างน่าสนใจขึ้น

“การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอขึ้น นั้น ถือว่าประสบความสำเร็จค่อนข้างมาก จากรูปแบบเดิมๆ ที่ปฏิบัติกันมาต่อเนื่องหลายสิบปี เราใช้เวลาเพียง 1 ปี ปรับรูปแบบได้เยอะ...ตามทฤษฎีแล้วคนฟังจะรู้สึกทำให้ น่าสนใจขึ้น น่าดีใจ และก็ไม่มีการแสอ้งเรียน เรื่องการนำเสนอที่เปลี่ยนแปลงไป มีเพียงกล่าวมาบ้างเรื่องการออก

เสียงไม่ชัดหรือออกเสียงผิดพลาดเท่านั้นเอง ผมว่าค่อนข้างพอใจกับการเปลี่ยนแปลง ที่ถือว่าพัฒนามากพอสมควรกับรูปแบบการนำเสนอ” (ปราโมช รัฐวิจิตร, สัมภาษณ์)

แต่สำหรับในด้านความเร็วของข่าวแล้วปรากฏว่า ผู้สื่อข่าวและกองบรรณาธิการข่าว ยังคงเน้นข่าวภาคใหญ่ 4 ภาค เป็นหลักเท่านั้น เพิ่งจะเริ่มเปลี่ยนแปลงเห็นความสำคัญของข่าวต้นชั่วโมงเมื่อต้นปี 2540 เท่านั้นเอง

“ในระยะแรกของการดำเนินงานในฐานะคลื่นข่าวและเพลง ผู้สื่อข่าวและกองบรรณาธิการต่างเน้นความสำคัญเฉพาะรายการข่าวภาคใหญ่ วันละ 4 ภาคเท่านั้น เพิ่งจะมาเริ่มให้ความสำคัญของข่าวต้นชั่วโมง เมื่อต้นปี 2540 นี้เอง” (ไพศาล เพ่งพิศ, สัมภาษณ์)

สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เกิดจากปัจจัย 2 ประการ คือ ในด้านผู้สื่อข่าว เน้นที่จะให้ข่าวที่ตนได้มาออกอากาศในภาคใหญ่ ซึ่งถือเป็นภาคสำคัญ และเกรงว่า ข่าวที่ได้ออกอากาศในภาคต้นชั่วโมง จะไม่มีโอกาสออกซ้ำในข่าวภาคใหญ่ ดังนั้นแม้จะได้ข่าวเร็วเพียงใดผู้สื่อข่าวก็ไม่รีบส่งข่าวเข้าไปยังกองบรรณาธิการ

“ในช่วงเช้ามักไม่ค่อยมี ข่าวสด หรือ ข่าวการให้สัมภาษณ์ เข้ามาในกองบรรณาธิการ จนเลยเวลา 11.00 น. ไปแล้ว” (จ่านงค์ ศรีณยพิพัฒน์, สัมภาษณ์)

ลักษณะที่เกิดขึ้นนี้ทำให้ข่าวส่วนใหญ่ทะลักเข้าไปในกองบรรณาธิการในช่วงเวลา 11.30 - 12.30 น. และ 17.00 - 20.00 น. ในขณะที่กองบรรณาธิการข่าวจะต้องจัดข่าวออกอากาศทุกต้นชั่วโมงด้วย ดังนั้นข่าวที่ออกอากาศทุกต้นชั่วโมงจึงเป็นข่าวทั่วไปหรือข่าวที่เหลือค้างจากข่าวภาคใหญ่แล้ว

ปัจจัยอีกประการหนึ่งอยู่ที่กองบรรณาธิการเองที่ไม่เห็นความสำคัญของข่าวต้นชั่วโมง โดยมีได้สนใจที่จะคัดเลือกข่าวสำคัญออกอากาศ รวมทั้งไม่เร่งรัดติดตามให้ผู้สื่อข่าวรีบส่งข่าวเข้ามายังกองบรรณาธิการด้วย

ต่อเมื่อได้มีการเปลี่ยนแปลงกองบรรณาธิการใหม่ ตามที่แยกเป็นกลุ่มผู้สื่อข่าวกลุ่มศูนย์ข่าว และกลุ่มข้อมูลข่าว และผู้บริหารให้นโยบายในการเน้นข่าวต้นชั่วโมง โดยยืนยันกับผู้สื่อข่าวว่า ข่าวที่ออกต้นชั่วโมงแล้ว สามารถที่จะนำมาออกข่าวในภาคใหญ่ได้อีก หากข่าวนั้นสำคัญ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในด้านข่าวต้นชั่วโมงที่ดีขึ้นในช่วงปี 2540

“แต่เดี๋ยวนี เราเน้นข่าวต้นชั่วโมง จึงต้องปรับปรุงเนื้อหา สารของข่าวต้นชั่วโมง... ก็คิดว่า นับตั้งแต่เดือนมกรา 40 ปรับใหม่เป็นศูนย์วิทยุ ศูนย์ข้อมูล จัดคนมาทำใหม่ ส่วนใหญ่คนรุ่นใหม่มากกว่าคนรุ่นเก่า คอนเซ็ปต์ (concept) เก่าไม่มี ก็จะเอาอะไรดีๆ ออกไปก่อน มากกว่าจะเก็บเอาไว้” (พันธ์ทิพย์ สุนันทียกุล, สัมภาษณ์)

อย่างไรก็ตามในเรื่องการนำเสนอข่าวต้นชั่วโมงนี้ แม้จะพัฒนาให้ข่าวรวดเร็วขึ้น แต่ก็ยังมีลักษณะของการนำเสนอข่าวอย่างชนิดที่ไม่มีการวางแผนงานในการทำข่าว

“สถานีวิทยุคลื่นข่าวอื่นๆ นั้น สามารถที่จะบอกผู้ฟังได้ว่าในชั่วโมงต่อไปน่าจะมีข่าวความคืบหน้าในเรื่องนั้น เรื่องนี้ได้ สาเหตุเพราะเขามีการวางแผนงานการทำข่าวที่ดี รู้วาระงานของข่าวได้ล่วงหน้าว่า จะมีใคร ทำอะไร ที่ไหน นักข่าวของเขาประจำรออยู่ในจุดต่างๆ ได้ แต่สำหรับคลื่นข่าวและเพลง ยังไม่สามารถทำได้เช่นนั้น เรายังไม่สามารถที่จะรู้ว่า นักข่าวของเราจะส่งข่าวเรื่องนั้น เรื่องนี้ เข้ามาในช่วงเวลาใด ยังนับคะแนนหรือกำหนดวาระข่าวไม่ได้ เป็นการเสียเปรียบคู่แข่งกัน ที่เป็นสถานีวิทยุคลื่นข่าวด้วยกัน ดังนั้นจึงแก้ไขด้วยวิธีให้ผู้สื่อข่าวสามารถที่จะรายงานข่าวแทรกเข้ามาในรายการได้ตลอดเวลา และในทุกรายการ ซึ่งทำให้ข่าวของสถานีวิทยุแห่งนี้สดกว่า แต่กำหนดทิศทางไม่ได้” (สุริยงค์ หุณฑุสาร, สัมภาษณ์)

อย่างไรก็ดี แม้การนำเสนอข่าวต้นชั่วโมงจะยังขาดการวางแผนในการทำข่าว แต่ก็ได้แสดงให้เห็นว่ามีความพยายามปรับปรุง และให้ความสำคัญกับข่าวต้นชั่วโมงมากขึ้น และให้มีความแตกต่างจากข่าวภาคใหญ่มากขึ้น ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งน่าจะเกิดมาจากสภาพการแข่งขัน กับสถานีวิทยุสถานีอื่นๆ ด้วย แม้ว่ารายการข่าวต้นชั่วโมงจะถูกถ่ายทอดไปตามสถานีวิทยุในเครือกรมประชาสัมพันธ์ทั่วประเทศ เช่นเดียวกับข่าวภาคใหญ่ แต่จากเนื้อหาการนำเสนอที่เปรียบเหมือนข่าวที่เหลือค้างจากข่าวภาคใหญ่ ทำให้รายการข่าวต้นชั่วโมงไม่ค่อยได้รับความนิยม เป็นเหตุให้ผู้รับประมวลคลื่นวิทยุของกรมประชาสัมพันธ์บางราย ต้องการทำรายการนี้เอง

“ตอนหลังข่าวต้นชั่วโมง มันไม่เวิร์ค (work) พวกผู้เช่าที่อยู่กรุงเทพฯ จึงทำหนังสือขอมาว່เอาไปทำเอง” (กรรมการ เพ็ญชาติ, สัมภาษณ์)

การให้ความสำคัญกับข่าวต้นชั่วโมง จึงเป็นการปรับเปลี่ยนท่าทีเพื่อการแข่งขัน อีกทั้ง การเปิดโอกาสให้มีการรายงานข่าวสดแทรกเข้ามาในรายการได้ตลอดเวลา เป็นการลดจุดอ่อนของตนเอง ในขณะที่เดียวกันก็เป็นการแสดงให้เห็นว่า สถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลงแห่งนี้ เน้นการให้บริการข่าวสาร ที่รวดเร็ว ทันเหตุการณ์ ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หนึ่งของการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดรายการ

รายการข่าวของ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต นอกจากรายการข่าวภาคใหญ่ และข่าวต้นชั่วโมงซึ่งมีการนำเสนอในรูปแบบการรายงานข่าวแล้ว ยังมีรายการข่าวที่มีการนำเสนอในรูปแบบของการเล่าข่าวด้วย ซึ่งเป็นรายการที่ได้รับความนิยมมากที่สุดของสถานี รายการเล่าข่าวนี้อีกมีทั้งหมด 3 รายการ คือ รายการข่าวยามเช้า รายการบันทึกสถานการณ์ และรายการหมุนตามวัน

รายการข่าวยามเช้า

รายการข่าวยามเช้า ออกอากาศ เวลา 05.30 - 06.30 น. จัดทำโดย ไชยวัฒน์ รัตนประสิทธิ์ กับ สุวัฒน์ เกิดผล รายการนี้เดิมจัดโดย ปรีชา ทรัพย์โสภาก ตั้งแต่

ยังมีการรวมคลื่น ระหว่าง เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต กับ เอ.เอ็ม. 891 กิโลเฮิร์ต ต่อมา ได้ตั้งตัวไชยวัฒน์ รัตนประสิทธิ์ มาร่วมจัดรายการด้วย จนกระทั่ง ปรีชา ทรัพย์โสภานเสียวชีวิตไปในปี 2539 ไชยวัฒน์ รัตนประสิทธิ์ จึงรับภาระในการดำเนินรายการเต็มตัว อย่างไรก็ตามการจัดรายการเล่าข่าวเพียงคนเดียว โดยจะต้องสรุปข่าว เขียนบทข่าว และอ่านข่าวในเชิงเล่าข่าวเองทุกวัน วันละ 1 ชั่วโมง เป็นเรื่องที่หนักมาก ดังนั้นจึงมีการแบ่งงาน และหาผู้มาร่วมจัดข่าว โดยให้รับผิดชอบข่าวจากภาคใต้ ซึ่งปัจจุบัน สุวัฒน์ เกิดผล รับเล่าข่าวในส่วนนี้ โดยเป็นคนดูแลคัดเลือกข่าวที่ส่งมาจากจังหวัดภาคใต้ทั้งหมด เรียบเรียง และเล่าข่าวเองด้วย โดยเริ่มในช่วงต้นปี 2540

ก่อนที่จะมีการแยกคลื่น เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต ออกจาก เอ.เอ็ม. 891 กิโลเฮิร์ต นั้น ปรากฏว่ารายการข่าวยามเช้า เป็นรายการที่ได้รับความนิยมอยู่ในต่างจังหวัด โดยเฉพาะหน่วยงานราชการต่างๆ ให้ความสนใจ มีการถ่ายทอดรายการทางเสียงตามสาย และหอบกระจายข่าวในต่างจังหวัด เท่ากับว่ารายการนี้มีผู้ฟังถาวรอยู่แล้ว ดังนั้นเมื่อมีการแยกคลื่น เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต มาเป็นคลื่นข่าวและเพลง จึงยังคงรายการนี้อยู่ โดยเห็นว่าเป็นรายการเชิงข่าวสารที่ได้รับความนิยม

รายการข่าวยามเช้า เป็นรายการบันทึกเทปที่จัดทำในช่วงเวลากลางคืน โดยได้ข้อมูลข่าว จากกองข่าวในประเทศ และจากสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดทั่วประเทศ ที่รายงานเหตุการณ์ ความเคลื่อนไหว รวมไปถึงปฏิทินข่าวล่วงหน้า ให้ทราบ

ลักษณะของรายการข่าวยามเช้า เป็นการเล่าข่าว ในแบบฉบับของ ปรีชา ทรัพย์โสภาน ที่ใช้วิธีการเล่าข่าวอย่างรวดเร็ว กระตือรือร้น มีชีวิตชีวา และสอดแทรกอารมณ์ขันไว้ในข่าว

“มีเสียงที่แสดงความกระตือรือร้นในการเล่าข่าวเป็นอย่างมาก โดยการเปล่งเสียงเต็มที่ในขณะที่พูด มีความชัดเจน และพูดอย่างต่อเนื่อง โดยไม่มีช่องว่างระหว่างพูดเลย แม้การเชื่อมต่อระหว่างข่าวก็ไม่มีกรเว้นช่องว่าง..... นอกจากนี้ น้ำเสียงของปรีชา

ทรัพย์โสภา ยังแสดงถึงความรู้สึกสนุกกับการเล่า มีชีวิตชีวา ตามเนื้อข่าว มีส่วนร่ำ ความสนใจของผู้ฟังเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในเวลาเช้า 06.00 น. ซึ่งผู้ฟังเพิ่งจะตื่นขึ้น ทำกิจวัตรประจำวัน ‘เสียง’ ของปรีชา ทรัพย์โสภา มีส่วนกระตุ้นให้ผู้ฟังเกิดความ กระตือรือร้นในการรับฟังข่าว..... นอกจากนี้ การเล่าข่าวของเขายังสอดแทรกอารมณ์ ชื่นไว้โดยตลอด เพื่อให้ข่าวที่น่าสนใจมีความสนุกสนานน่าฟัง ดังนั้นการ ‘เล่าข่าว’ ของ ปรีชา ทรัพย์โสภา จึงมีการเล่นปะปนอยู่มาก” (อรัญญา มิ่งเมือง, การเล่าข่าวทางวิทยุ : 61-63)

ไชยวัฒน์ รัตนประสิทธิ์ ได้นำแนวคิดในการเล่าข่าวตามแบบฉบับของ ปรีชา ทรัพย์โสภา มาใช้ คือ พยายามเล่าข่าวอย่างรวดเร็ว พร้อมทั้งสอดแทรกมุขตลกในเนื้อ หาข่าว ดังที่เขาได้กล่าวไว้ในรายการข่าวยามเช้า ในช่วงที่มารับหน้าที่เต็มตัวว่า

“ถึงยังงี้ก็ตาม ข่าวยามเช้ายังคงยึดแนวทางของคุณปรีชา ทรัพย์โสภา ครับ เรา จะเสนอข่าวอย่างตื่นเต้นสดใส เพื่อให้ผู้ฟังตื่นขึ้นมาฟังข่าวอย่างไม่ต้องงัวเงีย”

การเล่าข่าวที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในต่างจังหวัด หรือสถานที่ต่างๆ ซึ่งผู้สื่อข่าว ของกรมประชาสัมพันธ์ส่งมาให้ รูปแบบการเล่าข่าวยึดการใช้ภาษาพูดเป็นหลัก พูดเร็ว ต่อเนื่อง มีการสอดแทรกอารมณ์ขันในบางครั้ง

อย่างไรก็ตามเนื้อหาของรายการข่าวยามเช้าในยุคของ ไชยวัฒน์ รัตนประสิทธิ์ มีการเปลี่ยนไปจากเดิมที่เคยเริ่มด้วยข่าวการเมือง หรือข่าวเหตุการณ์สำคัญ แต่ในช่วง ของไชยวัฒน์ ได้เน้นข่าวต่างจังหวัดเป็นเรื่องสำคัญ การนำเสนอข่าวจากส่วนกลางจะ เลือกเฉพาะเรื่องที่เด่นจริงๆ และเป็นที่น่าสนใจของประชาชนจำนวนมากเท่านั้น โดยให้ เหตุผลว่า ข่าวการเมืองและข่าวส่วนกลางโดยทั่วไปนั้นมีการนำเสนอในข่าวภาคอื่นแล้ว

“ในช่วงข่าวภาค 07.00 น. ก็จะมีข่าวการเมือง ข่าวที่สำคัญๆ อยู่แล้ว และข่าว จากจังหวัดต่างๆ ที่ส่งมามีจำนวนมาก คัดออกอากาศแทบไม่ทันอยู่แล้ว เราพยายามที่จะ

บริการตรงนี้” ดังนั้นจึงตัดข่าวการเมืองออก ยกเว้นข่าวส่วนกลางที่สำคัญๆ และคนสนใจกันทั่วไป ก็จะนำมาใส่ไว้” (ไชยวัฒน์ รัตนประสิทธิ์, สัมภาษณ์)

จากข้อมูล จะเห็นได้ว่า รายการข่าวยามเช้ามีจุดยืนที่เน้นต่างจังหวัด คือ เดิมเป็นรายการที่ได้รับความนิยมในต่างจังหวัด จึงยังคงรายการนี้อยู่ และแม่ในยุคของไชยวัฒน์ รัตนประสิทธิ์ ก็เน้นข่าวต่างจังหวัดเป็นเรื่องสำคัญ และที่สำคัญ รายการนี้มีการถ่ายทอดไปยังสถานีวิทยุในเครือข่ายกรมประชาสัมพันธ์ทั่วประเทศ เมื่อพิจารณาจากวัตถุประสงค์ และกลุ่มเป้าหมายของสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง ที่มุ่งเน้นให้บริการแก่ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเป็นหลักแล้ว จะเห็นได้ว่า การแสดงออกดังกล่าว เป็นการบ่งชี้ให้เห็นว่า สวท. เอฟ.เอ็ม 92.5 เมกกะเฮิร์ต ได้กลับไปแสดงบทบาทเดิมในฐานะคลื่นแห่งชาติ เนื่องจากยังมีความคำนึงถึงโครงสร้างเดิม กลุ่มเป้าหมายเดิมอยู่

“มันเป็นโครงสร้างรายการเดิมปรับไม่ได้ เป็นช่องทางระบบราชการที่กำหนดว่าต้องเป็น ยึดตามจารีตประเพณี เราก็ต้องเอา.....แม้ปรับโครงสร้างแล้ว แต่ยังมีความรู้สึกเก่าๆ” (ปราโมช รัฐวินิจ, สัมภาษณ์)

หากจะพิจารณาในแง่มุมมองความหลากหลายของเนื้อหาแล้ว พบว่าการนำเสนอข่าวต่างจังหวัด ทำให้เนื้อหาของรายการมีความหลากหลาย เนื่องจากข่าวสารนั้นมีที่มาจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย แต่อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ในการจัดรายการนี้ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า เนื้อหาข่าวสารในรายการที่หลากหลายนั้น เป็นการตอบสนองกลุ่มเป้าหมายเดิมมากกว่า ที่จะตอบสนองกลุ่มเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง แม้แต่รูปแบบการดำเนินรายการ ก็ยึดรูปแบบเดิม ถึงแม้พิธีกร ทรรศัยโสภณ ผู้ดำเนินรายการนี้แต่แรกเริ่มได้เสียชีวิตไปแล้วก็ตาม ผู้ดำเนินรายการคนต่อมาก็ยังยึดรูปแบบเดิมทุกประการ เพียงแต่เปลี่ยนการเน้นเนื้อหาเท่านั้น ซึ่งการเปลี่ยนนี้ก็กลับไปต่อยอดบทบาทเดิมของสถานีวิทยุแห่งนี้มากขึ้น ดังนั้น จึง

เป็นการแสดงว่า สำหรับรายการข่าวยามเช้านี้ บทบาทของ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต เป็นบทบาทเดิม

รายการบันทึกสถานการณ์

สถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง ได้วางผังรายการที่เกี่ยวกับการสนทนาตาม กระแส และสถานการณ์ต่างๆ เอาไว้ในช่วงเช้าวันจันทร์ ถึงศุกร์ ซึ่งใช้ชื่อรายการว่า “บันทึกสถานการณ์” โดยแยกเป็นสถานการณ์แต่ละประเภทไว้ คือ สถานการณ์การเมือง สถานการณ์ต่างประเทศ สถานการณ์เศรษฐกิจ และสถานการณ์ภูมิภาค เนื้อหาของรายการส่วนใหญ่เป็นการติดตามสถานการณ์ ความเคลื่อนไหว ในแต่ละประเภทมา นำเสนอต่อผู้ฟัง โดยใช้วิธีดำเนินรายการด้วยการสนทนาทุกรายการ บางรายการใช้วิธีสนทนาระหว่างผู้จัดรายการกันเอง และบางรายการใช้วิธีเชิญวิทยากรมาร่วมสนทนาในรายการ

1) บันทึกสถานการณ์การเมือง

จากการดำเนินรายการของสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลงในระยะ 1 เดือนเศษ พบว่า รายการที่ได้รับความนิยมสูงสุด คือ รายการบันทึกสถานการณ์การเมือง ช่วงเวลา 08.10 - 09.00 น. จัดโดย สุริยงค์ หุณฑสาร กับ ฟองสนาน จามรจันทร์

รูปแบบการดำเนินรายการบันทึกสถานการณ์การเมือง แบ่งออกเป็น 2 ช่วง ช่วงแรก 08.10 - 08.30 น. ดำเนินรายการโดย สุริยงค์ หุณฑสาร เป็นการเชิญวิทยากร ซึ่งมักจะเป็นนักการเมือง นักวิชาการ ข้าราชการ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่เป็นกระแสข่าวในขณะนั้น มาสนทนาด้วย

“เราต้องการความสดใหม่ทันต่อกระแส ดังนั้นส่วนใหญ่แล้วจะมีการติดต่อผู้เข้าร่วมรายการในช่วงเช้าของวันนั้นๆ แล้วใช้วิธีเชื่อมโยงสัญญาณทางโทรศัพท์ เพื่อออกอากาศ” (สุริยงค์ หุณฑสาร, สัมภาษณ์)

จากการศึกษาพบว่า วิธีดำเนินรายการของสุริยงค์ ฤๅณทศสาร เป็นการสนทนา สอบถามถึงรายละเอียดของเรื่อง หรือแนวคิดของผู้ร่วมสนทนา ซึ่งประเด็นที่หยิบยก มาสนทนา มักจะเป็นเรื่องทางการเมืองที่เป็นกระแสอยู่ในขณะนั้น จึงมักจะเป็นเรื่องที่ ค่อนข้างหนัก หรือมีลักษณะเคร่งเครียด

ส่วนช่วงเวลา 08.30 - 09.00 น. เป็นช่วง ‘จากเพื่อนพ้องหนังสือพิมพ์’ ซึ่งเป็น รายการใหม่ที่เกิดขึ้นเมื่อเริ่มดำเนินการสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง และปรากฏว่าเป็น รายการที่เป็นหน้าเป็นตาของสถานีวิทยุแห่งนี้ จนถึงปัจจุบัน เพราะมีผู้สนใจติดตามฟัง กันมากหลังจากที่จัดไปได้ไม่นานนัก รายการนี้เป็นรายการสด ที่สรุปหัวข้อข่าวและเนื้อ หาข่าวที่สำคัญๆ จากหนังสือพิมพ์ 9 - 13 ฉบับ นำมาเสนอโดย ฟองसनาน จามรจันทร์ หัวหน้าข่าวการเมืองของกองข่าวในประเทศ กรมประชาสัมพันธ์

ลักษณะการนำเสนอใช้วิธีพูดคุยกับผู้ดำเนินรายการ คือ สุริยงค์ ฤๅณทศสาร ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในกองบรรณาธิการข่าว กองข่าวในประเทศ ทั้งฟองसनาน และสุริยงค์ เป็นผู้ที่รู้เรื่องข่าวเป็นอย่างดี ทำให้สามารถต่อประเด็นข่าวระหว่างกันได้ โดยแทรก ข้อมูลข่าว เกร็ดข่าว รวมไปถึงความคิดเห็นของผู้จัดรายการเข้าไปในการเล่าข่าวด้วย ทำให้รายการได้รับความสนใจ

“แนวคิดคือ ตอนที่แยกคลื่น เราแยกคลื่นกระทันหัน พีโมช (ปราโมช รัฐวินิจ) บอกว่า ช่วง 8-9 โมง นี้เป็น เอ ไทม์ (A time) เราต้องแข่งกับ 101 97 102.5 (คลื่นข่าว ของสถานีวิทยุต่างๆ - ผู้วิจัย) เราจะเอาใครดี ก็มาเลือกสุริยงค์กับฟอง สุริยงค์ถามว่า ฟองจะเอาอะไรมาออกอากาศ ก็บอกไปว่าจะสรุปข่าวจากหนังสือพิมพ์มาเป็นแนวทาง” (ฟองसनาน จามรจันทร์, สัมภาษณ์)

สาเหตุที่ฟองसनานเลือกวิธีการจัดรายการ โดยการย่อข่าวจากหนังสือพิมพ์ก็คือ

“ ภายหลังจากประชุมเตรียมการที่จะออกอากาศสถานีวิทยุ 92.5 แล้ว ฟองรับ ช่วงสรุปข่าวการเมืองมาทำ ซึ่งในที่ประชุม พี่โมซ (ปราโมช รัฐวิจิ) ถามว่าทำได้ไหม ก็บอกว่าไม่ต้องห่วง ฟองไปส่งหนังสือพิมพ์ให้มาส่งที่บ้านแล้ว จะใช้วิธีสรุปข่าวจาก หนังสือพิมพ์มาออกอากาศ สาเหตุที่เลือกวิธีนี้เพราะเห็นว่า

1. สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยออกข่าวได้ไม่ครบ เพราะเราเล่นข่าว อย่างหนังสือพิมพ์เขาไม่ได้ทั้งหมด วิธีการก็คือเอาข่าวหนังสือพิมพ์มาพูดอ้างไปเลยว่า ข่าวนี้มาจากหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นฉบับนี้ ซึ่งจะปิดจุดอ่อนของเราได้ อะไรที่เอามาเล่น ได้ก็ให้เกียรติเขา อะไรที่เล่นไม่ได้ก็บอกให้คนไปหาอ่านต่อไป

2. เราจะบอกเขาว่าสื่อสิ่งพิมพ์คืออะไร แนวทางของเขาเป็นอย่างไร

3. ชาวบ้านเขาไม่มีโอกาสซื้อหนังสือพิมพ์หลายฉบับ มันแพงถึงไม่ซื้อ แต่เมื่อ ฟังของเราแล้วเขาก็จะเลือกได้ว่าจะซื้อฉบับไหนในวันนั้น” (ฟองสนาน จามรจันทร์, สัมภาษณ์)

หลังจากจัดรายการได้ระยะหนึ่ง รายการบันทึกสถานการณ์ในช่วงของฟอง สนาน ได้รับความนิยมสูง และทำให้ฟองสนาน จามรจันทร์เป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้น หนังสือพิมพ์หลายฉบับเริ่มส่งหนังสือพิมพ์เป็นอภินันทนาการ ไปให้ที่บ้านเพื่อให้อ่าน ข่าว ทำให้ปัจจุบันฟองสนานต้องสรุปข่าวจากหนังสือพิมพ์ 9 - 13 ฉบับ ในแต่ละวัน เพื่อออกอากาศ แต่จะไม่สรุปข่าวจากหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ โดยฟองสนานมักจะ พูดผ่านรายการเสมอๆ ว่า หากมานั่งแปลข่าวหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ คงจะสรุปข่าว มาออกอากาศไม่ทัน

ฟองสนาน จามรจันทร์ จะคัดเลือกข่าวตั้งแต่เวลาประมาณ 05.30 น. เป็นต้นไป ยกเว้นบางวันที่ทำข่าวหนัก และนอนดึก อาจจะเริ่มคัดเลือกข่าวในช่วง 06.30 น. แต่ก็ สามารถเลือกได้ทันทุกวัน วิธีการของฟองสนาน ก็คือ ใช้ความเป็นหัวหน้าข่าวการเมือง ของกองข่าวในประเทศ ซึ่งปฏิบัติงานสื่อข่าวในสนามอยู่แล้ว ดังนั้นแต่ละวันฟอง สนานจะคอยสอบถามเพื่อนพ้องนักหนังสือพิมพ์ในวงการข่าวว่า แต่ละวันหนังสือพิมพ์ แต่ละฉบับจะเล่นข่าวอะไร ตามข่าวด้านไหนเป็นพิเศษ ทำให้ฟองสนานสามารถที่จะได้

ประเด็นข่าว และสถานการณ์ข่าวอย่างคร่าวๆ ก่อนอ่านหนังสือพิมพ์ นอกจากนั้น การที่เป็นผู้สื่อข่าวเอง ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับข่าวบางข่าวที่เกิดขึ้นอยู่แล้ว

“มีคนถามมากทำอะไร อย่างแรกเราอยู่ในสนามข่าว เราจะรู้แล้วว่าฉบับนี้คิดอย่างไร ตามข่าวกันอย่างไร เราคิดก่อนว่า แต่ละฉบับคิดประเด็นไหน ทำเนียบนั้นเป็นจุดเซ็นเตอร์ (ศูนย์รวมข่าวการเมือง - ผู้วิจัย) ก็จะเห็นว่าประเด็นอยู่ในหัวตั้งแต่ตอนเขียนแล้ว จะรู้สถานการณ์คร่าวๆ พอเปิดหนังสือพิมพ์จะรู้กลุ่มของหนังสือพิมพ์ทันที แต่ละวันข่าวหลักจะมี 3 ฉบับ แต่ว่าฉบับไหนเล่นประเด็นไหนขึ้นหัว ก็จะใช้เวลาไม่มากนักโดยอัตโนมัติ แต่วันไหนไม่ทำงาน (สื่อข่าว) จะหนักมาก ต้องอ่านตั้งแต่ตี 3 ตี 4 เราต้องคิดว่าวันนี้จะตกข่าวไหนอยู่ในสนามถามเขาได้” (ฟองสนาน จามรจันทร์, สัมภาษณ์)

นอกจากนั้นการที่ต้องนั่งอ่านข่าววันละหลายๆ ฉบับ ต้องคอยสอบถามเพื่อนฝูง ต้องเลือกข่าว อ่านข่าวทุกวัน ทำให้ตัวฟองสนานเองกลายเป็นศูนย์รวมข่าวไปโดยปริยาย

“เราอยู่ในสนามต้องตามสถานการณ์และสังคมให้ทัน ต้องมีเพื่อนฝูง รุ่นพี่ รุ่นน้อง เพื่อน รุ่นน้อง และเพื่อนๆ จะคอยช่วยเรา มีอะไรก็คอยบอกให้..... ทุกวันนี้เราเหมือนศูนย์รวมข่าว มีคนโทรมาถามเรื่องนั้นเรื่องนี้ บางคนมีอะไรก็โทรมาเล่าให้ฟังด้วย ทำให้เราได้ข่าวมาก ก็แลกเปลี่ยนข่าวไปมา” (ฟองสนาน จามรจันทร์, สัมภาษณ์)

วิธีการเลือกประเด็นข่าวขึ้นมานำเสนอ ฟองสนานมีหลักเกณฑ์ว่าจะเลือกข่าวเกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นข่าวแรก จากนั้นจะดูว่าข่าวไหนที่ได้ประเด็นแปลกๆ มา จะนำมาพูดขึ้นก่อน เพื่อให้เครดิตกับหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น จากนั้นจะเป็นข่าวเล็กที่คิดว่าน่าสนใจ แต่คนอาจจะไม่ได้อ่าน จากนั้นจึงจะพูดถึงข่าวใหญ่ๆ ที่เป็นกระแสทั่วไป

นอกจากนั้น วิธีการนำเสนอของฟองสนาน มีลักษณะเฉพาะตัว คือ การเล่าข่าวไปหัวเราะไป ซึ่งในระยะแรกมีการวิพากษ์วิจารณ์พอสมควร แต่ในระยะหลังผู้ฟังกลับยอมรับว่า เป็นบุคลิกเฉพาะของฟองสนานที่จะเล่าข่าวไปหัวเราะไป หรือมีมุมมองที่แปลกออกไปในเชิงขำขัน

“มีคนค่ามาก บางคนก็ชอบ บางคนหาว่าเราเยาะเย้ยแหล่งข่าว แต่เราคิดว่าข่าวไม่ใช่เรื่องซีเรียส (เคร่งเครียด) โดยเฉพาะการเมือง มันมองอีกมุมหนึ่งได้ เราลองมองมุมกลับ มุมขำๆ หามุมที่มา ทุกสถานการณ์ทำได้ทั้งนั้น จริงๆ การเมืองมักจะเครียดกันทั้งนั้น แต่เรามองให้ทำได้ มันเป็นเอกลักษณ์ และถือว่าถ้าแนะนำมาก็ยินดีรับฟัง และก็มีคลื่นอื่นอีกเยอะแยะ ก็ไปฟังที่อื่นก็แล้วกัน เรื่องมันซีเรียสนัก ก็หาเรื่องขำก็แล้วกัน ความจริงมันเป็นทางออกไม่ให้อ่าวเราเครียด และเราก็ไปค่าไปฟันกับใครก็ได้ ก็แยกประเด็นไปก็แล้วกัน” (ฟองสนาน จามรจันทร์, สัมภาษณ์)

อย่างไรก็ตาม จากการติดตามรายการบันทึกสถานการณ์การเมืองในช่วงหลังนับตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา ปรากฏว่าความนิยมเริ่มลดลง ทั้งนี้อาจจะมีสาเหตุมาจากการเปลี่ยนผู้จัดรายการในวันเสาร์และอาทิตย์ เพื่อให้ฟองสนานได้พักและเพื่อสร้างบุคลากรไว้ทดแทน แต่ปรากฏว่าไม่ได้รับความนิยม ประกอบกับกระแสข่าวการเมืองในช่วงรัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ไม่ค่อยมีความรุนแรงมากนัก ทำให้ความสนใจในรายการลดลงตามไปด้วย

รายการบันทึกสถานการณ์การเมือง เป็นรายการที่เกิดขึ้นใหม่ตามวัตถุประสงค์ของสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลงที่ว่า เพื่อตอบสนองความต้องการข้อมูลข่าวสารของผู้ฟัง ด้วยความรวดเร็ว ทันสมัย ทันเหตุการณ์ โดยนำเสนอเป็นรายการสด และเน้นที่ประเด็นที่เป็นกระแสข่าวอยู่ในขณะนั้น รายการบันทึกสถานการณ์การเมืองในช่วงของสุริยงค์ หุณฑสาร ที่มีการเชิญวิทยากร ที่เป็นนักการเมือง นักวิชาการ ข้าราชการ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง กับประเด็นที่เป็นกระแสข่าวในขณะนั้น มาให้ความรู้ ความคิดเห็นถึงสถานการณ์ที่กำลังเป็นข่าวอยู่ จากนั้นเปิดโอกาสให้ผู้ฟังโทรศัพท์เข้ามาแสดงความคิด

เห็น ภายใต้อคติที่ว่า ไม่เป็นการแสดงความคิดเห็นโดยใช้อารมณ์ แต่ให้อยู่ในกรอบของเหตุผล เป็นการแสดงให้เห็นจุดยืนของรายการ ที่ต้องการตอบสนองความต้องการข้อมูลข่าวสารของผู้ฟัง อย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ การแสดงออกดังกล่าว ยังเป็นการกระทำคนเป็นเช่นเวที ให้ผู้ฟังต่างเพศ ต่างวัย ต่างอาชีพ ต่างระดับการศึกษา มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นของตน ต่อประเด็นปัญหาที่กำลังเป็นกระแสข่าวอยู่

การกระทำคนเป็นเช่นเวทีของ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิรต์ นี้ เป็นบทบาทใหม่ที่สถานีไม่เคยทำมาก่อน แต่บทบาทนี้เกิดมาจากการเปลี่ยนแปลงการจัดรูปแบบรายการใหม่ เป็นสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง และบทบาทนี้เป็นไปอย่างค่อนข้างมีอิสระ ไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของเจ้าของสื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่อำนาจรัฐอยู่ในภาวะการณ์ที่ไม่มั่นคง รัฐบาลขาดเสถียรภาพ การเมืองอยู่ในภาวะวิกฤต เช่นเหตุการณ์ในวันที่ 21 กันยายน 2538 ซึ่งเป็นวันลงมติไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจ นายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรี ในช่วงนั้น สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิรต์ แทบจะอยู่ในภาวะที่ปลอดภัยจากอำนาจการควบคุมใดๆ สถานีวิทยุแห่งนี้ โดยเฉพาะรายการบันทึกสถานการณ์การเมืองสามารถแสดงเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารได้อย่างเต็มที่ กล่าวคือ มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข่าวหลายแหล่ง เช่น จากการประชุมของพรรคความหวังใหม่ จากการติดต่อประสานงานกับพรรคร่วมรัฐบาลอื่นๆ รวมทั้งการตัดสินใจของพรรคความหวังใหม่ที่จะให้นายกรัฐมนตรีลาออกก่อนที่จะลงมติไว้วางใจ มีการเปิดสายโทรศัพท์ให้ประชาชนโทรศัพท์เข้ามาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมืองในขณะนั้นอย่างเต็มที่ และหลากหลาย มีการรายงานสถานการณ์อย่างใกล้ชิดต่อเนื่องจากผู้สื่อข่าวรัฐสภา และการแถลงข่าวของนายกรัฐมนตรีก่อนการประชุมสภาผู้แทน ที่ประกาศจะลาออกจากตำแหน่งภายใน 7 วัน ก็ได้มีการถ่ายทอดสดออกอากาศผ่านทางโทรศัพท์มือถือในทันที แม้คุณภาพของเสียงที่ออกมาจะไม่ดี แสดงให้เห็นสภาพของการเบียดเสียด บางครั้งเสียงไม่ชัดเจนนัก แต่ก็ยังเป็นสภาพของเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้น

จากการแสดงออกเช่นนี้ เมื่อพิจารณาถึงเนื้อหาของข่าวสารที่รายการได้นำเสนอ ออกอากาศก็จะพบว่า เป็นข้อมูลข่าวสารที่มีความหลากหลายทั้งจากแหล่งข้อมูล และสามารถตอบสนองความต้องการที่แตกต่างหลายแง่มุมให้แก่ผู้ฟังด้วย โดยคุณภาพของ ข้อมูลเหล่านั้นมีความถูกต้องสูง เชื่อถือได้ ทั้งยังรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ด้วย จึงอาจกล่าว ได้ว่า การแสดงออกเช่นนี้เป็นสาเหตุที่ทำให้รายการได้รับความนิยมอย่างสูง นอกจากนี้ หากจะพิจารณาในแง่ของเสรีภาพของสื่อแล้วพบว่า เสรีภาพของสื่อของรัฐแห่งนี้ขึ้นอยู่กับ เสรีภาพของอำนาจรัฐ ยามที่รัฐบาลอยู่ในภาวะการณ์ที่ไม่มั่นคง อำนาจบริหารถูก ลั่นคลอน รัฐบาลไม่มีเวลามาควบคุมสื่อ สถานีวิทยุแห่งนี้ก็มีเสรีภาพในการนำเสนอ ข้อมูลข่าวสารอย่างเต็มที่ สามารถทำหน้าที่ตามธรรมชาติของสื่อมวลชน ได้อย่างอิสระ จึงส่งผลให้สามารถนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีความหลากหลายได้

ส่วนในช่วง จากเพื่อนพ้องหนังสือพิมพ์ ที่จัดโดย ฟองसन จามรจันท์ เป็น การสรุปหัวข้อข่าวและเนื้อหาข่าวที่สำคัญๆ จากหนังสือพิมพ์ 9 - 13 ฉบับ มานำเสนอ ที่ฟองसन จามรจันท์ กล่าวว่าเป็นการปิดจุดอ่อนของตัวเองนั้น ก็เพราะ ฟองसन เข้าใจดีถึงศักยภาพของตัวเอง คำว่า ตัวเอง ในที่นี้หมายถึง สถานีวิทยุ หรือ ตัวสื่อวิทยุ ซึ่งโดยธรรมชาติของสื่อไม่สามารถที่จะเสนอข้อมูลข่าวสารในรายละเอียดที่มีปริมาณ มาก จากหลายแหล่งข้อมูลได้ อย่างไรก็ตาม ฟองसन ก็เลือกที่จะใช้วิธีการสรุป หัวข้อข่าว และเนื้อหาที่สำคัญเท่านั้น มิได้นำเสนอรายละเอียด เพราะทราบดีถึงศักยภาพของสื่อที่ตัวเองใช้เป็นช่องทางการเสนอข่าวสารดังกล่าว ที่ว่า มีเวลาจำกัด แต่ได้ เปิดช่องว่างไว้ว่า หากต้องการรายละเอียดเพิ่มเติม ผู้ฟังสามารถอ่านได้จากสื่อ หนังสือพิมพ์ฉบับต่างๆ ที่ตนได้นำมาออกอากาศ การนำเสนอโดยเพียงแค่สรุปหัว ข้อข่าว และประเด็นข่าว ยังเป็นการทำให้ ฟองसन สามารถนำเสนอข่าวสารได้จาก หนังสือพิมพ์หลายฉบับ ซึ่งเป็นการทำให้ผู้ฟัง ได้รับข้อมูลข่าวสาร จากแหล่งข่าวหลาย แหล่ง ในเวลาอันสั้น เป็นการสร้างความหลากหลายของข้อมูลข่าวสารได้อย่างชาญ ฉลาด และประหยัด ทั้งยังมีความน่าสนใจด้วย แต่ความน่าสนใจนี้ มิได้เกิดจาก เพียงแค่ การนำข่าวจากหนังสือพิมพ์หลายฉบับมานำเสนอเท่านั้น หากแต่เป็นเพราะใน ความหลากหลายนั้น มีความต่อเนื่องและมีความลึกของข้อมูลข่าวสารอยู่พอสมควร

ด้วย ซึ่งได้มาจากตัวของผู้ดำเนินรายการ กล่าวคือ ฟองสนาน เป็นหัวหน้าข่าวการเมือง ปฏิบัติงานสื่อข่าวอยู่ในสนามอยู่แล้ว ได้ติดตามและรู้ความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์อยู่ ทุกกระยะ จึงสามารถที่จะแทรก หรือเพิ่มเติมรายละเอียดของประเด็นข่าวบางประการได้ ทำให้เนื้อหาของข้อมูลมีความลึกมากขึ้น ส่วนสุริยงค์ เป็นเจ้าหน้าที่ในกองบรรณาธิการข่าว มีความรู้เกี่ยวกับข่าวต่างๆ เป็นอย่างดี และทั้งคู่สามารถต่อประเด็นข่าวระหว่างกันได้ ทำให้ผู้ฟังสามารถมองเห็นภาพรวมของเหตุการณ์ได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า รายการบันทึกสถานการณ์การเมืองช่วง จากเพื่อนพ้อง หนังสือพิมพ์ เป็นอีกช่วงหนึ่งที่สามารถนำเสนอข้อมูลข่าวสารได้อย่างอิสระ มีความหลากหลาย และสามารถอ้างอิงได้ เนื่องจากฟองสนานจะให้เครดิต คืออ้างถึงแหล่งที่มาของข่าวทุกข่าว

นอกจากนี้วิธีการ หรือ รูปแบบในการนำเสนอที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของ ฟองสนาน ที่มองข่าวการเมืองในอีกมุมมองหนึ่ง ว่าสามารถทำให้เป็นเรื่องที่ไม่เคร่งเครียดได้ ก็เป็นการเปิดทัศนะใหม่ให้กับผู้ฟัง ที่จะให้ผู้ฟังมองเหตุการณ์ในมุมอื่นๆที่แตกต่างออกไป วิธีการนำเสนอแบบพูดคุย ไม่เคร่งเครียด และไม่เป็นทางการเช่นนี้ เป็นรูปแบบหนึ่งที่ สถานีวิทยุแห่งนี้ไม่เคยปฏิบัติมาก่อน แต่สามารถทำให้รายการได้รับความนิยมจากผู้ฟังได้

หากจะพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง ที่ต้องการตอบสนองความต้องการข้อมูลข่าวสารของผู้ฟัง ด้วยความสด ทันสมัย รวดเร็วทันเหตุการณ์ และส่งเสริมสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแล้ว อาจกล่าวได้ว่า รายการบันทึกสถานการณ์การเมือง เป็นตัวแทนของ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิรต์ สถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง ที่ได้บรรลุถึงวัตถุประสงค์นี้

2) บันทึกสถานการณ์ต่างประเทศ

รายการบันทึกสถานการณ์ต่างประเทศ จัดโดย วินัย หาญชำนาญ ภัทรา ลำเจียก และศิริวรรณ อาษาศรีเพ็ชร ทั้ง 3 คน เป็นข้าราชการจากกองข่าวใน

ประเทศ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการแปลข่าวต่างประเทศ ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ทั้งข่าวภาคใหญ่และข่าวต้นชั่วโมง เนื้อหาที่นำมาเสนอจะเป็นข่าวต่างประเทศจากสำนักข่าวต่างๆ ซึ่งเนื้อหาไม่ได้แตกต่างไปจากปกติแต่อาจจะมีรายละเอียดเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น นอกจากนั้นแล้ว ศิริวรรณ อาชาศรีเพ็ชร ยังนำข่าวต่างประเทศไปเล่าข่าวออกอากาศทางรายการหมุนตามวัน ซึ่งออกอากาศทางสถานีวิทยุแห่งนี้ทุกวันในเวลาประมาณ 17.15 - 17.25 น. ด้วย

จากผังรายการครั้งแรกในเดือนกันยายน 2538 รายการบันทึกสถานการณ์ต่างประเทศ ออกอากาศเวลา 09.10 - 10.00 น. ต่อมาในเดือนพฤษภาคม 2539 มีการปรับผังรายการใหม่ รายการบันทึกสถานการณ์ต่างประเทศ ถูกเลื่อนเวลาไปออกอากาศในเวลา 10.10 - 11.00 น. โดยเวลาเดิมของรายการนั้นถูกแทนที่ด้วย รายการบันทึกสถานการณ์เศรษฐกิจ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก รายการบันทึกสถานการณ์ต่างประเทศ นำเสนอข่าวสารที่ไม่แตกต่างไปจากข่าวรายชั่วโมงมากนัก และเวลาที่นำเสนอ เวลาเดิมนั้นใกล้เคียงกับเวลาของการรายงานข่าว ดังนั้น ข้อมูลข่าวสาร รายละเอียดต่างๆ หรือความคืบหน้าของข่าวจึงอาจยังไม่ีมาเพิ่มเติม การเลื่อนเวลาออกไปอาจทำให้มีข้อมูล ความคืบหน้าเพิ่มขึ้น อีกประการหนึ่ง ในช่วงเวลาขณะนั้น สถานการณ์ทางเศรษฐกิจเริ่มเป็นปัญหาที่ประชาชนให้ความสนใจเพิ่มมากขึ้น ทางสถานีจึงได้ทำการปรับผังรายการดังกล่าว

ในเดือนมีนาคม 2540 มีการปรับผังรายการอีกครั้งหนึ่ง รายการบันทึกสถานการณ์ต่างประเทศ ถูกถอดออกจากผังรายการในครั้งนี้ โดยสืบเนื่องมาจากผู้ดำเนินรายการขาดความพร้อม ขาดผู้มีประสบการณ์และความรู้ ทำให้มักขาดผู้จัดรายการบ่อยครั้ง

พิจารณาจากการปรับผังรายการทั้ง 2 ครั้ง รายการบันทึกสถานการณ์ต่างประเทศ ค่อยๆ ถูกลดความสำคัญลง จนกระทั่งถึงกับถูกถอดออกจากผังรายการ มีสาเหตุมาจากรูปแบบการนำเสนอรายการ ที่นำเสนอข่าวสารไม่แตกต่างไปจากข่าวรายชั่วโมงมากนัก ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากปัญหาบุคลากร และโครงสร้างการทำงาน การ

นำเสนอข่าวสารที่ไม่ต่างไปจากข่าวรายชั่วโมง แสดงให้เห็นว่า เนื้อหาของข่าวสารนั้น ขาดการนำเสนอในเชิงลึก หรือการเปิดประเด็นมุมมองอื่นๆ ที่ฟังจะเกิดขึ้นด้วยการวิเคราะห์ วิจัย จากนักวิชาการ ผู้มีความรู้ ประสบการณ์ ความชำนาญ หรือผู้เกี่ยวข้องทางด้านนี้ โดยอยู่บนพื้นฐานของความหลากหลายของข้อมูล และความเป็นมาที่เกี่ยวข้อง เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาบุคลากร เช่นที่ วินัย หาญธานี กล่าวในรายงานการประชุม ว่า บุคลากรขาดความพร้อม ขาดผู้มีความรู้ ประสบการณ์และความรู้ ทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงระบบบริหารข้อมูลที่อาจจะยังไม่มีประสิทธิภาพดีพอ ที่จะใช้เป็นข้อมูลสนับสนุน หรือเพื่อค้นคว้าประกอบการนำเสนอข่าวสารได้ นอกจากนี้ยังเป็นการชี้ให้เห็นว่า ผู้ดำเนินงานสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง มีทัศนคติว่า ข่าวที่เป็นกระแสอยู่ นั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข่าวการเมือง เป็นข่าวที่ทำงานง่ายกว่า อยู่ในความสนใจของผู้ฟังมากกว่าเนื่องจากเป็นเรื่องใกล้ตัว ในขณะที่เหตุการณ์หรือข่าวต่างประเทศต้องอาศัยผู้รู้ ผู้มีความชำนาญเฉพาะมากกว่า อีกทั้งยังเป็นเรื่องไกลตัวมากกว่า ความสนใจจึงมีน้อยกว่า ดังนั้นความสำคัญที่สถานีมีให้กับรายการนี้จึงมีน้ำหนักน้อยลง จนกระทั่งถอดออกจากผังรายการในที่สุด

3) บันทึกสถานการณ์เศรษฐกิจ

ในระยะแรกที่ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต ดำเนินการในฐานะคลื่นข่าวและเพลงนั้น รายการบันทึกสถานการณ์เศรษฐกิจ ออกอากาศเวลา 10.10 - 11.00 น. เมื่อมีการปรับผังรายการใหม่ในเดือนพฤษภาคม 2539 รายการนี้ได้ถูกเลื่อนมาออกอากาศเวลา 09.10 - 10.00 น. ซึ่งเป็นเวลาออกอากาศเดิมของรายการบันทึกสถานการณ์ต่างประเทศ ต่อมาในการปรับปรุงผังรายการใหม่เมื่อเดือนมีนาคม 2540 รายการบันทึกสถานการณ์เศรษฐกิจ ได้ถูกย้ายเวลาออกอากาศกลับไปเป็นเวลาเดิม คือ 10.10 - 11.00 น. อีกครั้งหนึ่ง

แผนภูมิที่ 6 แสดงการย้ายเวลาออกอากาศ รายการบันทึกสถานการณ์เศรษฐกิจ
จากการปรับผังรายการทั้ง 2 ครั้ง

ผังรายการ	09.10 - 10.00 น.	10.10 - 11.00 น.	
เดิม	ต่างประเทศ	เศรษฐกิจ	
ปรับใหม่ พ.ค. 40	เศรษฐกิจ	ต่างประเทศ	
ปรับใหม่ มี.ค. 40	ภูมิภาค	เศรษฐกิจ	

“การย้ายบันทึกสถานการณ์เศรษฐกิจ ไปที่เวลา 09.00 น. เพราะตอนนั้นเปลี่ยนบันทึกสถานการณ์ต่างประเทศ ทำไม่ทัน บางทีก็เบียด ต่อมาก็ตัดบันทึกสถานการณ์ต่างประเทศทิ้ง เอาเศรษฐกิจมาแทน..... ที่ย้ายจาก 09.00 น. ไปเป็น 10.00 น. ในช่วงหลังไม่รู้ว่าเป็นเพราะอะไร รู้แต่ว่าตัดข่าวต่างประเทศออกไป และเอาภูมิภาคเข้ามา รู้ในที่ประชุมรีเอนจินีเอริ่ง (reengineering) อยู่ๆ สุริยงค์ก็พูดขึ้นมา” (พันธ์ทิพย์ สุนันทียกุล, สัมภาษณ์)

รายการบันทึกสถานการณ์เศรษฐกิจจัดโดย พันธ์ทิพย์ สุนันทียกุล หัวหน้างานข่าวเศรษฐกิจ กับชาติชาย รำพึง ผู้สื่อข่าว 6 กองข่าวในประเทศ ลักษณะการจัดรายการในช่วงแรกของรายการ เน้นการสนทนากับวิทยากรรับเชิญ ซึ่งเป็นนักวิชาการ หรือบุคคลในวงการเศรษฐกิจไทย ในเรื่องเกี่ยวกับการเงิน อุตสาหกรรม และสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น ช่วงแรกนี้ดำเนินรายการโดยชาติชาย รำพึง ส่วนช่วงหลังของเวลา ส่วนใหญ่จะเป็นการสัมภาษณ์บุคคลทั่วไป โดยพันธ์ทิพย์ สุนันทียกุล

รายการบันทึกสถานการณ์เศรษฐกิจ มีจุดเด่นที่ การเสนอข่าว และสรุปข่าวเชิงวิเคราะห์ แต่ในระยะหลังไม่สามารถทำรายการได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากผลกระทบจากการเปลี่ยนผังรายการ และปริมาณงานที่มากเกินไป

“ตอนหลังทำไม่เต็มที เพราะตายไปแล้ว ทุกวันนี้มันแข็งไปแล้ว เพราะไม่รู้จะเปลี่ยนแปลงอะไร เขาจะทำอะไรก็ไม่บอก เราก็เลยเฉยๆ ช่วงหลังนี้จะย้าย เราไม่รู้เรื่องเลยว่าอะไรจะเกิดขึ้น และรู้สึกว่าการโหลด (load) มาก เราไปทำข่าวของเราอย่างเดียวดีกว่า” (พันธ์ทิพย์ สุนันทียกุล, สัมภาษณ์)

ส่วนกลุ่มเป้าหมายของรายการบันทึกสถานการณ์เศรษฐกิจ เท่าที่พันธ์ทิพย์ สุนันทียกุล ได้ตรวจสอบจากการที่ผู้ฟังโทรศัพท์เข้ามาในรายการ ยังไม่สามารถระบุกลุ่มผู้ฟังที่ชัดเจนได้ แต่ทราบว่าบางกลุ่มเป็นแม่บ้าน ซึ่งมักจะโทรศัพท์เข้ามาสอบถาม พูดคุยเรื่องระดับราคาสินค้าที่มีราคาแพง บางกลุ่มเป็นผู้ฟังที่โทรศัพท์เข้ามาในรายการขณะที่อยู่บนรถยนต์ ซึ่งจะสนทนาเรื่อง การคมนาคม การจราจรที่ติดขัด และส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ในแง่ที่ทำให้เศรษฐกิจเสียหาย

“เท่าที่เคยเปิดโฟนอิน (phone in) และสอบถาม เช่น ช่วงระดับสินค้าแพง จะเป็นพวกแม่บ้าน โทร.เข้ามาเยอะ บางที่ต่างจังหวัดก็มี คนบนรถยนต์ก็เยอะ เรื่องจราจรติดขัดก็เสียน้ำมัน ก็เสียเศรษฐกิจ เสียเวลาธุรกิจของเขา คนก็หันไปนั่งแท็กซี่มากกว่ารถยนต์ เราก็โยกไป รถไฟฟ้า ถือเป็นคมนาคม การคมนาคมก็เป็นเรื่องเศรษฐกิจ” (พันธ์ทิพย์ สุนันทียกุล, สัมภาษณ์)

อย่างไรก็ตาม การเปิดโอกาสให้ผู้ฟังโทรศัพท์เข้ามาในรายการ ในระยะหลังไม่ค่อยจะเปิดโอกาสให้ผู้ฟังโทรศัพท์เข้ามา เนื่องจากมีการสั่งห้ามจากผู้ใหญ่ในบ้านเมือง และผู้ที่โทรศัพท์เข้ามาในรายการนั้น มิได้แสดงความคิดเห็น หรือพูดคุยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของรายการ

“หลังๆ ไม่ค่อยเปิดให้โฟนอินบ่อย เพราะมีช่วงหนึ่งที่ห้าม ช่วงที่พล.อ.วิโรจน์ แสงสนิทห้าม ไม่อยากให้ทำอย่างนี้ อีกอย่างคือ ช่วงบันทึก 8 - 9 โมง คนก็โทรอยู่แล้ว บางที่โทรเข้ามาค่า ช่วง 8 - 9 ก็เลยไม่เปิดโฟนอิน” (พันธ์ทิพย์ สุนันทียกุล, สัมภาษณ์)

สำหรับจำนวนผู้ฟังนั้น แม้จะไม่ทราบว่าผู้นิยมนายการเป็นจำนวนมากน้อยแค่ไหน แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ดำเนินรายการก็เชื่อว่า มีผู้ฟังรายการนี้จำนวนหนึ่ง โดยตั้งข้อสังเกตจากการที่รายการต่างๆ ติดต่อเชิญ เศกสรรค์ ศรศิลป์ ผู้ช่วยหัวหน้าส่วนสำนักงาน (ตำแหน่งในขณะนั้น) ธนาคารนครธน ซึ่งเป็นวิทยากรรับเชิญของรายการประจำวันจันทร์ และ วันศุกร์ ไปร่วมในรายการต่างๆ หลายรายการ หลังจากที่ เศกสรรค์ ศรศิลป์ ได้มาสนทนาในรายการบันทึกสถานการณ์เศรษฐกิจแล้ว

“คุณเศกสรรค์ ตอนนี้ได้เป็นหัวหน้าส่วนแล้ว และก็มีคนติดต่อให้เขาไปทำรายการเยอะ ก็แสดงว่าอย่างน้อยมีคนฟังรายการนี้” (พันธ์ทิพย์ สุนันทียกุล, สัมภาษณ์)

จากการศึกษา จะเห็นได้ว่า ผู้ดำเนินรายการไม่ค่อยมั่นใจในการทำงานมากนัก ซึ่งมีผลให้ทำงานได้ไม่เต็มที่ ไม่อาจแสดงบทบาทของสื่อได้อย่างชัดเจน และตรงกับเนื้อหาของรายการ ส่วนหนึ่งเป็นผลกระทบโดยตรงมาจากการปรับเปลี่ยนผังรายการทั้ง 2 ครั้ง ที่ดูเหมือนไม่มีเหตุผลสมควรที่เกี่ยวเนื่องกับรายการบันทึกสถานการณ์เศรษฐกิจโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเปลี่ยนแปลงในครั้งที่ 2 ที่มีได้เกิดจากการประชุมปรับผังรายการ แต่เป็นเช่นเหตุบังเอิญที่เกิดขึ้นในการประชุมเรื่องอื่น และไม่สามารถหาเหตุผลได้ แต่ได้ส่งผลให้ผู้ดำเนินรายการหมดกำลังใจ ท้อแท้ใจในการทำงาน ประกอบกับปริมาณงานที่มากเกินไป ทำให้ผู้ดำเนินรายการขาดแรงจูงใจที่จะพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น กลายเป็นปัญหาบุคลากร ที่เป็นผลกระทบมาจากระบบการบริหารงานขององค์กร และได้ส่งผลกระทบต่อการแสดงออกของรายการ ประกอบกับมีสถานการณ์ภายนอกที่เข้ามาทำให้รายการไม่อาจทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่

กล่าวคือ แม้นายการจะพยายามนำเสนอเนื้อหาให้มีความหลากหลาย และมีความสมบูรณ์ในเชิงลึก ด้วยการสรุป วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นจากนักวิชาการ หรือผู้เชี่ยวชาญ จนทำให้รายการได้รับความนิยมนจากผู้ฟังจำนวนหนึ่ง แต่ในช่วงที่มีการสัมภาษณ์บุคคล หรือเปิดโอกาสให้ผู้ฟังโทรศัพท์เข้ามาในรายการ เพื่อแลกเปลี่ยน หรือ

แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจ แต่ปรากฏว่า ผู้ฟังที่โทรศัพท์เข้ามานั้น บางครั้งการพูดคุย แสดงความคิดเห็น เป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของรายการโดยตรง บางครั้งก็ไม่ได้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรายการเลย ประกอบกับการถูกห้ามจากผู้ใหญ่ในบ้านเมืองดังกล่าว ทั้งหมดนี้ส่งผลให้รายการไม่สามารถแสดงบทบาทหน้าที่ของตนเอง ในการเป็นเวทีแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความคิดเห็น ได้อย่างเต็มที่ ทำได้แต่เพียงเป็นผู้ให้ข้อมูลข่าวสารเท่านั้น

4) บันทึกสถานการณ์ภูมิภาค

รายการบันทึกสถานการณ์ภูมิภาค เป็นรายการใหม่ที่เริ่มดำเนินการในช่วงเดือนมีนาคม 2540 โดยกองข่าวในประเทศ ประสานกับฝ่ายข่าวจากศูนย์ประชาสัมพันธ์เขตต่างๆ 6 เขต ที่ตั้งอยู่ในจังหวัด ขอนแก่น อุบลราชธานี ลำปาง พิชญะโลก สุราษฎร์ธานี และสงขลา

ลักษณะรายการจะให้ศูนย์ประชาสัมพันธ์เขต แต่ละแห่งรายงานข่าวในรูปแบบการนำเสนออย่างเป็นทางการ เขตละประมาณ 5 นาที จากนั้นอาจมีการรายงานข่าวเพิ่มเติมจากผู้สื่อข่าวของกรมประชาสัมพันธ์ในจังหวัดต่างๆ ในช่วงท้ายของรายการ ในขณะที่เดียวกัน กองข่าวในประเทศได้จัดโครงการเสริมในกรณีที่มีเหตุการณ์ หรือกระแสวิกข่าวกว้างในต่างจังหวัด เช่น ในช่วงก่อนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กองข่าวในประเทศได้ส่งผู้สื่อข่าวออกไปในพื้นที่หลายจังหวัด เพื่อให้ไปสัมภาษณ์ และเชิญบุคคลในจังหวัดต่างๆ ออกอากาศในช่วงเวลาบันทึกสถานการณ์ภูมิภาค เป็นต้น

รายการบันทึกสถานการณ์ภูมิภาค เป็นรายการใหม่ที่ถูกจัดไว้ในผังรายการ จากการปรับเปลี่ยนผังรายการเมื่อเดือนมีนาคม 2540 โดยออกอากาศในช่วงเวลา 09.10 - 10.00 น. ทุกวันจันทร์ - ศุกร์ แทนที่รายการบันทึกสถานการณ์เศรษฐกิจที่ย้ายกลับไปเป็นเวลาเดิม คือ 10.10 - 11.00 น. ส่วนเวลา 09.10 - 10.00 น. นี้เป็นเวลาเดิมของรายการบันทึกสถานการณ์ต่างประเทศ แต่ได้ถูกยกเลิกรายการไป

การเพิ่มรายการบันทึกสถานการณ์ภูมิภาคขึ้นมาจะเป็นการขัดต่อกลุ่มเป้าหมายของสถานีที่ได้วางไว้แต่แรก ที่เน้นจะให้บริการแก่ผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพราะเนื้อหาของรายการนี้ส่วนใหญ่เน้นไปที่ข่าวภูมิภาคเป็นสำคัญ ดังเช่นที่กรรณิการ์ เพ็ญชาติ กล่าวไว้

“ผู้บริหารบอกว่า ควรมีข่าวภูมิภาคในช่วงเช้า เพื่อให้รู้ข่าวภูมิภาคทั่วประเทศ รู้วาระข่าว ใครจะไปไหนมาไหนของผู้ใหญ่ในภูมิภาค ควรจะได้รับรู้บ้าง และติดตามข่าวช่วงนี้ โดยขออย่าให้เหมือนกับหมุนตามวัน แต่ในที่สุดก็เป็นเหมือนกัน”
(กรรณิการ์ เพ็ญชาติ, สัมภาษณ์)

การนำเสนอข่าวภูมิภาค เป็นการบริการให้แก่ผู้ฟังทั่วประเทศมากกว่าที่จะให้บริการผู้ฟังในกรุงเทพฯ ตามเป้าหมาย การเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้น หลังจากการดำเนินงานในรูปแบบของสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลงได้ 1 ปี 4 เดือน น่าจะเป็นการสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ดำเนินการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในระดับบริหาร ยังมีความยึดติดอยู่กับความเป็นสถานีวิทยุของกรมประชาสัมพันธ์ ที่ควรนำเสนอข่าวให้ครอบคลุมทั่วประเทศอยู่ บทบาทของสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลงที่แสดงออกผ่านรายการบันทึกสถานการณ์ภูมิภาค จึงดูเอนเอียงที่จะกลับไปเป็นบทบาทเดิม แม้แต่รูปแบบการนำเสนอที่ใช้วิธีการรายงานข่าวจากผู้สื่อข่าวของกรมประชาสัมพันธ์ ก็ดูจะไม่แตกต่างไปจากรายการหมุนตามวัน ซึ่งเป็นรายการที่เน้นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในต่างจังหวัด ที่ได้รับความนิยมมาตั้งแต่ก่อนการแยกคลื่น เพียงแต่ในบางครั้งที่มีเหตุการณ์ หรือกระแสข่าวเกิดขึ้นในต่างจังหวัด ก็จะมีการเน้นวิธีการนำเสนอที่น่าสนใจเพิ่มมากขึ้น ด้วยการสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวกับกระแสข่าวเหล่านั้น ถ้าเกิดกรณีเช่นนี้ สถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลงก็ดูจะได้ทำหน้าที่เป็นเวทีที่แสดงออกซึ่งความคิดเห็นที่ค่อนข้างหลากหลาย อาจกล่าวได้ว่า บทบาทของ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต สถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง ผ่านรายการบันทึกสถานการณ์ภูมิภาค เป็นบทบาทที่ไม่คงเส้นคงวานัก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และกระแสข่าวที่เกิดขึ้นในขณะนั้นเป็นสำคัญ

รายการหมุนตามวัน

รายการหมุนตามวัน เป็นอีกรายการหนึ่งที่ได้รับคามนิยมในต่างจังหวัด มาแต่เดิม ตั้งแต่ยังมีการรวมคลื่น เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต กับ เอ.เอ็ม. 891 กิโลเฮิร์ต มีการถ่ายทอดทางเสียงตามสาย และหอกระจายข่าวในต่างจังหวัด เช่นเดียวกับรายการ ข่าวยามเช้า ดังนั้น เมื่อมีการแยกคลื่น เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต มาเป็นคลื่นข่าว และเพลง จึงยังคงรายการนี้อยู่เช่นกัน

“มันเป็นรายการที่ดีอยู่ ก็ให้มีต่อไป โดยเฉพาะหมุนตามวัน เป็นรายการสดอยู่ ด้วย..... คนกรุงเทพฯ ก็ต้องฟังข่าวภูมิภาค และรายการนี้ก็สดอยู่แล้ว ก็ไม่ควรตัดออก” (กรรมการ เพ็ญชาติ, สัมภาษณ์)

รายการหมุนตามวัน ออกอากาศทุกวันเวลา 17.00 - 19.00 น. เป็นรายการข่าวท้องถิ่นทั่วประเทศ ดำเนินรายการโดยทีมงานผู้จัดรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย โดยเปิดโอกาสให้ผู้สื่อข่าวของกองข่าวในประเทศ และเจ้าหน้าที่ของกรมประชาสัมพันธ์ โทรศัพท์เข้ามาออกอากาศในรายการ เป็นการเล่าข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปทราบ ทำให้เกิดความหลากหลายในเนื้อหา

พัชรินทร์ เชยกลิ่นเทศ บรรณาธิการรายการหมุนตามวันตั้งแต่ระยะเริ่มแรก กล่าวว่า รายการนี้มีแนวคิดในเรื่องการเสนอข่าวที่ทันต่อเหตุการณ์ และการสัมภาษณ์เจาะลึกในประเด็นข่าวที่เห็นว่าน่าสนใจ แต่หลังจากทำไปได้ระยะหนึ่ง ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ของกรมประชาสัมพันธ์ตามภูมิภาค รายงานข่าวเข้ามาจำนวนมาก ทำให้เวลาที่มีอยู่ไม่เพียงพอ จึงกลายมาเป็นรายการข่าวจากที่ต่างๆ ทั่วประเทศ

“รายการนี้เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 แนวคิดในการจัดรายการ คือ ต้องการที่จะรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างทันต่อเวลา ในระยะแรกของการจัดรายการจะเน้นเรื่องข่าว และการสอบถามเบื้องหลังของข่าว ด้วยการสัมภาษณ์เจาะลึกลงไปในเหตุการณ์ที่จับมา

เป็นประเด็นในรายการหมุนตามวัน แต่หลังจากที่ทำไป ปรากฏว่า มีการรายงานข่าว และเหตุการณ์เข้ามามากจนไม่มีเวลาที่จะไปสอบถามเจาะลึกในประเด็นต่างๆ ได้ทันในช่วง 2 ชั่วโมงของการออกอากาศ ลักษณะรายการจึงกลายมาเป็น การรายงานข่าวเหตุการณ์ และการประชาสัมพันธ์งานในท้องถิ่นต่างๆ ไป” (พัชรินทร์ เชยกกลิ่นเทศ, สัมภาษณ์)

“รูปแบบรายการคือ เริ่มด้วยการรายงานสภาวะอากาศทั่วประเทศ ข่าวต่างประเทศ ข่าวการเมือง และข่าวภูมิภาค แต่เดิมเคยมีการนำเสนอข่าวจรรยาทุกวัน แต่ต่อมาถูกต่อว่า เน้นแต่กรุงเทพฯ แต่ผู้ฟังส่วนใหญ่อยู่ในต่างจังหวัด ดังนั้นจึงยกเลิกการรายงานข่าวจรรยาเสีย” (พัชรินทร์ เชยกกลิ่นเทศ, สัมภาษณ์)

เนื่องจากรายการหมุนตามวันเปิดโอกาสให้ผู้สื่อข่าว และเจ้าหน้าที่ให้โทรศัพท์เข้ามารายงานสดออกอากาศ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จึงเปิดสายโทรศัพท์จำนวน 5 เลขหมาย ให้ผู้ที่ต้องการรายงานข่าวและเหตุการณ์โทรศัพท์เข้ามา รายงาน ในระยะแรกๆ พบปัญหาผู้รายงานแต่ละคนพยายามจองสายโทรศัพท์ไว้เพื่อจะได้ออกอากาศ แม้จะต้องเสียค่าโทรศัพท์ทางไกล ดังนั้นในช่วงหลังทางสถานีจึงให้ผู้สื่อข่าวในต่างจังหวัดส่งโทรสารประเด็นที่จะนำเสนอไปยังกองบรรณาธิการก่อนที่จะถึงเวลาออกอากาศ เพื่อความสะดวกในการคัดเลือกประเด็น แต่หากจำเป็นก็สามารถโทรศัพท์เข้ามาจองเวลาในช่วงการออกอากาศได้ สำหรับผู้สื่อข่าวในกรุงเทพมหานคร นั้น ส่วนใหญ่เป็นการรายงานเหตุการณ์ด้านการเมือง หรือเหตุการณ์สำคัญ ดังนั้นจึงสามารถแทรกเวลาการออกอากาศได้ทันที

การจัดรายการหมุนตามวันแต่ละครั้ง มีผู้เกี่ยวข้องในการผลิตรายการ คือ

บรรณาธิการข่าว หมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกัน 3 คน โดยทำหน้าที่กันคนละวัน บรรณาธิการข่าวมีหน้าที่ในการคัดเลือกและจัดคิวออกอากาศ

ผู้ดำเนินรายการ ซึ่งจะผลัดเปลี่ยนวันละ 2 คน คนละ 1 ชั่วโมง มีหน้าที่ในการสนทนากับผู้รายงานข่าว

ผู้ประสานงาน ทำหน้าที่โทรศัพท์ติดต่อกลับไปยังแหล่งข่าวที่จะรายงานตามคิว และป้อนข้อมูลผ่านจอให้ผู้ดำเนินรายการทราบว่า ผู้เข้าร่วมรายการเป็นใคร ประเด็นที่จะพูดคือเรื่องอะไร

เจ้าหน้าที่ข้อมูล ทำหน้าที่บันทึกข้อมูลการออกอากาศว่ามีเรื่องอะไรบ้างในแต่ละวัน

เจ้าหน้าที่ควบคุมเสียง

ผู้ร่วมรายการ

จากการที่ เจ้าหน้าที่ในภูมิภาค โดยเฉพาะประชาสัมพันธ์จังหวัดต่างๆ พยายามโทรศัพท์เข้ามาออกอากาศเช่นนี้ ทำให้บรรณาธิการมีปัญหาเกี่ยวกับเวลาในการออกอากาศไม่เพียงพอ เนื่องจากผู้รายงานข่าวหลายคนใช้เวลาในการรายงานนานเกินไป โดยเฉพาะทางรายการพยายามให้ผู้รายงานแต่ละคนรายงานได้ไม่เกิน 5 นาที ซึ่งนับว่าเป็นเวลาที่มากแล้ว ปัจจุบันรายการหมุนตามวัน มีผู้โทรศัพท์เข้ามารายงานเหตุการณ์วันละประมาณ 14 - 16 ราย ไม่รวมถึงการรายงานสภาวะอากาศและข่าวต่างประเทศ

“ผู้รายงานข่าวส่วนใหญ่จะพยายามพูดให้มากที่สุด ไม่พยายามสรุปประเด็น บางครั้งต้องตัดสายโดยแกล้งทำเป็นสายหลุด อยากให้ผู้รายงานข่าวแต่ละคนเลือกประเด็นข่าวที่น่าสนใจ ไม่ใช่งานตัดลูกนิมิตก็ส่งมา เราก็จัดเอาไว้ช่วงท้าย ไม่อย่างนั้นก็หลุดไปไม่ได้ ออกอากาศ แต่ประชาสัมพันธ์จังหวัดส่วนใหญ่ไม่ค่อยบอกประเด็นหรือหัวข้อข่าวทั้งหมด มักจะแฝงๆ เอาไว้ เวลารายงานก็จะยึดเชื้อ ขอเวลาอีกนิด ขออีกนิดอยู่เสมอ” (ปาริชาติ วรรณสูตร, สัมภาษณ์)

โดยทั่วไปแล้วรายการหมุนตามวัน จะเน้นเรื่องของแต่ละจังหวัดเป็นหลัก เพราะสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ภาค เอ.เอ็ม. ในต่างจังหวัดทั้งหมดจะถ่ายทอดรายการนี้ ส่วนสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ภาค เอฟ.เอ็ม. จะถ่ายทอดในช่วงเวลา 18.00 - 19.00 น. ยกเว้นบางสถานีอาจจะถ่ายทอดทั้งสองชั่วโมง ดังนั้น ผู้จัด

รายการและเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ในจังหวัดต่างๆ จึงพยายามที่จะโทรศัพท์เข้ามาในรายการนี้เพื่อออกอากาศ

อย่างไรก็ตาม รายการหมุนตามวันไม่เคยได้มีการสำรวจปริมาณผู้รับฟังว่า มีความนิยมมากน้อยเพียงใด แต่เจ้าหน้าที่กรมประชาสัมพันธ์ส่วนใหญ่เชื่อว่า รายการนี้ได้รับความนิยมในกลุ่มข้าราชการต่างจังหวัด โดยสังเกตจากประชาสัมพันธ์จังหวัดต่างๆ ที่พยายามโทรศัพท์เข้ามาออกอากาศในรายการนี้

“กลุ่มผู้ฟังก็ไม่เคยสำรวจ แต่หน่วยราชการต่างๆ พอฟังครั้งแรกจะฟังต่อไป เมื่อโทร.มาออกรายการแล้ว ก็จะโทร.มาอีก จะตามตลอด แล้วคนที่เลิกทำงานขณะขับรถก็มีฟัง ต่างจังหวัดก็ไม่ทราบมากน้อยแค่ไหน ไม่ได้มีการสำรวจ เทียบกับคลื่น 97.0 เมกกะเฮิร์ต รายการหมุนตามวันจะมีคนฟังในต่างจังหวัดมากกว่า แต่ในกรุงเทพฯ ผู้เขาไม่ได้ เพราะผู้ฟังน้อย ผู้ฟังคงมีเรื่อยๆ ไม่มากนัก คิดว่าอย่างนั้น โดยเฉพาะชั่วโมงที่สอง คือ หลังหกโมงไปแล้วคนฟังจะลดลง เพราะมาแข่งกับทีวีอีก กลุ่มผู้ฟังรายการหมุนตามวัน น่าจะเป็นกลุ่มข้าราชการและหน่วยงานต่างๆ เพราะนอกจากผู้สื่อข่าว และนักประชาสัมพันธ์ ของกรมประชาสัมพันธ์ที่โทรศัพท์เข้ามารายงานแล้ว มักจะมีหน่วยงานราชการติดต่อขอเข้ารายการ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานของตนเองอยู่เสมอ” (พัชรินทร์ เชยกกลิ่นเทศ, สัมภาษณ์)

“คนฟังมากแค่ไหนเราไม่รู้ได้ มันเหมือนบังคับให้เขาฟัง คงจะเป็นพวกข้าราชการ เพราะข่าวส่วนใหญ่ที่ออกเป็นการจัดงานของหน่วยราชการ ประชาชนคงไม่ฟัง ถ้าฟังก็คงน้อย” (ปาริชาติ กรรณสูต, สัมภาษณ์)

บรรณาธิการรายการหมุนตามวันทั้งสองคนกล่าวตรงกันว่า การที่รายการหมุนตามวันได้รับความนิยมนั้นอยู่ที่ ความหลากหลายของข้อมูลข่าวสารจากจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ที่สามารถรวบรวมได้ในเวลา 2 ชั่วโมง

“เสน่ห์ของรายการ คือ ความหลากหลาย บางทีฮ็อตและก็เด่น..... ดีกว่ารายการอื่น ตรงที่เราได้ข้อมูลกว้างกว่ารายการอื่น อะไรเกิดขึ้นที่ไหน เรารู้ได้เลย” (กรรณิการ์ เพ็งญาติ, สัมภาษณ์)

“เสน่ห์ปัจจุบัน อาจจะเพราะหลากหลาย อาจจะเพราะทุกภาคก็ได้ เลยดึงคนฟังอยู่” (พัชรินทร์ เซยกลิ้นเทศ, สัมภาษณ์)

แม้ว่าเนื้อหาของรายการหมุนตามวัน จะมีความหลากหลาย แต่เนื้อหาส่วนใหญ่ นั้นก็ตอบสนองแก่ผู้ฟังค่อนข้างเฉพาะกลุ่ม คือ กลุ่มข้าราชการ จากหน่วยงานต่างๆ และนักประชาสัมพันธ์ของกรมประชาสัมพันธ์ เนื่องจากเนื้อหาที่ออกอากาศส่วนใหญ่ เป็นข่าวประชาสัมพันธ์ การจัดงานของหน่วยราชการ เป็นข่าวใครไปใครมาในแวดวงราชการ ความหลากหลายนั้น จึงเป็นความหลากหลายอันเนื่องมาแต่สถานที่ และ ลักษณะหรือรูปแบบของการจัดงานที่เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ มิได้เป็นความหลากหลาย ในประเภทของเนื้อหาข่าวแต่อย่างใด

หากพิจารณากลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย จะพบว่ารายการนี้มุ่งตอบสนองผู้ฟังตามภาคต่างๆ กระจายไปทั่วประเทศมากกว่าที่จะมุ่งตอบสนองผู้ฟังตามกลุ่มเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ จริงอยู่ที่ ผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ก็ควรที่จะได้รับรู้ข่าวภูมิภาคบ้าง แต่เมื่อพิจารณาลึกลงไป จากเนื้อหาส่วนใหญ่ของรายการแล้ว จะพบว่ารายการหมุนตามวันมุ่งตอบสนองแก่ผู้ฟังต่างจังหวัดมากกว่า เพราะแม้แต่การนำเสนอข่าวจรรยา ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ตอบสนองผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานครเป็นหลัก ถูกยกเลิกไป เมื่อรายการได้รับการต่อว่า ว่าเน้นแต่กรุงเทพฯ และสืบเนื่องมาจากรายการนี้เป็นที่นิยมอยู่ในต่างจังหวัดมาก่อนการแยกคลื่น เหตุผลของการคงรายการนี้ไว้ของสถานี ก็เนื่องจากเป็นรายการที่ได้รับความนิยมอยู่แล้ว จึงมิใช่รายการที่มุ่งผลิตขึ้นเพื่อตอบสนองกลุ่มเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ สำหรับสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลงอย่างแท้จริง การแสดงออกของสถานีวิทยุแห่งนี้ จึงเท่ากับว่า สถานีก็ยังไม่ชัดเจนกับบทบาทของตัวเอง แต่ได้กระทำตนเป็นเช่น สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต สถานีวิทยุแห่งชาติ เช่นเดิม

ที่ต้องเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะข่าวสารของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ ออกไปให้ประชาชนรับทราบ โดยที่ไม่เคยมีการสำรวจปริมาณผู้รับฟัง หรือ ความนิยมอย่างแท้จริง เป็นเพียงการประเมินจากผู้จัดทำรายการเท่านั้น

อีกประการหนึ่งที่เน้นย้ำว่า สถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลงได้กลับไปแสดงบทบาทเดิม ก็คือ การถ่ายทอดรายการหมุนตามวันให้สถานีวิทยุกระจายเสียงในเครือข่ายประชาสัมพันธ์ทั่วประเทศ ทั้งภาค เอ.เอ็ม. และ เอฟ.เอ็ม. ซึ่งเป็นเหตุผลที่ทำให้ประชาสัมพันธ์จังหวัดต่างๆ ใช้เป็นช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารของคนออกไปทั่วประเทศด้วย จึงอาจกล่าวได้ว่า อย่างไรก็ตามรายการหมุนตามวันก็ได้กระทำหน้าที่เปรียบเสมือนเป็นเวทีสำหรับการแจ้งข่าวสารให้กับผู้ต้องการส่งสารที่อยู่กระจัดกระจายตามภาคต่างๆ ได้เผยแพร่ข่าวสารของคนออกไปยังผู้รับสารทั่วประเทศ

2. รายการเพลง

รายการเพลงที่จัดทางสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง มี 3 รายการใหญ่ ที่ได้รับความนิยมจากผู้ฟัง คือ รายการฝากไว้กับวันเวลา รายการเพลงยามบ่าย และรายการถนนคนตรี

รายการฝากไว้กับวันเวลา

รายการฝากไว้กับวันเวลา ออกอากาศทุกวันจันทร์ - ศุกร์ เวลา 20.30 - 24.00น. มีผู้จัดรายการ 2 คน คือ จิตต์พิสุทธิ์ ไกรประสิทธิ์ จัดรายการระหว่างเวลา 20.30 - 21.30 น. ทุกวันจันทร์ - พุธ และต่อด้วยจิตติพงษ์ พิมพ์จันทร์ ซึ่งเป็นผู้จัดรายการหลัก จัดรายการในช่วงเวลา 21.30 -24.00 น. สำหรับวันพฤหัสบดี - ศุกร์ จิตติพงษ์ พิมพ์จันทร์ จัดรายการตั้งแต่เวลา 20.30 - 24.00 น.

ลักษณะรายการเพลงที่ จิตติพงษ์ พิมพ์จันทร์ จัดนั้น เน้นเพลงเก่าตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป เช่น เพลงของสุนทราภรณ์ สุเทพ วงศ์กำแหง ชานินทร์ อินทรเทพ เป็นต้น โดยเน้นที่เพลงต้นแบบ หรือที่นักร้องรุ่นเก๋าร้องเอาไว้ ในขณะที่จิตต์พิสุทธิ์ ไกรประสิทธิ์

จัดรายการเพลงกลางเก่ากลางใหม่ เน้นเพลงฟังเย็นสบาย ไม่ใช่เพลงเร็วมากนัก และบางครั้งอาจเสนอเพลงทันสมัยบ้าง หากมีผู้ฟังขอมา

การจัดรายการเพลงของ ธิติพงษ์ พิมพ์จันทร์ มีลีลาการพูดอย่างนักจัดรายการเพลงสมัยก่อน พูดในทำนองคัดเสียงให้ทุ้มน่าฟัง และทอดเสียง นอกจากนี้ผู้จัดมักนำเรื่องที่ได้ประสบพบเห็นมาเล่าให้ฟังก่อนที่จะเปิดเพลง บางครั้งก็เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องตัวผู้จัดรายการเอง ดังตัวอย่าง

“ท่านผู้ฟังครับ ในช่วงที่ผมผ่าตัดครั้งที่สองนี่นะครับ ในช่วงที่ผมยังไม่ฟื้นเต็มที่นั้น ผมจะมองเห็นรอบๆ ห้องเป็นสีเหลืองเต็มไปหมด และในช่วงนั้นเอง ผมมองเห็นไก่ ไก่ตัวโตๆ นี่แหละครับ ชูหัวขึ้นมามองผมเต็มไปหมด แต่ละตัวที่มองมาที่ผมนั้นมองมาด้วยความอาฆาต ทำให้ผมขนลุกชันไปทั้งตัว ทำให้ผมคิดไปว่า นี่หรือเปล่าที่ทำให้ผมต้องมาผ่าซี่โครง ทั้ง 2 ข้าง ข้างละถึง 2 ครั้ง ต้องขอโทษท่านผู้ฟังครับที่จะต้องเล่าเรื่องส่วนตัวของผมนิดหนึ่ง คือเมื่อสมัยผมจบใหม่ๆ อาจจะด้วยบ้าวิชา หรืออะไรก็แล้วแต่ ผมได้ไปซื้อไก่กระทง อายุประมาณ 3 - 4 เดือน มาตอน การตอนสมัยนั้นตอนกันง่ายๆ ครับ จับไก่เอามาขุดปีก คือ เอาเท้าข้างหนึ่งเหยียบปีกไก่ไว้ เท้าอีกข้างเหยียบดินไก่ไว้ แล้วเอามีดโกนกรีดที่ซี่โครงไก่ที่อยู่ข้างๆ ปีกไก่ แล้วใช้นิ้วชี้กับนิ้วกลางสอดเข้าไป ค่อยๆ สะกิดไข่หลังของไก่ตัวผู้ออกมา แล้วใช้ชี้เข้ามาป้าย สมัยโบราณก็ใช้ชี้เข้าป้าย ไม่ต้องทำอะไรครับ จากนั้นพลิกไก่อีกข้างแล้วทำวิธีเดียวกัน คือ กรีดแล้วก็ล้วงไข่หลังของไก่ออกมา ใช้ชี้เข้าป้ายแผลแล้วก็ปล่อยไก่ไป นี่คือวิธีทำไก่ตอน จากนั้นอีก 4 - 5 เดือน ไก่ก็จะโตขึ้นมามาก พอถึงหน้าตรุษจีนก็เอาไก่ไปขายได้ ท่านผู้ฟังครับ นี่กรรมังครับที่ทำให้ผมต้องผ่าซี่โครงถึง 4 ครั้ง

ขณะที่พูดนี้ผมก็ขนลุก ได้แต่นึกถึงคำพูดที่ว่าบาปบุญคุณโทษจะสนองในชาติหน้านั้น ผมว่าไม่ใช่แล้วละครับ บาปบุญคุณโทษสนองกัน在这ชาตินี้แล้ว ด้วยเหตุนี้แหละครับ ผมขอเชิญท่านผู้ฟังไปทำบุญร่วมกัน เราจะไปแจกผ้าห่มที่เชียงราย” (ธิติพงษ์ พิมพ์จันทร์, รายการวิทยุ : ผ่ากไว้กับวันเวลา)

ลีลาการพูดอย่างสุภาพของผู้จัดรายการ และการที่มักจะนำเกร็ดสาระต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องบาปบุญคุณโทษ มาพูดคุยในรายการนั้น กลมกลืนไปกับประเภทของเพลงที่เปิด ทำให้รายการได้รับความนิยมจากผู้ฟังกลุ่มหนึ่ง

“รายการฝากไว้กับวันเวลา มีเสน่ห์อยู่ที่เพลงเก่า และลีลาของผู้จัดรายการที่พูดอย่างสุภาพ ให้เกียรติผู้ฟังและมักจะนำเกร็ด หรือสาระต่างๆ มาสอดแทรกเอาไว้ในการพูด โดยเฉพาะเรื่องบาปบุญคุณโทษ เพราะผู้ฟังส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ และร้อยละ 90 เป็นสตรี” (ธิติพงษ์ พิมพ์จันทร์, สัมภาษณ์)

รายการฝากไว้กับวันเวลา เป็นรายการที่มีผู้ฟังให้ความนิยมมากรายการหนึ่ง โดยกลุ่มผู้ฟังประจำส่วนใหญ่ เป็นสตรีวัยกลางคนขึ้นไป สังกัดได้จากการจัดกิจกรรมพิเศษของธิติพงษ์ พิมพ์จันทร์ เช่น การตั้งชมรมฝากไว้กับวันเวลา มีการรับเงินบริจาคจากสมาชิกเพื่อเป็นกองทุนในการทำบุญ มีการจัดกิจกรรมเดินทางไปทัศนศึกษา และทำบุญร่วมกันในต่างจังหวัดบ่อยครั้ง ซึ่งมีแฟนเพลงเดินทางไปด้วยครั้งละร่วมร้อยคน นอกจากนี้ ทุกวันจะมีแฟนรายการมาช่วยรับโทรศัพท์ และจัดเพลงออกอากาศวันละ 2 - 3 คน เป็นประจำ

จากการศึกษาพบว่า รายการฝากไว้กับวันเวลาได้กระทำตนเป็นเช่น หน้าต่างให้ผู้ฟังมองเห็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตนเอง และผู้ชี้แนะให้แก่ผู้ฟังรายการด้วย จากรูปแบบการนำเสนอและกิจกรรมที่รายการจัดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการทำบุญ มีการพูดคุย เล่าถึงเรื่องบาปบุญคุณโทษ ทั้งที่เกิดจากประสบการณ์ของตนเองและจากผู้อื่น มีการชักชวนกันไปทำบุญ และจัดกิจกรรมการกุศลอื่นๆ ทั้งนี้เป็นไปได้ว่า เนื่องมาจากกลุ่มผู้ฟังรายการฝากไว้กับวันเวลาเป็นกลุ่มที่มีอายุ จึงคาดว่า ควรจะมีความสนใจในเรื่องของการบุญการกุศล การพูดคุย ชักชวน และจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการบุญการกุศล จึงเป็นการชี้แนะและชักชวนให้ผู้ฟังได้พิจารณาถึงความเป็นไปของชีวิต และนำไปสู่การปฏิบัติในที่สุด

นอกจากนี้ ลีลาการพูดของผู้ดำเนินรายการ ที่พูดด้วยน้ำเสียงนุ่มนวล สุภาพ และให้เกียรติผู้ฟัง ก็เป็นการใช้สื่อเพื่อการแสดงออกทางภาษาและวัฒนธรรมที่ดีงาม เป็นตัวอย่างในการแสดงวัฒนธรรมที่ดีแก่สังคม

รายการเพลงยามบ่าย

รายการเพลงยามบ่าย ออกอากาศทุกวันเสาร์และอาทิตย์ ระหว่างเวลา 13.00 - 15.00 น. จัดรายการโดย อโศก สุขศิริพรฤทธิ์ จำนงศักดิ์ แดงพันธ์ และ อรวรรณ เอมเปรมศรี ทั้งหมดประจำอยู่ในวงหัตถดนตรีของกรมประชาสัมพันธ์ หรือสุนทราภรณ์เดิม แนวการจัดรายการจะเน้นเพลงเก่าของสุนทราภรณ์เป็นหลัก มีการพูดคุยกันเองถึงประวัติของเพลง ผู้ร้อง ผู้แต่ง การบันทึกเสียง สลับกับการเปิดเพลง รายการนี้กลุ่มผู้ฟังประจำค่อนข้างมีอายุ สนใจเพลงรุ่นเก่า และมักจะโทรศัพท์มาขอเพลง หรือแนะนำเพลงอยู่เสมอ ลักษณะแฟนรายการเพลงยามบ่ายแตกต่างไปจากรายการฝากไว้กับวันเวลาที่ ผู้ฟังรายการเพลงยามบ่ายส่วนใหญ่ มีความรู้ในเรื่องเพลงเก่าอย่างดี กล่าวคือ มีหลายครั้งที่ผู้ฟัง โทรศัพท์มาเตือนเมื่อเจ้าหน้าที่เปิดเพลงผิด หรือบางครั้งมีการแนะนำเพลงพร้อมทั้งเล่าประวัติความเกี่ยวพันของเพลงให้ผู้จัดทราบ เพื่อนำมาพูดออกอากาศต่อไป กลุ่มผู้ฟังเพลงกลุ่มนี้ จึงเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่เน้นผู้มีความรู้ในเรื่อง เพลงสุนทราภรณ์ หรือเพลงเก่าจริงๆ

หากพิจารณาในมิติของความถูกต้องของข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเพลงที่นำเสนอ พบว่า แม้บางครั้งข้อมูลขาดความถูกต้อง ผู้ฟังสามารถโทรศัพท์แจ้งเข้ามาในรายการ เพื่อแก้ไขเรื่องความถูกต้องได้ ทั้งยังสามารถให้ข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติมด้วย ดังเช่นในรายการเพลงยามบ่าย จะเห็นได้ว่า การที่ทางรายการมีการติดต่อสื่อสารกับผู้ฟังเป็นการกระทำตน เป็นเช่น เวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกันไปในตัว ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่รายการนำเสนอ นอกเหนือไปจากทำหน้าที่ให้ความบันเทิงที่เป็นหน้าที่หลักของรายการ

รายการถนนดนตรี

รายการถนนดนตรีจัดโดย พิณโณ รุ่งสมัย ออกอากาศทุกวันเสาร์และอาทิตย์ ระหว่างเวลา 20.30 - 24.00 น. เป็นรายการเพลงเพื่อชีวิต เน้นกลุ่มผู้ฟังวัยรุ่นเป็นหลัก รายการนี้ผู้จัดพูดออกรายการเสมอว่า เป็นรายการเพลงเพื่อชีวิต รายการเดียวที่ไม่เกี่ยวกับค่ายเพลง ดังนั้นจึงเปิดเพลงเพื่อชีวิตของวงดนตรีหลายวง และสามารถนำนักดนตรีจากค่ายเพลงต่างๆ มาพูดคุยในรายการได้บ่อยครั้ง แม้ว่ากลุ่มผู้ฟังของรายการถนนดนตรีจะแตกต่างจากรายการฝากไว้กับวันเวลาอย่างสิ้นเชิง แต่ปรากฏว่ามีกิจกรรมอย่างหนึ่งที่เหมือนกัน นั่นก็คือ จะมีแฟนรายการมาช่วยผู้จัดรายการรับโทรศัพท์ ช่วยหาเพลง ในทุกสัปดาห์ หากสัปดาห์ใดมีแขกรับเชิญ เป็นศิลปินมีชื่อเสียง แฟนรายการเพลงก็จะมาที่สถานีมากขึ้น นอกจากนั้น รายการถนนดนตรียังได้จัดมหกรรมดนตรีเพื่อชีวิตขึ้นด้วย ถึง 2 ครั้ง ในพื้นที่ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย โดยได้รับความร่วมมือจากวงดนตรีร่วมสมัย หลายค่ายเพลงมาร่วมแสดงโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย และปรากฏว่า มีแฟนเพลงเข้ามาร่วมรายการเป็นจำนวนมาก และยังมีการจัดกิจกรรมเพื่อสาธารณกุศล เช่น เพื่อเด็กยากไร้ในชุมชนแออัด ผ้าห่มเสื้อผ้ากันหนาวแก่เด็กบนดอยไกล อุปกรณ์การศึกษาแก่มูลนิธิเด็ก และถนนดนตรีสัญจร ที่เมื่อสัญจรไปที่ใดจะมีการขอรับบริจาคสิ่งของที่เป็นประโยชน์ เพื่อนำไปช่วยเหลือผู้คนที่ต้องการในท้องถิ่นทุรกันดาร หรือแม้แต่สัตว์ เช่น ถนนดนตรีสัญจร “แคมป์ปิ้งเขาใหญ่ รวมใจไปช่วยช้าง” เป็นต้น

จากการศึกษา ทำให้ทราบว่า รายการถนนดนตรี มีหลักในการนำเสนอ คือ การรักษาความเป็นกลางในการเผยแพร่ข่าวสาร เพราะเพลงที่รายการนำเสนอนั้น เป็นเพลงในแนวเพื่อชีวิตที่มีหลากหลายค่ายเพลง และเป็นสิ่งที่มีความอ่อนไหวมาก เนื่องจากรายการเน้นกลุ่มผู้ฟังวัยรุ่นเป็นหลัก ประกอบกับเนื้อหาของเพลงเพื่อชีวิตมักเป็นเรื่องเกี่ยวกับอุดมการณ์ ความคิด ความเชื่อ ที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพของสังคม หรือเรื่องราวของผู้คนในสังคม เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป หรือไม่ตรงกันได้ แต่การนำเสนอเพลงโดยไม่จำกัดค่ายเพลง หรือเชิญนักดนตรีจากค่ายเพลงต่างๆ มาพูดในรายการ ประกอบกับการทำหน้าที่เป็นสื่อเสรีสำหรับผู้ทำงาน

แนวสร้างสรรค์ต่างๆ ให้มีช่องทางในการนำเสนองานที่เหมาะสม โดยไม่มีผลประโยชน์
ในทางธุรกิจใดๆ จึงเป็นการทำให้รายการสามารถรักษาความเป็นกลางไว้ได้

คานติ ไชยสุนทรวงศ์ (ป๋อง ณ ปะเหลียน) ได้เขียนและร้องเพลง มอบให้รายการ
นี้ ในคอนเสิร์ตครบรอบ 1 ปี ถนนคนตรี ซึ่งมีเนื้อหาแสดงถึงความเป็นสื่อกลาง
ความสัมพันธ์ของผู้คนในสังคมให้สามารถแสดงออกได้อย่างเสรีของรายการนี้

“ถนนสายนี้ มีเสียงดนตรี ขับกล่อมความฝัน
เป็นสื่อเสียงของความสัมพันธ์...เป็นสื่อความฝันของจิตกาล
ถนนสายนี้...มีเสียงดนตรีเป็นการสื่อสาร เป็นกระบอกเสียงเพลงตำนาน
ได้รับขับขานเสียงเพลงเสรี

บอกกล่าวถึงความเป็นไปในสังคมไทยในทุกวันนี้
เป็นสื่อกลางสังคมเสรี...ให้ชนชั้นมีสิทธิเท่าเทียม
ถนน ถนนคนตรี เป็นสื่อเสรีให้กับมวลชน
เป็นถนนของทุกๆ คน ให้ผู้ทุกข์ทนได้เดินข้ามไป
เป็นถนนเส้นทางสายใหม่...สายแห่งสายใย ผูกมิตรไมตรี
ถนน ถนนคนตรี เป็นสื่อเสรีให้กับมวลชน
เป็นถนนของทุกๆ คน ให้ผู้ทุกข์ทนได้เดินข้ามไป
เป็นถนนเส้นทางสายใหม่...สายแห่งสายใย ผูกมิตรไมตรี”

จากแนวเพลงที่รายการนำเสนอ รวมทั้งจากเนื้อหาของเพลงที่ คานติ ไชยสุนทร
วงศ์ เขียนและร้องให้กับรายการถนนคนตรี เป็นการแสดงให้เห็นว่า รายการ
ได้พยายามทำตนเป็นช่องทาง ช่องทางหนึ่ง หรือเป็นสื่อ เป็นหน้าต่างที่เปิดออกไปให้ผู้
ฟังได้รับทราบถึงสภาพของสังคม ตลอดจนแนวความคิด อุดมการณ์ต่างๆ ที่มีต่อ
ปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้น ผ่านออกมาทางเนื้อหา และดนตรีของเพลงในแนวเพื่อ
ชีวิต นอกจากนี้ยังเป็นการรวบรวมภาพสังคมหลายแง่มุม และแนวความคิดของ
คนในสังคมที่มีต่อภาพสังคมเหล่านั้น เข้าไว้ด้วยกัน ด้วยการรักษาความเป็นกลางดัง
กล่าว ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือด้วยดีจากหลายๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ดี รายการนี้มีได้กระทำตนเป็นเวทีสำหรับแลกเปลี่ยน หรือแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของบทเพลง เนื่องจากเพลงในแนวเพื่อชีวิตเป็นสิ่งอ่อนไหวง่ายทางความคิดดังกล่าว แต่การทำตนเป็นช่องทางหนึ่งที่เปิดโอกาสให้มีการนำเสนองานแนวสร้างสรรค์ต่างๆ รวมไปถึงงานอิสระได้คืน และการรวบรวมแนวความคิดที่คล้ายคลึงกันเข้าไว้ด้วยกัน ในลักษณะของผู้ที่นิยมชมชื่นเพลงเพื่อชีวิต ก็เท่ากับเป็นการแสดงออกถึงแนวความคิดของตนเองสู่สังคมโดยสันติวิธี วิธีหนึ่งที่เป็นประชาธิปไตย

ส่วนการจัดกิจกรรมสาธารณกุศลต่างๆ นั้น เป็นการแสดงออกถึงการรับผิดชอบต่อสังคม เป็นการทำหน้าที่เป็นผู้ให้ เป็นผู้ดูแลและคอยช่วยเหลือบำบัดทุกข์ของผู้คนในสังคม เป็นสื่อกลางประสานสายใยสังคมเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อผดุงรักษาสังคมให้มีความเท่าเทียมกันมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ด้วยการพยายามสร้างจิตสำนึกในการสร้างสรรค์สังคมที่ดีในอุดมคติให้เกิดขึ้นในใจของผู้ฟัง ผู้ร่วมรายการ ผ่านทางบทเพลงเพื่อชีวิต และกิจกรรมต่างๆ ที่ทางรายการจัดขึ้น

รายการเพลงทั้ง 3 รายการนี้ เป็นรายการบันเทิงหลักของสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง ถูกจัดอยู่ในช่วงที่ไม่ใช่เวลาทำงานปกติโดยทั่วไป คือ ถูกจัดไว้ในช่วงกลางคืน และช่วงบ่ายของวันหยุดสุดสัปดาห์ การวางผังรายการบันเทิงไว้ในช่วงกลางคืน และช่วงบ่ายของวันหยุด ก็เพราะช่วงเวลาดังกล่าวเป็นเวลาที่คนส่วนใหญ่ต้องการพักผ่อน

“ช่วงค่ำจะเน้นรายการเพลง เพื่อเป็นการผ่อนคลายอารมณ์ที่เครียดมากับงานทั้งวัน จนถึง 24.00 น. ปิดสถานี ส่วนวันเสาร์ - อาทิตย์ ก็จะมีผ่อนคลายมากกว่า” (ชั้น พูลสมบัติ, สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ ช่วงเวลาดังกล่าวยังเป็นเวลาที่ไม่ค่อยมีเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวต่างๆ เกิดขึ้นด้วย แม้ว่าสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง ยังคงยึดหลักในการรายงานข่าวด่วนเป็นหลัก โดยให้ผู้สื่อข่าวสามารถที่จะรายงานข่าว หรือเหตุการณ์แทรกในรายการ

ทุกรายการได้ตลอดเวลา รวมทั้งในรายการเพลงด้วยเช่นกัน แต่ก็พบว่ามักจะไม่ค่อยมีการรายงานเหตุด่วนเข้ามาในช่วงของรายการเพลงมากนัก

นอกจากการทำหน้าที่หลักในการให้ความบันเทิงแก่ผู้ฟังรายการแล้ว การแสดงออกที่แตกต่างกันของรายการเพลงทั้ง 3 รายการ ยังได้สะท้อนให้เห็นบทบาทการทำหน้าที่ที่แตกต่างกันไปด้วย

อย่างไรก็ดี จากการศึกษารายการเพลงทั้ง 3 รายการของสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง พบว่า รายการเพลงทั้ง 3 รายการนี้ มีรูปแบบการนำเสนอ และรูปแบบของเพลงแตกต่างกันไป แต่ก็มีกลุ่มผู้ฟังที่ติดตามรายการเป็นประจำ เป็นของแต่ละรายการ ทั้งยังสามารถดึงกลุ่มผู้ฟังเฉพาะไว้ได้ และมีการจัดกิจกรรมต่อเนื่องจากรายการเพลงอยู่เสมอ ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือจากผู้ฟังประจำเหล่านั้นด้วยดี อาจกล่าวได้ว่า รายการเพลงของสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลงแต่ละรายการนั้นประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง ซึ่งความสำเร็จนั้นเป็นความสำเร็จเฉพาะตัวของแต่ละรายการ หากพิจารณาภาพรวมการจัดรายการเพลงของสถานีวิทยุแห่งนี้ ที่เน้นเพลงเป็นเรื่องรองจากข่าวแล้ว พบว่า การจัดรายการเพลง ผู้จัดมีความเป็นอิสระในการทำงาน ในการเลือกรูปแบบการนำเสนอ ตลอดจนเนื้อหาหรือประเภทของเพลง มากกว่าการจัดรายการข่าว เนื่องจากทั้ง 3 รายการนี้ เป็นรายการใหม่ที่เกิดขึ้นสำหรับสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง มิใช่รายการที่ได้รับความนิยมมาแต่เดิมก่อนที่จะมีการแยกคลื่น แต่ทั้ง 3 รายการนี้ สามารถจัดรายการได้อย่างอิสระดังกล่าว และสามารถทำให้รายการเป็นที่นิยมได้ สามารถทำหน้าที่ให้ความบันเทิงแก่ผู้ฟัง โดยสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ฟังที่มีความแตกต่างกันในเรื่องของวัย รสนิยม และความชอบได้

3. รายการด้านอื่นๆ

รายการด้านอื่นๆ ของสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง รายการที่ได้รับความนิยมจากผู้ฟัง คือ รายการสารพันยามบ่าย

รายการสารพันยามบาย

รายการสารพันยามบาย เป็นรายการสนทนาที่จัดขึ้นใหม่เมื่อมีการแยกคลื่น เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิรท์ มาเป็นสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง รายการสารพันยามบายดำเนินรายการโดย สุวัฒน์ เกิดผล ทวีศักดิ์ ราตรีวิจิตร และฉัตรฤดี กาญจนโอฬารศิริ ลักษณะรายการเป็นการสนทนาร่วมกันในปัญหา สาธารณูปโภค สาธารณูปการ และปัญหาทั่วไปในครัวเรือน ซึ่งผู้ดำเนินรายการใช้วิธีการสนทนาร่วมกัน บางครั้งมีการเชิญบุคคลภายนอกมาร่วมรายการด้วย โดยส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มาจากหน่วยงานบริการสาธารณูปโภค เช่น องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ การไฟฟ้านครหลวง ชมรมแท็กซี่ส่วนบุคคล เป็นต้น วิธีดำเนินรายการค่อนข้างเป็นกันเอง ใช้ภาษาง่ายๆ และไม่มีแบบแผนของทางราชการ นอกจากนั้นยังมีการเปิดเพลงแทรกในรายการ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพลงลูกทุ่ง

เนื้อหาของรายการเป็นการพูดถึงปัญหาที่ประชาชนทั่วไปได้รับ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ฟังโทรศัพท์เข้ามายังสถานีได้ เพื่อแจ้งความเดือดร้อน หรือปัญหาต่างๆ ให้ผู้ร่วมรายการหาทางแก้ปัญหาให้ หากผู้ร่วมรายการไม่สามารถให้ความเห็นในการแก้ปัญหาได้ในขณะนั้น ก็จะรับปัญหาไปเพื่อหาวิธีแก้ไขในภายหลัง นอกจากนี้ทางรายการยังเปิดโอกาสให้ผู้ฟังโทรศัพท์เข้ามาแสดงความคิดเห็น หรือแนะนำวิธีการแก้ปัญหาบางประเภทได้ เช่น ปัญหาเรื่องแมลงสาบ ก็มีผู้ฟังรายการโทรศัพท์เข้ามาแนะนำวิธีการกำจัดแมลงสาบในบ้าน เป็นต้น ดังตัวอย่าง

“คุณทวีศักดิ์ รู้ไหมครับเขากำจัดแมลงสาบกันอย่างไร”

“เอ ไม่ทราบครับ”

“นี่ คุณ..... จากนนทบุรี บอกวิธีกำจัดแมลงสาบมาให้ ลองๆ เอาไปใช้กันคุณะครับ ได้ผลอย่างไรแล้วแจ้งมาด้วยครับ วิธีการ คือ ให้เอา อ่าง หรือกาละมังปากกว้าง มาทาน้ำมันให้ทั่วบริเวณปาก จากนั้นเอาไปรองน้ำไว้ซักครึ่งหนึ่ง แล้วก็เอาเศษอาหาร หรือว่าน้ำมันที่เหลือจากทอดอาหารในกะทะ น้ำมันที่ติดเศษอาหารเหลือๆ ติดกันกะทะ

พวกนี้ละครับพวกแมลงสาบชอบมาก เอาไปผสมในน้ำ น้ำมันก็จะลอยอยู่บนน้ำ พอแมลงสาบลงไปกิน เสร็จแล้วก็ขึ้นไม่ได้”

“คงจะใช้ครับ เพราะน้ำมันที่ปากอ่างจะล้น

“ครับแล้วตัวก็เปียกน้ำด้วย ก็เอาไปลองดูนะครับ สูตรของคุณ..... จากนนทบุรี ท่านผู้ฟังลองดูได้ผลอย่างไร อย่าลืมแจ้งมาทางรายการด้วยครับ” (รายการวิทยุ : สารพันยามบ้าย)

รายการสารพันยามบ้าย เป็นรายการที่ได้รับความสนใจจากกลุ่มแม่บ้าน แม่ค้า พ่อค้า และกลุ่มผู้ขับแท็กซี่ โดยจะมีคนทั้งสามกลุ่มนี้โทรศัพท์เข้ามาสอบถามปัญหาแจ้งความเดือดร้อน หรือโทรศัพท์เข้ามาร่วมรายการอยู่เสมอ

จากการศึกษา รายการสารพันยามบ้าย เป็นรายการที่ได้รับความสนใจจากผู้ฟังหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มแม่บ้าน แม่ค้า พ่อค้า และกลุ่มผู้ขับแท็กซี่ เมื่อพิจารณากลุ่มผู้ฟังกลุ่มต่างๆ เหล่านี้ พบว่า กลุ่มผู้ฟังกลุ่มต่างๆ เหล่านี้ ไม่น่าจะสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายที่สถานีได้กำหนดไว้ที่กลุ่มบีบวก ซึ่งจัดเป็นกลุ่มผู้มีรายได้สูง แต่หากใช้เกณฑ์ในการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ว่า เป็นประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีรายได้ระหว่าง 5,000 บาทขึ้นไป กลุ่มเป้าหมายของรายการนี้ก็สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายของสถานีที่ได้วางไว้ และเวลาออกอากาศ ที่เป็นช่วงบ้ายก็เหมาะสมสอดคล้องกับผู้ฟังของรายการ ตลอดจนการเปิดเพลงลูกทุ่งแทรกในรายการ ก็สอดคล้องกับผู้ฟังของรายการเช่นกัน

สำหรับเนื้อหาของรายการส่วนใหญ่เป็นการพูดถึงปัญหาต่างๆ ที่หลากหลายไม่จำกัด เป็นปัญหาที่ผู้ฟังประสบมา แล้วแจ้งเข้ามายังรายการ เพื่อให้รายการช่วยหาทางแก้ปัญหาให้ หรืออย่างน้อยก็รับทราบ ว่า ผู้ฟังได้รับความเดือดร้อนจากเรื่องอะไรบ้าง รายการสารพันยามบ้ายจึงเปรียบเสมือนเป็นที่รับเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชน เป็นช่องทางให้ประชาชนได้มีโอกาสบอกกล่าวความทุกข์ของตน พร้อมกันนั้น รายการนี้ก็ได้ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางให้กับผู้รู้มาช่วยกันหาหนทางขจัดปัดเป่าความทุกข์นั้นให้แก่ผู้

ฟัง นอกจากนี้ ยังทำหน้าที่เสมือนผู้ประสานและลดความขัดแย้งของปัญหา ที่เกิดขึ้นมาจากหน่วยงาน หรือองค์กรต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรของรัฐ กับประชาชน โดยการเปิดโอกาสให้บุคคลจากหน่วยงาน หรือองค์กรต่างๆ นั้น ได้มาชี้แจง ทำความเข้าใจ และไขปัญหานั้นๆ ให้กับผู้ฟัง ซึ่งเป็นการสนองนโยบายหนึ่งของสถานีวิทยุแห่งนี้ด้วย ที่ว่า เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างรัฐบาล องค์กรของรัฐและเอกชน กับ ประชาชน ในการที่จะสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน เพื่อสร้างประโยชน์ต่อประเทศชาติ

2. บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านผลิตรายการ

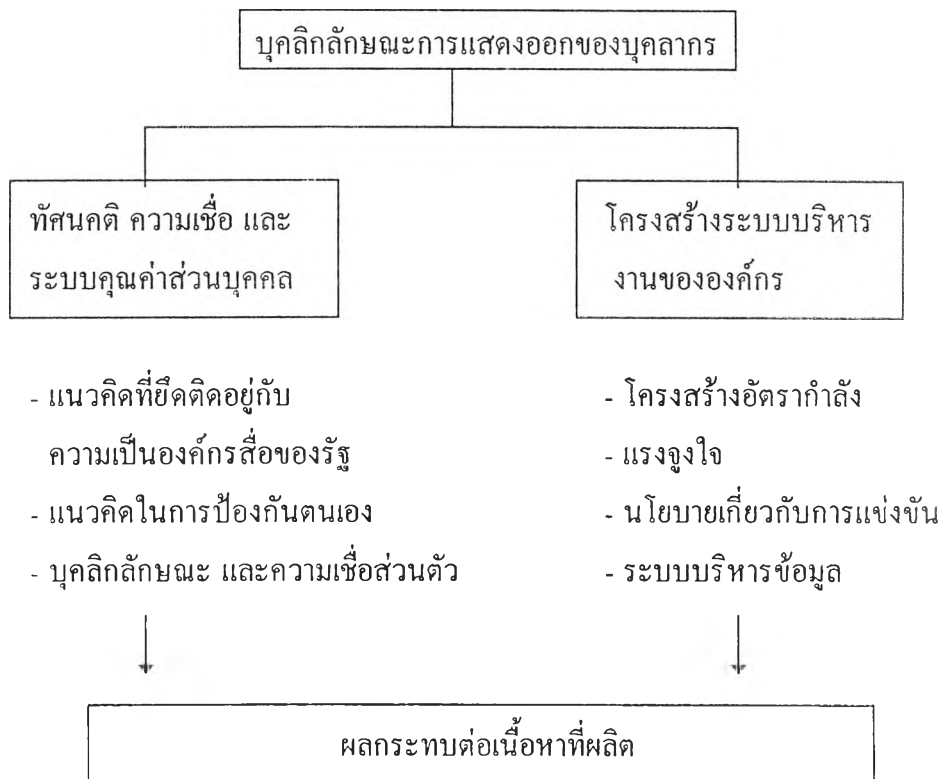
นอกจากนโยบาย และโครงสร้างการบริหารงานภายในองค์กรและการผลิตรายการ จะมีผลต่อการแสดงออกของสื่อแล้ว บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในการผลิตสื่อ ก็มีผลต่อการแสดงออกของสื่อด้วยเช่นกัน กล่าวคือ บุคลิกลักษณะส่วนบุคคล และการแสดงออกต่างๆ ของผู้ปฏิบัติงานมีผลต่อการผลิตสื่อ ซึ่งจะไปส่งผลกระทบต่อเนื้อหาที่ผลิต ซึ่งเป็นการแสดงออกของสื่ออีกทอดหนึ่ง บุคลิกลักษณะส่วนบุคคล และ การแสดงออกต่างๆ ของผู้ปฏิบัติงานสื่อ นั้น เกิดมาจากสาเหตุปัจจัยใหญ่ๆ 2 เหตุปัจจัย คือ

1. ทักษะคติ ความเชื่อ และระบบคุณค่าส่วนบุคคล ซึ่งได้แก่ แนวความคิดของตัวผู้ปฏิบัติ ที่มีต่อลักษณะขององค์กร และงานที่ตนผลิตออกมาในฐานะสมาชิกขององค์กร เช่น แนวคิดที่ยึดติดอยู่กับความเป็นองค์กรสื่อของรัฐ ความคิดเกี่ยวกับผลกระทบต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการเผยแพร่งานนั้นสู่สาธารณชน เช่น แนวความคิดในการป้องกันตนเอง เป็นต้น นอกจากนี้ บุคลิกลักษณะ และ ความเชื่อส่วนตัว ก็มีผลกระทบต่อ การแสดงออกของสื่อด้วยเช่นกัน

2. พลังอำนาจภายในองค์กร หรือโครงสร้างระบบบริหารงานขององค์กร ปัจจัยนี้เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อบุคลากร ทำให้การแสดงออกของบุคลากร ไปมีผลกระทบต่อการทำงานอีกทอดหนึ่ง เนื่องจาก สวท. เอฟ.เอ็ม 92.5 เมกกะเฮิรท์ สถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง เป็นองค์กรสื่อของรัฐ โครงสร้างระบบบริหารงานขององค์กรแห่งนี้

จึงเป็นไปตามระบบการบริหารงานราชการ ในที่นี้ได้แก่ โครงสร้างอัตรากำลัง แรงจูงใจ นโยบายเกี่ยวกับการแข่งขัน และระบบบริหารข้อมูล

แผนภูมิที่ 10 ปัจจัยที่ทำให้บุคลิกลักษณะ การแสดงออกของบุคลากรมีผลกระทบต่อเนื้อหาของสื่อที่ผลิต

1. ทัศนคติ ความเชื่อ และระบบคุณค่าส่วนบุคคล

1.1 แนวคิดที่ยึดติดอยู่กับความเป็นองค์กรของรัฐ

แนวความคิดดังกล่าว เป็นความคิดในเชิงอนุรักษ์ หรือปกป้องผลประโยชน์ของรัฐ ซึ่งเกิดมาจากความยึดติดกับภาพของกรมประชาสัมพันธ์ ในฐานะสื่อมวลชนของรัฐ ดังนั้นจึงมีความคิดว่า ควรนำเสนอข่าวของรัฐบาลเป็นหลัก แม้จะเสนอข่าวในอีกซีกหนึ่งก็จะเสนอเพียงเล็กน้อย

“ถ้าเป็นรัฐบาลพูดก็ออกได้ ถ้าฝ่ายค้านคำรัฐบาลมาก ก็ออกไม่ได้” (พันธทิพย์ สุนันท์ยกุล, สัมภาษณ์)

หากข่าวนั้น มีความขัดแย้งกันอย่างรุนแรง หรือส่งผลกระทบต่อรัฐบาล ก็จะทำให้หน้าที่การงานนั้นให้มีระดับของความขัดแย้งลดลงก่อนที่จะทำการเผยแพร่ เช่น ตัวอย่างข่าวนายมนตรี พงษ์พานิช เรื่องสนามบินหนองงูเห่า เป็นต้น นอกจากนี้ ยังนำเสนอข่าวที่ผู้ฟังควรรู้มากกว่าที่จะนำเสนอข่าวที่ผู้ฟังอยากรู้

“เช่นกรณีการทำไม้ที่พัวพันกันอยู่ ประชาชนเขาอยากรู้ว่าพัวพันกันจริงไหม เพราะอะไร ลึกลับที่เขาอยากรู้ ทำไม เพราะอะไร จริงหรือเปล่าที่รัฐบาลมีส่วนพัวพัน สิ่งที่ต้องรู้ ก็คือ วิธีการทำงานเรื่องของไม้ ชักลากไม้ สาเหตุที่ทำให้มาถึงจุดนี้ คือ จุดที่ทำไมต้องมีการแย่งชิงผลประโยชน์ และเขาจะใช้กลยุทธ์พินิจตัดสินเองได้ว่า ใครเร็วกว่ากันแน่.... ข่าวไม้ที่กองข่าวได้รับเข้ามา ในกองบรรณาธิการ เป็นเรื่องอยากรู้ หรือเรื่องควรรู้.... เป็นเรื่องควรรู้เสียมากกว่า เท่ากับเสนอเรื่องที่ต้องรู้...” (พันธทิพย์ สุนันท์ยกุล, สัมภาษณ์)

1.2 แนวคิดในการป้องกันตนเอง

แนวคิดในการป้องกันตนเอง เป็นความคิดที่เกี่ยวข้องสืบเนื่องมาจากแนวคิดในการเป็นสื่อของรัฐ เป็นความไม่มั่นใจเกี่ยวกับผลกระทบต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการนำเสนอข่าวสารสู่สาธารณชน เนื่องจากเป็นสื่อของรัฐ ดังนั้น การหลีกเลี่ยงที่จะนำเสนอข่าวสารที่ส่งผลกระทบต่อรัฐบาล หรือการลดทอนระดับความขัดแย้งต่างๆ ในเนื้อหาข่าวสารที่เกี่ยวกับรัฐบาล ถือเป็น การป้องกันตนเอง เพราะอย่างไรก็ตาม ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการผลิตสื่อ ก็ยังสำนึกอยู่เสมอว่า ตนยังมีอิทธิพลบางหนี่งนอกเหนือไปจากบทบาทของสื่อมวลชน ก็คือ บทบาทของความเป็นข้าราชการของหน่วยงานรัฐบาล ที่มีโครงสร้าง กลไกการบริหาร และระเบียบข้อบังคับต่างๆ ในระบบราชการมากำหนดความเป็นข้าราชการอยู่

จากกรณี ข่าวการทำไม้ การที่ต้องเสนอข่าวควรรู้ โดยไม่สามารถเสนอข่าวที่ผู้ฟังอยากรู้ได้ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะกลไกการบริหาร และระเบียบข้อบังคับดังกล่าว

“แะะมากไปก็ไม่ได้ เพราะความเป็นกรมประชาสัมพันธ์.... ทำมากกว่านี้ไม่ได้ ทำไม่ได้เพราะตรงไหน จะแะะรัฐบาลหรือ ถ้าจะตีรัฐบาล เราไม่สามารถทำเขาได้...” (พันธ์ทิพย์ สุนันทียกุล, สัมภาษณ์)

กรณีงควิชาการเดินทางไปญี่ปุ่น และข่าวลือการย้ายฟองसान จามรจันทร์ ก็เป็นตัวอย่างหนึ่งที่ข้าราชการกรมประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ข่าวของสถานีวิทยุแห่งนี้ ต้องระวังตัวเอง ต้องป้องกันตนเองไว้ก่อน

จากแนวคิดในเรื่องความเป็นสื่อของรัฐที่ดี การป้องกันตนเองที่ดี หรือบทบาทของความเป็นข้าราชการที่ดี ทำให้ผู้ปฏิบัติไม่อาจทำงานได้อย่างอิสระเต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทำรายการข่าว ส่งผลให้สารที่นำเสนอออกไปนั้น ขาดความสมบูรณ์ในเชิงลึก บางข่าวขาดความละเอียดในเนื้อหา และบางข่าวขาดความเป็นกลาง ทำให้บทบาทของสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลงเอนเอียงไปในทาง การเป็นสื่อของรัฐ ที่มีหน้าที่ตอบสนองนโยบายของรัฐบาล

1.3 บุคลิกลักษณะและความเชื่อส่วนตัว

สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิรท์ สถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง มีรายการหลักๆ ก็คือ รายการข่าว และ รายการเพลง สำหรับรายการข่าว กล่าวได้ว่า ผู้ดำเนินรายการไม่สามารถนำความเชื่อ ความคิดเห็นส่วนตัว แทรกเข้าไปในเนื้อหาที่นำเสนอออกอากาศได้ เพราะจะต้องรักษาความเป็นกลาง และ จากแนวคิด 2 ประการที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่ก็ยังมีบางรายการที่ผู้ดำเนินรายการ สามารถใช้บุคลิกลักษณะ ความเชื่อส่วนตัว เป็นแนวทางในการนำเสนอ และทำให้รายการได้รับความนิยมได้ เช่น ฟองसान จามรจันทร์ มีความเชื่อว่ารายการข่าว สามารถมองอีกมุมหนึ่งได้ มองให้เข้าใจ ไม่ต้องเคร่งเครียด จึงมีวิธีการพูดแบบ พูดไป และหัวเราะไปในบางครั้ง ซึ่งเป็นการลดความเคร่ง

เครียดของเนื้อหาในรายการลง ทำให้ดูไม่จริงจังมากจนเกินไป เนื่องจาก เนื้อหาของ รายการส่วนใหญ่เป็นเรื่องการเมือง ที่มีฝ่าย มีพรรค มีความขัดแย้ง เป็นเนื้อหาหลัก ความไม่เคร่งเครียด และไม่จริงจังมากจนเกินไป ก่อให้เกิดผลทางจิตวิทยาต่อผู้ฟัง ประการหนึ่ง คือ ทำให้ผู้ฟังสนใจติดตามฟังรายการนี้ได้อย่างสบายใจ

รูปแบบการนำเสนอของไชยวัฒน์ รัตนประสิทธิ์ ในรายการข่าวยามเช้า ก็เช่นกัน การที่ไชยวัฒน์ รัตนประสิทธิ์ ยังคงยึดวิธีการนำเสนอข่าวยามเช้าด้วยวิธีของ ปรีชา ทรัพย์โสภณ ที่เล่าข่าวอย่างรวดเร็วต่อเนื่อง ก็เพราะเชื่อว่า วิธีการนำเสนอเช่นนั้น จะทำให้ผู้ฟังได้รับข้อมูลข่าวสารในยามเช้าได้อย่างสละสลวย ไม่จืดจาง

จะเห็นได้ว่า ในรายการข่าว ผู้ปฏิบัติหน้าที่ หรือผู้ดำเนินรายการ ไม่อาจนำความ เชื่อส่วนตัวแทรกเข้าไป ในเนื้อหาของข่าวได้ แต่จะนำมาใช้ในวิธีการนำเสนอ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลทางจิตวิทยา เช่น ก่อให้เกิดความนิยมในรายการ หากจะพิจารณาในมิติที่ว่า ได้ส่งผลต่อบทบาทหน้าที่ของสื่อแล้ว อาจจะไม่ปรากฏชัดเจนนัก นอกจากเป็นการทำให้สถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง เปรียบเหมือนเพื่อนที่พูดคุยชอบเล่าเรื่องราวต่างๆ ให้ ฟัง แต่เน้นที่เรื่องการเมือง ในกรณีของฟองสนาน จามรจันทร์ ส่วนไชยวัฒน์ รัตนประสิทธิ์ ทำให้สถานีแห่งนี้เป็นเช่นนาฬิกาปลุกในยามเช้า

อย่างไรก็ดี สำหรับรายการเพลงแล้ว บุคลิกลักษณะ และ ความเชื่อส่วนตัว อาจถูกนำเสนอสอดแทรกเข้าไปในรายการได้อย่างเปิดเผย ดังเช่นใน รายการฝากไว้ กับวันเวลา การพูดอย่างสุภาพ ด้วยเสียงนุ่มนวล ให้เกียรติผู้ฟัง เป็นการทำหน้าที่ เป็น ตัวอย่างที่ดีให้แก่ผู้ฟัง ด้วยการทำหน้าที่รักษาและสืบทอดวัฒนธรรมที่ดีงาม ส่วนการ นำเรื่องบาปบุญคุณโทษ กุศลผลบุญ ที่เป็นประสบการณ์ของตนเองมานำเสนอแก่ผู้ฟัง เป็นการถ่ายทอดความเชื่อส่วนตัวสอดแทรกเข้าไปในรายการ โดยเชื่อว่าความเชื่อเช่นนั้นเป็นสิ่งที่ดี ที่ควรนำมาเผยแพร่ เป็นการทำหน้าที่ชี้แนะทางความคิดถึงสิ่งที่ควรกระทำ หรือไม่ควรกระทำ ให้แก่ผู้ฟังรายการ

2. โครงสร้างระบบบริหารงานขององค์กร

2.1 โครงสร้างอัตรากำลัง

เนื่องจาก สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิรต์ สถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง เป็นหน่วยงานของรัฐบาล ดังนั้นจึงต้องอยู่ภายใต้ระบบบริหารแบบราชการ โครงสร้างอัตรากำลัง เป็นระบบบริหารงานราชการเกี่ยวกับบุคลากร ที่ทำให้ไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงจำนวนบุคลากร หรือเปิดโอกาสให้มีบุคลากรใหม่เข้ามาในองค์กร ส่งผลให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในองค์กร เป็นผู้ที่มีอายุมากเป็นส่วนใหญ่

“คนของเราที่ว่าอายุมาก เพราะของเรามีกรอบอัตรากำลังเป็นตัวกำหนด เราไม่ค่อยได้เด็กใหม่ นานๆ มีตำแหน่งสักอันหนึ่ง เราก็รับผู้ที่ย้ายมาจากต่างจังหวัด แล้วบางครั้งไม่ใช่เพราะกองข่าวเลือกที่จะรับ แต่มาโดยระบบราชการ และบางครั้งเข้ามาก็อายุมากแล้ว การสอบรับคนใหม่ บางครั้ง คนที่สอบได้ก็อายุมากแล้ว เมื่อทำข่าว 10 ปีผ่านไป คนเพิ่มขึ้นมา 2 - 3 คน ผู้สื่อข่าวก็อาจจะไปทำข่าวอยู่โดยอายุ 40 ถึง 40 กว่า ย่อมต้องลาโดยธรรมชาติ กำลังถอยไป แม้ใจยังสู้ มันต่างกับสื่ออื่นๆ เขามีการขยายงานรับคนใหม่” (ชาริณี ภาวะสุทธิการ, สัมภาษณ์)

“มีคนเฉื่อยในบุคลากรฝ่ายข่าวครั้งต่อครั้ง มันเป็นปัญหาไม่ค่อยสั่งสม จะว่ากันไม่ได้ เพราะคนที่จะเป็นผู้สื่อข่าวต้องกระตือรือร้น ต้องหนุ่มสาว แต่คนที่นี่ ทำงานมานาน และแก่ คือ เกิน 30 ปี แทบทั้งนั้น และค่อยๆ ได้ระดับขึ้นมา ถ้ามีที่อื่นเขาคงไป แต่ที่เป็นระบบราชการ บางคนอยากไปทำในตำแหน่งอื่น แต่ไม่มีตำแหน่ง เพราะถ้าจะไปแข่งกับนักข่าว อายุ 20 ปีขึ้นไปไม่ไหว องค์กรจึงค่อยๆ เฉื่อยโดยไม่รู้ตัว” (กรรณิการ์ เพ็ญชาติ, สัมภาษณ์)

อายุของข้าราชการกองข่าว โดยเฉลี่ย มีอายุสูงถึง 42 ปี อาจจะมากเกินไปสำหรับผู้ที่จะต้องออกไปปฏิบัติหน้าที่ผู้สื่อข่าวในสนาม โดยเฉพาะข่าวตามกระแสหรือข่าวแห่ เมื่อเปรียบเทียบกับนักข่าวในสังกัดสื่ออื่นๆ ในปัจจุบัน พบว่า ส่วนใหญ่

มีอายุไม่มากนัก บรรณาธิการบางคน ซึ่งทำหน้าที่ผู้สื่อข่าวด้วยยอมรับว่า การที่จะไปวิ่งแข่งข่าวกับนักข่าวรุ่นเล็กๆ ของสื่ออื่นๆ นั้น ไม่สามารถที่จะทำได้ นอกไปจากนี้ผู้ที่มิใช่อายุมากก็มักจะมีความเหนื่อยอยู่ในตัวโดยธรรมชาติ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพการผลิต และคุณภาพของงานโดยรวม โดยอาจจะทำให้ข่าวที่นำเสนอขาดรายละเอียด หรือขาดความสมบูรณ์ในเนื้อหา ขาดความลึก หรืออาจจะไม่มีความหลากหลาย จากหลายแหล่งข้อมูล เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การที่นักข่าวมีอายุมาก ก็มีไว้จะส่งผลทางด้านลบแต่เพียงด้านเดียว นักข่าวที่มีอายุมาก ทำข่าวมานาน ก็ย่อมจะมีประสบการณ์สูง ประสบการณ์ข่าวที่ยาวนานจะเป็นประโยชน์สำหรับนักข่าวสูงอายุเหล่านี้ เพราะแหล่งข่าวจะเชื่อถือ และไว้วางใจ ทำให้สามารถที่จะได้ข่าวในขณะที่นักข่าวรุ่นใหม่ไม่สามารถหาข่าวได้ แต่ทั้งนี้จะต้องขึ้นอยู่กับนักข่าวคนนั้นด้วยว่าสามารถพิสูจน์ตัวเองให้แหล่งข่าวเชื่อถือได้มากน้อยแค่ไหน นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะ และแนวคิดในการทำงานเฉพาะบุคคล ประกอบด้วย ดังเช่น การทำงานของฟองसन จามรจันทร์

“นักข่าวอายุมากจะหลีกเลี่ยงสภาพหมาไล่เนื้อที่แก่ และไร้ประโยชน์ได้ ก็ต่อเมื่อ นักข่าวคนนั้นเป็นคนที่ทำข่าวได้ดี รู้จักแสวงหาความรู้ ทันสมัย และคบกับคนทุกรุ่น” (ฟองसन จามรจันทร์, สัมภาษณ์)

สิ่งสำคัญสำหรับฟองसन จามรจันทร์ ในการเป็นนักข่าว ก็คือ จะต้องขยันติดตามสถานการณ์ให้ทัน แม้ว่าฟองसन จามรจันทร์ จะมีอายุสูงถึง 44 ปี แต่ก็ยังมีความกระตือรือร้นสูง มีผลงานการรายงานข่าวเข้าไปยังสถานีวิทยุตลอดเวลา โดยเฉพาะในช่วงที่เกิดภาวะการแข่งขันด้านข่าวระหว่างสื่อสูง สื่อทุกสื่อจะแข่งชิงในเรื่องความเร็วในการนำเสนอ แม้กระนั้นก็พบว่า ฟองसन จามรจันทร์ จะประจำอยู่ในจุดสำคัญๆ และรายงานข่าวสดเข้าไปยังสถานีได้ทุกครั้ง ดังนั้นจึงไม่สามารถกล่าวได้ว่า อายุมากจะเป็นอุปสรรค หรือก่อให้เกิดผลลบต่อการทำงาน แต่ขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะ และแนวคิดในการทำงานของตัวบุคคลประกอบด้วย ที่จะผลิตงานออกมามีคุณภาพหรือไม่

จากการทำงานของฟองสนาม ส่งผลให้สถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง สามารถทำหน้าที่ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารให้แก่ผู้ฟัง ได้อย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ และไม่พลาดข่าวสารที่มีความสำคัญ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถานี

2.2 แรงจูงใจ

แรงจูงใจ หรือระบบการส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าในองค์กร มีความเกี่ยวข้องกับระดับอายุของข้าราชการด้วย กล่าวคือ ข้าราชการที่อายุมาก ทำงานมานาน มักจะไม่ได้รับการสนับสนุนให้ก้าวหน้า จึงทำให้มักจะขาดความคิดสร้างสรรค์ และไม่ค่อยจะยอมรับความเปลี่ยนแปลง อันเนื่องมาจากความล้าและความเฉื่อย โดยวัยด้วย การทำงานก็จะเป็นการทำไปวันหนึ่งๆ ไม่มีความเปลี่ยนแปลง ไม่มีอะไรใหม่ และไม่มีการพัฒนา คุณภาพของงานก็ลดลง

“คนเฉื่อยที่นี้มีเยอะ ประมาณ 40 เปอร์เซ็นต์ สาเหตุเพราะอยู่มานาน ไม่ได้รับการโปรโมท (การสนับสนุนให้ก้าวหน้า - ผู้วิจัย) ขาดความคิดสร้างสรรค์ ไม่ยอมรับความเปลี่ยนแปลงของโลก เมื่อมีคนเฉื่อยถึง 40 เปอร์เซ็นต์ การทำงานก็สโลว์ดาวน์ ทำซังกะตายไปวันๆ หรือบางคนยังหลงตัวเองไม่มองข้างหน้า” (พันธ์ทิพย์ สุนันทิยกุล, สัมภาษณ์)

2.3 นโยบายเกี่ยวกับการแข่งขัน

นโยบายเกี่ยวกับการแข่งขัน เป็นนโยบายหนึ่งที่ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดรายการของ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิรต์ จากสถานีวิทยุแห่งชาติ มาเป็นสถานีวิทยุคลื่นข่าวและเพลง จากเดิมที่เคยเป็นสถานีวิทยุแห่งชาติ เป็นสื่อของรัฐ การดำเนินงานอยู่ภายใต้ระบบของราชการ ไม่มีวัตถุประสงค์หรือนโยบายที่มุ่งเน้นทางด้านการแข่งขันเลย ผู้ปฏิบัติก็มีความคุ้นชินกับระบบ ระเบียบวิธีการทำงานแบบหนึ่งที่สามารถทำงานไปได้เรื่อยๆ แต่เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น แบบพลิกบทบาทขององค์กร ตัวผู้ปฏิบัติที่มีความคุ้นชินกับระบบเดิมย่อมได้รับผลกระทบ และส่งผลต่อการทำงานในที่สุด

“ถ้าเทียบกับคนหนังสือพิมพ์ ของเราเมื่ออยู่แล้ว แต่จะบอกว่าคนของเราเฉื่อยก็ไม่ได้ เพราะแนวคิด หรือวิธีคิดของผู้บริหารรุ่นใหม่ที่เรา แข่งขันตลอดเวลานั้นไม่เคยติดอยู่ในความคิดคนของเรามาก่อน เราเคยทำข่าวกันอย่างสบายๆ ไม่ซีเรียสมาตลอด เหมือนโดนปลุกฝังมานานแล้วว่า งานข่าวมันจะมีช่วงว่างที่สามารถปลีกไป ทำอะไรได้มากกว่าวิชาชีพอื่น แม้จะไม่มีเวล่ำเวลาที่แน่นอน แต่ก็ชดเชยกันไปด้วยเวลาว่าง ไม่ต้องมานั่งทำงานกับโต๊ะตลอดเวลา เมื่อไม่ได้ปลุกฝังเรื่องแข่งขันมาแต่แรก พอมาปลุกฝังความคิดนี้คงเป็นไปได้ ความกระตือรือร้นจึงจืดจางๆ ลงๆ ตามแรงกระตุ้นเป็นระยะๆ” (ธัญนรี ชันยากร, สัมภาษณ์)

ความกระตือรือร้นที่จืดจางๆ ลงๆ ตามแรงกระตุ้นเป็นระยะๆ เป็นเรื่องชี้ให้เห็นว่า ผลงานที่ออกมาจะไม่มีควมสม่ำเสมอ ไม่คงที่ เมื่อพิจารณาจากรายการของสถานีหลายๆ รายการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายการข่าวประเภทเล่าข่าว หรือสนทนา บางรายการ พบว่า ไม่มีความสม่ำเสมอในรูปแบบการนำเสนอ บางครั้งเปิดโอกาสให้มีการโทรศัพท์เข้ามาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น บางครั้งไม่มี บางครั้งสามารถนำเสนอเนื้อหาได้หลากหลาย มีความสมบูรณ์ในเชิงลึก บางครั้งไม่สามารถทำได้ ทำให้รายการไม่อาจแสดงบทบาทหน้าที่ ที่ชัดเจนได้

2.4 ระบบบริหารข้อมูล

ระบบบริหารข้อมูลมีความสำคัญ ต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ผลิตสื่อ มาก เนื่องจากสถานีเน้นข่าวเป็นหลัก ระบบบริหารข้อมูลเปรียบเป็นแหล่งวัตถุดิบ เป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญแหล่งหนึ่งในองค์กร เป็นส่วนที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติสามารถค้นคว้าข้อมูลประกอบ ทำให้ข่าวสารที่นำเสนอ นั้น มีความสมบูรณ์ในเชิงลึกมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าเนื้อหาที่นำเสนอ นั้นเป็นรายงานพิเศษ หรือมีเช่นนั้นก็ใช้เป็นข้อมูลที่จะนำไปสู่ประเด็นคำถามสัมภาษณ์ เพื่อให้เนื้อหาข่าวมีความละเอียด สมบูรณ์ และมีความลึก หลากหลายประเด็นเพิ่มมากขึ้นได้ นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมให้กับบุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งเป็นการพัฒนาบุคลากรด้วย อย่างไรก็ดี

จากการศึกษา พบว่า ภายในองค์กรแห่งนี้ ไม่มีระบบบริหารข้อมูล หรือไม่มีการจัดระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ดี

“ไม่มี เวลาจะหาข้อมูลที่ ลำบาก” (ชญนรี ชันยากร, สัมภาษณ์)

“ยังไม่มีการจัดระบบที่ดี ไม่มีการจัดทำเรื่องราวต่างๆ ที่จะนำมาค้นคว้าได้ในเวลาใดเวลาหนึ่ง” (ทิวพร แสนเมืองชิน, สัมภาษณ์)

การจัดเก็บข้อมูล เป็นไปในรูปแบบของการ รวบรวมจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคล บางคนเก็บ บางคนไม่เก็บ หรือเก็บอย่างไม่เป็นระบบระเบียบ

“มีเก็บไว้ไม่เป็นระเบียบ ของตัวเอง ไม่ได้จัดเข้าระบบ... ต่างคนต่างเก็บกันเอง เจอบ้าง ไม่มีบ้าง” (ชาติชาย รำพึง, สัมภาษณ์)

“การจัดเก็บข้อมูล เอาเป็นว่าระบบแมนเนจ (manage) ไม่ดี การไม่รู้ ไม่ฝึกคนมีมานาน ไม่สอนกันมาก่อน ผมก็สอนตัวเอง เก็บเอง เคยแบ่งให้คนทำ เก็บเป็นตะวัน ออกกลาง เป็นภาค ก็เอามากองกันไว้เฉยๆ ไม่ได้แยกเรื่อง ว่านี่ อาราฟต์พูดอะไรเอาไว้... มันเป็นระบบต่อเนื่อง ผมว่าทุกแห่งในกรม นอกจากคนสนใจก็เก็บของตัวเองเอาไว้ ไม่มีการสรุปย่อเป็นระบบ” (วินัย หาญธานี, สัมภาษณ์)

อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ มีความเห็นว่า ควรจะมีการจัดระบบบริหารข้อมูลกลาง แม้ว่าแต่ละคนจะเก็บข้อมูลของตนเองแล้วก็ตาม

“แต่ละคนเก็บ แต่มองว่าน่าจะมีข้อมูลกลางที่ทุกคนนำไปใช้ได้ อย่างพื้บั้ง สมาชิกรัฐธรรมนูญ หนูไม่มี เวลามีคนโทร.ถามเรื่องนี้ไปถึงไหน ก็ตอบไม่ได้ รู้สึกไม่ดี ทุกคนน่าจะมีโอกาสสัมผัสข้อมูลตรงนั้นได้... กรมนี้เป็นหน่วยงานที่เกิดอะไรคนจะ โทร.ถาม

อยากได้ข้อมูล ซึ่งบางครั้ง เราต้องมารีบทให้เขา เพราะทุกคนมอง กรมต้องให้ข้อมูล
ได้ทุกอย่าง แต่จริงๆ ทำไม่ได้ตรงจุดนั้น” (ทิวพร แสนเมืองชิน, สัมภาษณ์)

“ระบบข้อมูล จำเป็นมาก” (วินัย หาญชำนาญ, สัมภาษณ์)

“น่าจะมึระบบข้อมูล น่าจะเรียกได้ เวลาจะค้นก็กดมาดูได้” (ธัญนรี ชันยากร,
สัมภาษณ์)

จะเห็นได้ว่า ระบบบริหารข้อมูลมีความสำคัญ และจำเป็นมากสำหรับงานข่าว
จากโครงสร้างการจัดระบบบริหารงานของกองข่าวในประเทศ ที่แบ่งเป็นกลุ่มๆ และมี
กลุ่มศูนย์ข้อมูลด้วยนั้น แท้จริงแล้วศูนย์ข้อมูลมิได้ทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลที่
สามารถใช้ค้นคว้า อ้างอิงได้ตามความต้องการของผู้ปฏิบัติงานเลย

“มีคนเข้าใจว่า ที่แยกเป็นฝ่ายข้อมูลจะเก็บข้อมูลเป็นเรื่องๆ แต่ก็ไม่ใช่ แค่เก็บ
ข่าวแต่ละวัน ป้อนคอมพิวเตอร์ออนไลน์ คือแค่ รีไรท์ (rewrite) ข่าว ป้อนคอมพิวเตอร์
ไว้เผยแพร่ และจะลบไปในแต่ละวัน พอใช้วันนี้ก็วันก็ลบไปแล้ว แต่ครั้งแรกทุกคน
คิดว่า ฝ่ายข้อมูลเป็นแบบห้องสมุด” (ธัญนรี ชันยากร, สัมภาษณ์)

หากผู้ปฏิบัติต้องการข้อมูล จะต้องหาจากแหล่งอื่น หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กับสายงานของตน

“ขอได้จากแหล่งข่าวเป็นส่วนใหญ่ จากกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์บ้าง สภาหอ
การค้าบ้าง กระทรวงต่างประเทศบ้าง เวลาต้องการข้อมูล และหาไม่ได้จะขอจากที่อื่น”
(ชาติชาย ร่ำพึ้ง, สัมภาษณ์)

สาเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้ไม่มีระบบบริหารข้อมูลตามที่ผู้ปฏิบัติต้องการนั้น ส่วน
หนึ่งเป็นเพราะ โครงสร้างการบริหารขององค์กร ที่ไม่มีการจัดแบ่งหน่วยงานที่มีหน้าที่

รับผิดชอบโดยตรง และเป็นเพราะระบบบริหารงานแบบราชการ ที่บุคลากรทำงาน หรือรับผิดชอบต่องานตามเวลาราชการ หรือเวลาที่ต้องปฏิบัติหน้าที่เท่านั้น และไม่มี การติดตามผลการทำงาน

“เป็นเพราะระบบราชการ พอหมดหน้าที่และเวร ก็ไม่สนใจ และทัศนคติในการ ทำงานไม่ดี ที่นี้ทำงานเป็นกะเป็นเวร พันตัวเองก็ไป... นี่เป็นเพราะระบบราชการไม่มี การตามงาน พอสั่งไม่ทำก็ไม่ลงโทษ” (วินัย หาญชำนาญ, สัมภาษณ์)

อย่างไรก็ดี ผู้ปฏิบัติมีความเห็นว่า หากจะทำระบบจัดเก็บข้อมูล จะต้องมีเจ้า หน้าที่รับผิดชอบโดยเฉพาะ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่างก็มีงานประจำที่มี ปริมาณมากอยู่แล้วในความรับผิดชอบ

“ถ้าจะเก็บข้อมูล ต้องใช้คนทำงาน ปกติก็ไม่ไหวอยู่แล้ว” (ชาติชาย รำพึง, สัมภาษณ์)

“อยู่ที่บุคลากร ต้องมีเจ้าหน้าที่เฉพาะมาหาข้อมูลเอง แทนที่จะให้ผู้เรียบเรียง เก็บมาให้ แต่ถ้าทำอย่างนั้น งานอื่นก็เสีย งานแปลไม่มีคนมาแปล” (วินัย หาญชำนาญ, สัมภาษณ์)

แม้ผู้ปฏิบัติจะมีความต้องการระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ดี เพื่อให้สามารถตอบสนองการทำงานได้อย่างมีคุณภาพ ทำให้เนื้อหาของข่าวสารที่ผลิตดีขึ้นก็ตาม แต่เมื่อ พิจารณาจากโครงสร้างขององค์กร ที่ไม่มีหน่วยงานและเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยเฉพาะ และหากจะจัดระบบบริหารข้อมูลขึ้นเองแล้ว จะต้องใช้บุคลากรส่วนหนึ่งที่มีงานประจำ ล้นมืออยู่แล้ว ดังนั้นจึงพบว่า ภายในองค์กรก็ยังคงไม่มีระบบการบริหารข้อมูลกลาง ซึ่งส่งผลให้ เจ้าหน้าที่ นักข่าว ผู้ผลิตและผู้ดำเนินรายการ ทำงานลำบาก ไม่คล่องตัว และส่งผลให้คุณภาพของเนื้อหาข่าวนั้นลดลง เนื้อหาที่น่าเสนอขาดความลึก ความสมบูรณ์ เนื่องจากขาดแหล่งข้อมูลภายในที่จะใช้ค้นคว้าประกอบการผลิต

“เวลาจะหาข้อมูลที่ลำบาก เวลาเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นจะหาข้อมูลแล้วยาก อย่างจะเขียนรายงานให้ทันเหตุการณ์ก็ลำบาก สมมุติมีคนตายแล้วขอประวัติคนโน้นคนนี้มา อ่าง ก็วุ่น ต้องเช็คกัน” (ธัญนรี ชันยากร, สัมภาษณ์)

“อย่างมีคนเสียชีวิต กว่าจะได้ชีวประวัติเขามาต้องให้นักข่าวไปหาจากที่โน้นที่นี้จริงๆ แล้วกองข่าวเป็นหน่วยงานข่าวที่มีหน้าที่รับผิดชอบระดับประเทศ ควรมีการตัดข่าว รวบรวมข่าว แต่ไม่มี เลยกระจาย เวลาหาข่าวจะเอาอะไรก็ลำบากนิดนึง คงอยู่ที่การวางระบบขององค์กร มีฝ่ายป้อนข้อมูล ก็ป้อนไปวันๆ ปรากฏในวิทยุสารเป็นข่าวออกมา แต่ข้อมูลเป็นเรื่องราว มันไม่มีรวบรวมไว้ แต่ละวันเป็นอย่างไร อัปเดต (update) เป็นอย่างไร จะทำรายงานพิเศษ เศรษฐกิจ การเมือง รัฐสภา บางครั้งต้องอาศัยหนังสือพิมพ์ ถ้าหนังสือพิมพ์ไม่ออกเรื่องราวที่เราจะทำ ทำให้ลำบากในการหาข้อมูล ทำให้เวลาสัมภาษณ์ คนที่เราจะทำก็ลำบาก เพราะเมื่อไม่มีข้อมูล ก็สัมภาษณ์ได้ไม่ลึกเพียงพอ” (ทิวาพร แสนเมืองจีน, สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ยังอาจทำให้ขาดความต่อเนื่องด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้ผลิตมีภาระกิจอื่นที่ต้องปลิกตัวไปจากข่าวนั้นๆ

“พวกกันเยอะว่าไม่มีระบบไฟล์ เมื่อวานมีคนพูดว่า พอไปอบรมสักกระยะหนึ่ง สักเดือนหนึ่ง เขาจะตามเรื่องอะไรก็หาไม่ได้ ต้องไปขอเพื่อนหนังสือพิมพ์มาอ่าน ว่าเรื่องต่อเนื่องไปถึงไหน จึงทำข่าวต่อไปได้” (ธัญนรี ชันยากร, สัมภาษณ์)

ระบบบริหารข้อมูล ยังถือเป็นแหล่งเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานได้อีกด้วย จากเหตุผลในการถอดรายการบันทึกสถานการณ์ต่างประเทศ ออกจากผังรายการ เพราะไม่มีคนทำรายการนั้น เหตุผลที่แท้จริงประการหนึ่งที่ทำให้ไม่มีคนทำรายการ ก็คือบุคลากรขาดความพร้อม ขาดความรู้ ประสบการณ์ และข้อมูลไม่มีความคืบหน้า ไม่สามารถเสนอข้อมูลเชิงลึกได้ ซึ่งเกิดมาจากการไม่มีระบบบริหารข้อมูล จึงไม่มีข้อมูลสนับสนุน ที่จะใช้ประกอบ หรือค้นคว้าเพื่อการวิเคราะห์ วิจัย หรือใช้เป็นพื้นฐาน

เรียงลำดับเหตุการณ์ หรือเพื่อใช้เป็นประเด็นในการสัมภาษณ์เชิงลึกได้ เป็นผลให้เนื้อหาที่น่าสนใจเป็นเพียงรายงานข่าวและสรุปข่าวเหตุการณ์ รายการไม่อาจนำเสนอข้อมูลเชิงลึก ที่มีความละเอียดสมบูรณ์ และหลากหลายได้ จึงนำไปสู่การถูกลดรายการออกจากผังรายการในที่สุด

3. เทคนิคและเครื่องมืออุปกรณ์ในการผลิตรายการ

เมื่อพิจารณาแนวนโยบายของการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงาน สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิรต์ จากสถานีวิทยุแห่งชาติมาเป็นสถานีวิทยุข่าวและเพลง ที่ต้องการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ที่จะได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว ฉับไว ทันเหตุการณ์ แล้ว พบว่า ความต้องการดังกล่าวจะเป็นไปได้ยาก หากปราศจากงานด้านเทคนิค เพราะงานด้านเทคนิคถือเป็นหัวใจของงานวิทยุ ควบคู่กับการผลิตรายการ ดังนั้น ในโครงการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานของ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิรต์ เป็นสถานีข่าวและเพลง คณะทำงานจึงได้มีมติมอบหมายให้ นายอาวุธ โสรรัตน์ หัวหน้าฝ่ายช่าง สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย พิจารณานำแนวทางเพิ่มเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัย เช่น โทรศัพท์มือถือ ฯลฯ และขอสนับสนุนช่างเทคนิคจากศูนย์สื่อสาร และกองข่าว เพิ่มขึ้นอีก 4 คน

เมื่อมีการแยกคลื่น เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิรต์ มาดำเนินการในรูปของสถานีข่าวและเพลง แล้ว ก็ได้มีการจัดหาและติดตั้งอุปกรณ์ทางด้านเทคนิค เสริมให้สามารถดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสถานีข่าวและเพลง ที่เน้นการเสนอข่าวที่สดใหม่ โดยผู้สื่อข่าวสามารถโทรศัพท์เข้ามาในรายการ เพื่อรายงานเหตุการณ์ความเป็นไปต่างๆ ได้ทันที รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถโทรศัพท์เข้ามาในรายการบางรายการได้ โดยได้มีการติดตั้งเครื่องเชื่อมทวนสัญญาณจากสายโทรศัพท์ไปยังห้องส่ง เพื่อให้สามารถออกอากาศได้ รวม 5 คู่สาย ได้แก่หมายเลข 276-9717-21 ซึ่งเพียงพอต่อการใช้เพื่อรายงานข่าวสด หรือเปิดโอกาสให้ผู้ฟังโทรศัพท์เข้าร่วมรายการ

ในส่วนของการผลิตรายการที่ต้องออกไปนอกสถานที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายการข่าว จะมีการสื่อข่าว รายงานข่าวสด เข้ามาในรายการที่กำลังดำเนินอยู่ในสถานีนั้น ทางด้านเทคนิค ได้มีส่วนสนับสนุนให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว และมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยจัดหาอุปกรณ์คุณภาพดี ให้แก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่อย่างทั่วถึง โดยนักข่าวจะได้รับเครื่องบันทึกเสียงคุณภาพสูง แม้ว่าก่อนที่จะมีการแยกคลื่นเป็นสถานีข่าวและเพลงนั้น จะได้มีการใช้เครื่องบันทึกเสียงคุณภาพสูงอยู่แล้วก็ตาม แต่มีไม่ครบจำนวน ต่อมาเมื่อมีการแยกคลื่นเป็นสถานีข่าวและเพลง จึงได้มีการจัดอุปกรณ์ดังกล่าวแจกจ่ายให้แก่ผู้สื่อข่าวทุกคน และนับเป็นสถานีวิทยุแห่งแรกที่ทำให้มีความสำคัญในด้านนี้เพื่อการผลิตข่าว

“เป็นสถานีวิทยุแห่งแรกที่ใช้เครื่องบันทึกเสียงคุณภาพสูงเช่นนี้ในการสื่อข่าว ทำให้คุณภาพของข่าวประกอบเสียงที่ใช้ ชัดเจนดี และต่อมาสถานีวิทยุอื่น เริ่มจัดซื้อให้ผู้สื่อข่าวในสังกัดของตนใช้ตั้งแต่ปลายปี 2539” (จันทน์ ศรีนัยพิพัฒน์, สัมภาษณ์)

นอกจากนั้น ยังได้มีการจัดซื้อวิทยุติดตามตัวแจกแก่ผู้สื่อข่าวทุกคน รวมถึงแจกโทรศัพท์มือถือ แก่ผู้สื่อข่าวบางคน โดยเน้นหนักนักข่าวด้านการเมือง และเหตุการณ์ทั่วไป เช่น นักข่าวตำรวจ เป็นต้น

จากการศึกษา จะเห็นว่าองค์ประกอบทางด้านเทคนิค เป็นสิ่งเสริมการปฏิบัติงาน ซึ่งในที่นี้สามารถแยกได้ 2 ประเด็น คือ เสริมการผลิต และเสริมการแพร่กระจายอุปกรณ์ต่างๆ ตลอดจนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสาร ถูกนำมาใช้เพื่อให้เกิดการผลิตเนื้อหาสาร และรายการของสถานีข่าวและเพลง เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป็นการเสริมการผลิต ให้มีคุณภาพ แต่อย่างไรก็ดี คุณภาพของเนื้อหาสาร และรายการก็มีได้ อยู่ที่อุปกรณ์ทางเทคนิค หรือเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่ยังขึ้นอยู่กับนโยบาย ความเป็นอิสระจากอิทธิพลของเจ้าของสื่อ โครงสร้างการบริหาร และตัวบุคลากรผู้ปฏิบัติด้วย อุปกรณ์ทางด้านเทคนิคถูกนำมาใช้มากในการผลิตข่าว รายการที่เกี่ยวข้องกับข่าว แต่จากการศึกษา ก็ได้พบว่า รายการเหล่านั้นยังคงอยู่ภายใต้อิทธิพลของ

เจ้าของสื่ออยู่ ทำให้ขาดเสรีภาพเท่าที่ควรในการผลิตและนำเสนอ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าอุปกรณ์ทางด้านเทคนิค หรือเทคโนโลยีการสื่อสารที่ก้าวหน้า ที่ได้ถูกนำมาใช้ในการผลิตรายการของสถานีข่าวและเพลง มิได้ส่งผลกระทบต่อการแสดงบทบาทของสถานีแต่อย่างใด แต่ช่วยเสริมให้การแสดงบทบาทของสถานีผ่านบางรายการ เป็นไปอย่างสะดวกมากขึ้นเท่านั้น

ในด้านการเสริมการแพร่กระจาย ถือว่าอุปกรณ์การสื่อสารที่ทันสมัยเหล่านั้น ได้ทำให้ข้อมูลข่าวสารถูกนำมาถึงสถานีเพื่อออกอากาศได้อย่างรวดเร็ว และสะดวกมากขึ้น ซึ่งเป็นการสนับสนุนการผลิตมากกว่า

อย่างไรก็ดี งานด้านเทคนิคที่เสริมการปฏิบัติงาน ด้านการแพร่กระจาย ที่มีผลกระทบต่อการแสดงบทบาทของสถานีแห่งนี้ กลับกลายเป็น โครงการขยายบริการวิทยุกระจายเสียง ระบบ เอฟ.เอ็ม. ทั่วประเทศ ของกรมประชาสัมพันธ์ ที่จัดทำโครงการนี้ขึ้นเพื่อให้ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ซึ่งเป็นจุดบอดของสัญญาณวิทยุกระจายเสียง และไม่สามารถรับฟังข้อมูลข่าวสารจากสถานีวิทยุกระจายเสียงของกรมประชาสัมพันธ์ หรือรับฟังได้ไม่ชัดเจน สามารถมีโอกาสที่จะรับข้อมูลข่าวสารได้อย่างทั่วถึง และรับฟังได้ชัดเจนทัดเทียมกับคนในเมือง ซึ่งเป็นการลดช่องว่างด้านข้อมูลข่าวสารระหว่างสังคมเมืองกับชนบท โครงการนี้เริ่มดำเนินการมาก่อนการแยกคลื่น คือเริ่มเมื่อปีงบประมาณ 2533 และจะดำเนินงานให้เสร็จสิ้นภายในปีงบประมาณ 2541 โดยได้จัดสถานีวิทยุกระจายเสียง ระบบ เอฟ.เอ็ม. กำลังส่ง 1 กิโลวัตต์ จำนวน 36 สถานีครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ นอกจากนี้ยังได้มีการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานด้านประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง รวดเร็ว ทันเหตุการณ์ และตอบสนองความต้องการของประชาชนให้มากที่สุด โดยยึดหลักการสื่อสารแบบสองทาง (Two-way communication) เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งจะนำไปสู่บรรยากาศของการมีส่วนร่วมของประชาชน

แม้ว่าโครงการขยายบริการวิทยุกระจายเสียง ระบบ เอฟ.เอ็ม. ทั่วประเทศ จะเป็นโครงการในระดับกรม มิใช่เป็นโครงการของสถานี แต่ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต สถานีข่าวและเพลง ก็เป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดกรมประชาสัมพันธ์ ที่ยังต้องปฏิบัติหน้าที่ตอบสนองนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด โดยพิจารณาได้จากแนวทางการดำเนินงานของ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต สถานีข่าวและเพลง ที่ให้มีการถ่ายทอดสัญญาณควบคู่ไปกับคลื่น เอ.เอ็ม. 819 กิโลเฮิร์ต ซึ่งเป็นคลื่นสำรองมาตั้งแต่ก่อนการแยกคลื่น และบางรายการยังมีการถ่ายทอดให้กับคลื่น เอ.เอ็ม. 891 กิโลเฮิร์ต ที่ปฏิบัติหน้าที่ตามเดิมในฐานะคลื่นแห่งชาติด้วย เพื่อถ่ายทอดรายการจาก สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต ทั่วประเทศ และจากแนวทางการดำเนินงานเช่นกัน ที่ได้กำหนดว่า รายการข่าวให้ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต ถ่ายทอดจาก สวท. เอ.เอ็ม. 891 กิโลเฮิร์ต แต่ในทางปฏิบัติ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต ทำหน้าที่เป็นแม่ข่ายในการถ่ายทอด โครงการขยายบริการวิทยุกระจายเสียง ระบบ เอฟ.เอ็ม. ทั่วประเทศ จึงเป็นส่วนเสริมให้การทำหน้าที่ในฐานะ เป็นหน่วยงานหนึ่งของกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นหน่วยงานประชาสัมพันธ์ของรัฐ มีหน้าที่หลักในการเสนอข้อมูลข่าวสาร และความรู้ไปสู่ประชาชนทั่วประเทศ บรรลุวัตถุประสงค์ตามหน้าที่ดังกล่าว ได้อย่างดี

จากวัตถุประสงค์ของการจัดทำโครงการขยายบริการวิทยุกระจายเสียง ระบบ เอฟ.เอ็ม. ทั่วประเทศ สามารถพิจารณาได้ว่า กรมประชาสัมพันธ์ ได้มีนโยบายที่ ต้องการสนองตอบความต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนอยู่ก่อน โครงการแยกคลื่นแล้ว ทั้งนี้เป็นไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เทคโนโลยีมีความก้าวหน้ามากขึ้น แต่การสนองตอบความต้องการนี้เป็นไปในแง่ของการแพร่กระจาย ส่วนโครงการแยกคลื่นนั้น เป็นการสนองตอบความต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน ในแง่ของรูปแบบ และเนื้อหาของสารที่นำเสนอในรายการต่างๆ อย่างไรก็ดี ในฐานะที่กรมประชาสัมพันธ์เป็นหน่วยงานประชาสัมพันธ์ของรัฐดังกล่าว ทำให้เมื่อมีการปรับปรุงรูปแบบ และเนื้อหาของสารที่นำเสนอในรายการต่างๆ จากการดำเนินงานของ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต แล้ว กรมประชาสัมพันธ์จึงให้ สวท. เอฟ.เอ็ม.

92.5 เมกกะเฮิร์ต เป็นแม่ข่ายถ่ายทอดรายการบางรายการที่ต้องการเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วประเทศได้ทราบ ซึ่งเป็นการทำให้ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต สถานีข่าวและเพลงมีบทบาทหน้าที่เป็นเช่นสถานีวิทยุแห่งชาติเช่นเดิม โครงการขยายบริการวิทยุระบบ เอฟ.เอ็ม. ทั่วประเทศ จึงเป็นโครงการหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้ สวท. เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกกะเฮิร์ต ได้แสดงบทบาทนี้อย่างสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น